CELJE, 28. AVGUSTA 1980 – ŠTEVILKA 34 – LETO XXXIV – CENA 6 DIN

NOVI tednik

GLASILO OBČINSKIH ORGANIZACIJ SZDL CELJE, LAŠKO, MOZIRJE, SLOVENSKE KONJICE, ŠENTJUR, ŠMARJE PRI JELŠAH IN ŽALEC

Z UREDNIKOVE MIZE

Smo pravzaprav srečen narod, bolje rečeno narod srečne »nature«. Časi zares niso najbolj rožnati. V dnevnem časopisju, radiu in TV lahko zasledujete, da tudi drugje po svetu kar dežujejo težave in nadloge. Toda mi spričo težav, ki jih imamo, nismo ostali skisanih obrazov. Če je priložnost, si damo duška. Danes imamo kar celo vrsto zapiskov z raznih praznovanj in slovesnosti, ko so se delovni ljudje težavam v brk poveselili, obnavljali lepše plati življenja v minulosti, ko pa so bile težave mnogo večje, delo veliko bolj trdo, življenje precej skromnejše.

Pa tudi pričevanj o resnejših dogodkih se je nabralo, kajti nesreča ne počiva, ljudje delamo napake in upajmo, da se ob njih tudi učimo.

JURE KRAŠOVEC

OBISKALI SMO SVIBNO – PRAV LUŠTNO JE RES NA DEŽELI...

MEP 80 V DRUGI POLOVICI

V torek zvečer se je končal prvi del tekmovanja na IX. MEP 80. Iz A skupine sta se v polfinale uvrstili ekipi Jugoslavije in Sovjetske zveze (posnetek je s tekme, ki je bila v ponedeljek zvečer in so jo pred rekordnim številom gledalcev za športne prireditve v hali Golovec dobili Jugoslovani 116:110 – skrajno desno eden najboljših igralcev s te tekme Dabić), iz B pa Španije in Bolgarije.

Tekmovanje bo trajalo še danes, jutri in v soboto, ko bo finalna tekma ob 17. uri, ob 18,45 pa podelitev medalj in pokalov. Vstopnice za finalno tekmo so že razprodane in mnogi se strinjajo, da bi za to finalno tekmo Celjani potrebovali dvorano s kapaciteto 10 tisoč sedežev. Žal bodo tako tudi tokrat mnogi ostali brez užitka, da bi v »živo« videli zanimivo in kvalitetno mladinsko košarko.

Po zaključku v hali Golovec pa bo zadnje srečanje mladine Celja in vseh nastopajočih v Mestnem parku, kjer bo ples in na katerem bo igral plesni orkester ŽABE, pela pa Ditka Haberl. S pesmijo v noč se bo končalo skoraj desetdnevno srečanje mladih košarkarjev Evrope v Celju. Spomini bodo ostali in to resnično samo lepi!

TONE VRABL, (Foto: TONE TAVČAR

KOMITE OK ZK CELJE:

POLOŽAJ JE RESEN

Z gospodarskimi dosežki ne moremo biti zadovoljni

Komite občinske konference ZK v Celju je v torek razpravljal o uresničevanju sanacije v delovni organizaciji Toper in o uresničevanju družbenega plana občine Celje v prvem polletju letošnjega leta.

Sanacija v Topru je dala od lanskega decembra, ko so bili na predlog komiteja in družbenega pravobranilca samoupravljanja uvedeni v tej delovni organizaciji ukrepi družbenega varstva, dobre rezultate. Ti se izražajo predvsem v ugodnih poslovnih dosežkih, odpravi izgub v vseh temeljnih organizacijah, boljši aktivnosti družbenopolitičnih organizacij in premikih v samoupravni organiziranosti, kjer so razformirali tozd Trženje in njegove funkcije povezali s proizvodnimi tozdi. Vse to daje Topru dobre možnosti za kakovostno izpeljavo sanacije, kljub temu, da so težave še velike. V Topru med njimi na prvo mesto postavljajo nelojalnost tozdov in njihovo dezintegracijsko obnašanje, ki nima realne osnove. Ob tem opozarjajo še na težave Toprove delovne organizacije v Pliberku, težave pri oskrbi z nekaterimi surovinami, kadri in vnovičnem pridobivanju poslovnega ugleda. Komite je ocenil, da je Toprova sanacija na dobri poti in predlagal izvršnemu svetu celjske občinske skupščine, in skupščini sami, da z oktobrom odpravi ukrepe družbenega varstva. Komite pa bo CK ZKS in republiškemu izvršnemu svetu predlagal tudi, da temeljito pretehta in oceni posledice številnih poskusov dezintegracijskega obnašanja v slovenskem gospodarstvu.

Pri obravnavi trenutnega gospodarskega položaja in podatkov o šestmesečnem uresničevanju družbenega plana občine Celje, pa so ob številnih informacijah direktorjev nekaterih večjih delovnih organizacij ocenili, da je kljub razmeroma ugodnemu stanju po šestih mesecih položaj v velikem številu delovnih organizacij izjemno resen. Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in obveznosti SR Slovenije pri uravnoteženju naše zunanjetrgovinske bilance, je težav v celjskih delovnih organizacijah vse več. Pogosti so primeri, da delo zastane zaradi pomanjkanja surovin, tudi v primeru, ko te niso vezane na uvoz, ali ko gre za oskrbo delovnih organizacij, ki nastopajo kot izredno močne izvoznice. Položaj se bo do konca leta še zaostril. Edina pot pa so še pospešena izvozna prizadevanja. Največ tovrstnih težav je v Aeru, pa tudi v kovinsko-predelovalni industriji, gradbeništvu in drugod. Zaskrbljujoče ob tem je, da je stopnja rasti industrijske proizvodnje izredno nizka. Poseben problem so izgube, ki jih je sicer manj kot v enakem lanskem obdobju, a kažejo ob velikem številu delovnih organizacij, ki poslujejo na robu donosnosti, na resnost položaja. To še posebej velja za Železarno Štore in njena tozda Traktorjev ter Livarne. Tudi položaj pri osnovni oskrbi prebivalstva ni rožnat, saj je tržišče desortirano, manjka pa tudi življenjsko pomembnih izdelkov. Obeti tu za prihodnje mesece tudi niso rožnati, zato bo komite prav tem vprašanjem namenil naslednjo sejo čez teden dni.

B. S.

VARNO V ŠOLO

1. september, dan ko bo po počitniškem predahu spet zazvonil šolski zvonec, je pred vrati. Ceste bodo spet polne otrok, ki bodo, nekateri prvič, zakorakali v šolo. Da bi bila njihova pot v šolo in iz šole varna, bodo morali poskrbeti tudi vsi ostali udeleženci v prometu. Republiški svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu je tudi letos pričel akcijo, ki jo bodo vodili občinski sveti za vzgojo in preventivo, da bi poskrbeli za varnost otrok in mladine na naših cestah. V akcijo se bodo vključili organi za notranje zadeve, člani narodne zaščite iz krajevnih skupnosti, združenje šoferjev in avtomehanikov in Avto moto društvo Slavko Šlander. Na cestah bomo videvali tudi pionirsko prometno službo, ki bo delovala v neposredni bližini svoje šole. Naloga vseh nas je torej, da bomo obvarovali življenja naših otrok in skrbeli za njihovo varnost ter jih podučevali o nevarnostih, ki prežijo nanje vse leto, posebej pa na pragu novega šolskega leta.

MP

EKSPLOZIJA METANA

HUDA NESREČA V JAŠKU

En delavec izgubil življenje, deset pa je huje ranjenih

V ponedeljek zjutraj se je na delovišču REK Zasavje v novem jašku v Prelogah pri Šoštanju zgodila hujša nesreča, ki jo je povzročila eksplozija plina metana. V tej nesreči je izgubil življenje 51-letni Janez Povše iz Brnice pri Hrastniku, poškodovanih pa je bilo še deset delavcev, ki so jih prepeljali v celjsko bolnišnico.

Nov jašek v Prelogah, ki ga kopljejo delavci REK Zasavje, TOZD Rudarsko-gradbena operativa bo globok 410 m. V ponedeljek je ob eksploziji pet delavcev montiralo napenjalni okvir v globini 42 metrov, šest delavcev pa je delalo na površini. Ker so merjenja pokazala, da ni nevarnega plina butana, so pri kopanju veljali nekoliko blažji varnostni ukrepi. Tako je bila vrtina za zračenje velika 200 milimetrov, kar naj bi bilo po mnenju strokovnjakov dovolj. Zaradi vremenskih okoliščin pa je verjetno zrak po vrtini uhajal iz jaška namesto, da bi vanj pritekal. Tako se je morala preiskovalna komisija vrniti iz jaška zaradi prevelike količine metana.

Eksplozija metana je poškodovala vseh pet delavcev v jašku in tudi tiste, ki so delali na površini. Janez Povše je stal na železnem pokrovu, ki ga je dvignilo in vrglo stran, tako da se je smrtno poškodoval. Tudi ostali delavci, ki so bili poškodovani in so jih prepeljali v celjsko bolnišnico, so razen oeklin dobili tudi druge poškodbe. Najhuje sta bila poškodovana Vladimir Zajz in Kisovca in Alojz Maček iz Dola pri Hrastniku, ki so ju z helikopterji RSNZ prepeljali na klinični center v Ljubljano. Iz celjske bolnišnice so sporočili, da so ostali izven življenjske nevarnosti.

Preiskovalna komisija, ki so jo sestavljali republiški rudarski inšpektorji in delavci celjske UJV, še raziskujejo vzroke za eksplozijo plina. Menijo pa, da je do nesreče prišlo zaradi prižgane cigarete, saj so reševalci velenjskega rudnika opazili v jašku cigaretne ogorke in vžigalice.

F. P.

VODOVOD V LJUBEČNI

V letošnjem letu bodo krajani Ljubečne znova rešili nekaj perečih komunalnih problemov. Tako bo najbrž že septembra pritekla voda iz vodovodnih pip v naselju Šmiklavž in Ljubečna. Dela na tem vodovodu potekajo po načrtu. Malo jih ovira le dobava alkatenskih cevi. Vendar bodo tudi to vprašanje rešili zadovoljivo. Vzporedno tečejo priprave tudi za vodovod v naselju Začret. Najbrž bo tudi v tem naselju voda iz vodovoda pritekla še to leto. To pa še ni vse. V krajevni skupnosti bodo uredili še nekaj avtobusnih postajališč.

M. BRECL

TU IN TAM PO STAREM

Pred dobrim tednom se je začelo obiranje hmelja. Tu in tam ga obirajo še po starem, predvsem pa v hmeljiščih, ki jih je prizadelo neurje. Kaj sodijo o letošnji letini, pripovedujejo hmeljarji v anketi, ki jo objavljamo na 14. strani. Ročno obiranje hmelja počasi prihaja v etnografske zanimivosti čeprav bo še vedno potrebno, ker kar stroj ne opravi dobro, opravijo prsti.

(Foto: T. TAVČAR)

USMERJENO K IZOBRAZBI

Priprave na uvedbo usmerjenega izobraževanja na celjskem območju bodo tudi materialno oziroma finančno zahtevne. O tem so lani v Celju precej razpravljali, saj je bilo treba opredeliti odnos do izgradnje druge faze tehniške šole. Projekt novega tehniškega šolskega centra je že iz leta 1972 in je bilo pozneje dogovorjeno, da h gradnji pristopijo v dveh fazah. Prvi del gradbene naloge so uspešno končali pred štirimi leti. Letos pa z gradnjo nadaljujejo. Središče tehniškega šolstva na celjskem območju naj bi bilo dokončno zgrajeno prihodnje leto, in sicer do začetka junija. Z gradbenimi deli hitijo in jih počitnice seveda niso zaustavile.

Druga faza gradnje tehniške šole bo znesla 110 milijonov dinarjev. Sredstva bodo prispevali izobraževalna skupnost Slovenije, posebna skupnost za gradbeništvo, občinska izobraževalna skupnost, združeno delo Celje in en del tehniška šola. Tehniška šola bo z drugo fazo, ki zajema izgradnjo 24 učilnic, telovadnico in zaklonišče, ustvarila prostorske možnosti za nove programe usmerjenega izobraževanja. Razvijali bodo štiri usmeritve – elektrotehniško, kemijsko, gradbeno in kovinsko-predelovalno. Precej vprašanj je bilo glede oddelkov kemijske usmeritve. Skladno s potrebami združenega dela bodo izobraževali kemijskega procesničarja, kemijskega tehnika in občasno tudi kemijskega laboranta.

V Žalcu, v Štorah in Celju bo delalo 15 oddelkov kovinsko-predelovalne usmeritve. Rast in kakovost te usmeritve je pomembna zaradi močnega deleža kovinsko-predelovalne industrije v sestavi gospodarstva na območju. Z izgradnjo druge faze tehniške šole v Celju hitijo zato, ker bo sicer v prihodnjem šolskem letu, to bo prvo leto usmerjenega izobraževanja, zmanjkalo ob vpisu 15 učilnic. Zato bo treba pred šolskim letom 1980/81 ugotoviti, kakšne materialne napore bo moralo vložiti celjsko območje za ureditev prostorov in drugih neobhodnih pogojev za začetek usmerjenega izobraževanja. Vendar je med tistimi, ki zasluži predvsem pravočasno pozornost in dogovarjanje. To še zlasti velja za združeno delo, ki bo moralo gradnjo tehniške šole upoštevati v razvojnih planih.

J. V.

VRH NAD LAŠKIM

SLOŽNO DO ČRNEGA TRAKU

Krajevni praznik preložen na nedeljo

Minulo soboto je bila pri mostu v Tevčah skromna slovesnost ob otvoritvi 3.600 metrov dolge asfaltirane ceste do Vrha nad Laškim. S to pridobitvijo so krajani Vrha začeli praznovanje krajevnega praznika. Obisk ob otvoritvi je bil bolj skromen, kajti lepo vreme je kmete zadržalo na poljih in travnikih.

Predsednik KS Jože Jančič je imel ob tej priložnosti krajši govor, v katerem je poudaril pomen dolgoletne želje in naprezanja krajanov, da pridejo do sodobne cestne povezave v svet. Zahvalil se je komunalni skupnosti, cestnemu podjetju, predvsem pa krajanom za njihove prispevke, da so cilj dosegli. Poleg samoprispevka so na gospodinjstvo prispevali krajani povprečno čez 3.000 ND, da o velikem številu prostovoljnih ur in voženj ne govorimo. Na koncu je zaželel vsem koristnikom srečno vožnjo in povabil predsednika občine Jožeta Rajha, da je prerezal trobojnico, s čimer je bila nova cesta svečano izročena prometu.

Zvečer je bila na novem asfaltiranem šolskem dvorišču kulturna prireditev. Sodelovali so pevci mešanega zbora iz Marijagradca, New sving kvartet in domači recitatorji. Zavrteli so tudi film o Titu.

Večer je bil zelo hladen, jutro pa je z dežjem preprečilo nadaljevanje praznovanja krajevnega praznika. Prireditelji so ga sklenili preložiti za teden dni, zato bodo zajemali z veliko žlico, kot smo poročali zadnjič, v nedeljo, ki je pred nami.

J. K.

MESTNI NAČRT CELJA

Pobuda, ki jo je že lani sprožil tedanji svet za urbanizem občine Celje v sodelovanju z Geodetsko upravo in Občinsko komunalno skupnostjo, je zdaj uresničena. Geodetski zavod v Celju je namreč izdelal ličen mestni načrt Celja, ki pomeni za občana in delovnega človeka, še zlasti tistega, ki mesta ne pozna, pomembno prostorsko informacijo in seveda zato lažjo orientacijo.

Novi mestni načrt Celja, izdelan v velikosti 124 × 99 cm in v treh različnih izvedbah, bo pritrjen in razstavljen na prenekaterih javnih mestih, še zlasti pa v poslopjih, kamor zaradi službenih ali drugačnih opravkov prihaja vsak dan veliko ljudi. Zato ga bodo kot dvostranski zemljevid namestili v primernem ogrodju na železniški potniški in avtobusni postaji.

Kot enostranski zemljevid bo našel svoje mesto v vežah, na stopniščih, vhodnih avlah in drugod na šestindvajsetih lokacijah v Celju in drugod.

In končno gre za enostransko tiskani zemljevid za potrebe delovnih organizacij, krajevnih in interesnih skupnosti in drugih.

Na zemljevidih, ki bodo razstavljeni na 26 lokacijah, je tudi lepo, z rdečim krogom označeno tisto mesto, kjer visi. Na primer, načrt, ki ga imamo na stopnišču sedeža našega uredništva, je z rdečim krogom označeno naše mesto, Trg V. kongresa 3a. Prav tako je označenih vseh ostalih 25 lokacij, oziroma sedežev raznih ustanov, javnih poslopij, objektov itd. Tako je orientacija dosti lažja.

MB

VRSTE ZA PREMOG

S premogom je bolj slabo, saj ne smeš biti izbirčen. Izbiraš lahko med velenjskim lignitom in orehom iz Zagorja. Pri Kurivu ga dobijo po šest vagonov na dan, naročnikov pa je dolga vrsta, zato je treba na dobavo počakati dva do tri mesece. V prejšnjih mesecih ga namreč nekaj časa ni bilo, zato je gneča sedaj toliko večja. V septembru pa pričakujejo tudi nekaj rjavega premoga.

Pri Eri v teh dneh ni na zalogi niti kilograma, nova pošiljka bo prispela 1. septembra. Tudi to bo velenjski lignit in oreh iz Zagorja.

Če vas premog ne zanima, vam na Petrolu lahko postrežejo s kurilnim oljem, s katerim v teh dneh ni težav. Od srede meseca je preskra zadostna. Na dan oskrbijo z oljem približno petdeset naročnikov, okoli 3000 pa jih nanj še čaka.

Na žalost se tudi letos ponavlja stara praksa, da se kupci postavijo v vrsto za kurjavo šele konec poletja.

TATJANA PODGORŠEK

CELJE: HIŠNA SAMOUPRAVA NA REŠETU

V delovanju celjske socialistične zveze so v zadnjem letu precej pozornosti namenili organiziranju hišne samouprave, svetov potrošnikov in poravnalnih svetov. Z najnovejšimi opredelitvami v osnutku zakona o stanovanjskem gospodarstvu se naj bi precej menjala tudi vloga hišnih svetov. Znano je, da bodo o osnutku zakona o stanovanjskem gospodarstvu, nadaljevali razpravo v republiški skupščini v jeseni. Do takrat pa naj bi poskušali ugotoviti, katere novosti bodo resnično poživile delo hišnih svetov, katere pa ne.

Po novem naj bi stanovanjske hiše upravljali stanovalci, skupnost stanovalcev v hiši pa bi postala pravna oseba. Hišni svet in njegov predsednik bi imela več pristojnosti, obenem pa tudi več odgovornosti za red in poslovanje v hiši.

Tudi v celjski občini so hišni sveti ugotavljali, da nerešena vprašanja v odnosih med hišnimi sveti in organizacijami, ki skrbijo za vzdrževanje zgradb, ovirajo razvoj hišne samouprave. Kot omejitveni faktor v razvoju hišne samouprave so mnogi omenjali tudi položaj in pristojnost hišnih svetov. Sedaj, ko osnutek zakona o stanovanjskem gospodarstvu daje hišnim svetom status pravne osebe, pa so se oglasili mnogi nasprotniki te novosti. Menijo namreč, da bodo morali hišni sveti in predsedniki opravljati kup admnistrativnih in drugih zadev, kar bo prav tako odvračalo ljudi od hišne samouprave.

Prav zato bi kazalo v Socialistični zvezi takoj v septembru vnovič organizirati razprave o osnutku zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Še posebej o tistem delu, ki se nanaša na organiziranje hišne samouprave. Res namreč je, da so v nekaterih blokih in soseskah v Celju hišni sveti zelo dobro delali, drugje pa nikakor niso izpolnjevali svojih nalog.

Novosti zakona o stanovanjskem gospodarstvu toliko bolj zaslužijo živahne razprave tako v hišnih svetih kot v delegatskih skupščinah samoupravne stanovanjske skupnosti.

J. V.

MOZIRJE: PRIPRAVE NA PRAZNIK

V spomin na dvanajsti september 1944. leta, ko je bilo osvobojeno Mozirje, kot zadnja postojanka v Gornji Savinjski in Zadrečki dolini, ki so jo v tistem času držali v svojih rokah še Nemci, praznujejo delovni ljudje in občani mozirske občine ta dan kot svoj praznik.

Letošnji bo minil v slavnostnem in delovnem razpoloženju, v slavnostnem zaradi obujanja spominov na dogodek iz narodnoosvobodilnega boja in delovno ob otvoritvah številnih novih objektov. To ne velja samo za tovarno za oplemenitenje ivernih plošč ter žagalnico v okviru nazarske lesne industrije Gorenje-GLIN, zatem za nove objekte pri mozirskem Elkroju, marveč še za nov delavski dom in nekatere komunalne naprave v industrijskem središču mozirske občine, v Nazarju, za moderniziranje ceste v krajevni skupnosti Bočna, za asfaltiranje ceste do Šmihela, za novo šolo na Lepi njivi itd.

Otvoritve vseh teh objektov bodo povezali še z drugimi prireditvami, zlasti kulturnimi, nekaterimi razstavami in podobno in ne nazadnje s slavnostno sejo občinske skupščine Mozirje, na kateri bodo med drugim podelili običajne občinske nagrade, kot priznanja za uspešno delo na družbenopolitičnem področju.

Prve prireditve v počastitev dvanajstega septembra se bodo pričele v petek, 5. septembra in bodo trajale vse do sobote, 13. septembra.

MF

SPELJALI SO CESTO NA VETERNIKU

Skozi gosto goščavo, čez strme travnike in njive pelje nova cesta na Veterniku, ki so jo pravzaprav iz nič naredili v pičlih dveh poletnih mesecih tamkajšnji prebivalci ob obilni pomoči dveh izvajalcev-obrtnikov Zidarja in Kovača. Seveda ob pomoči samoupravnih, strokovnih in drugih organov krajevne skupnosti Kozje. Gre za šest kilometrov nove trasirane ceste, ki bo poslej povezovala Spodnji in Zgornji Veternik in ki bo omogočila prebivalcem te planote nad Kozjim stalno povezavo z dolino.

Cesta na Veterniku je veljala dva in pol milijona dinarjev, sredstva zanjo pa je prispevala interesna skupnost za gospodarstvo. Cesto bodo odprli ob prazniku občine Šmarje pri Jelšah.

D.

OBRAZI

RANKO ŽERAVICA

Ko so novinarji, ki poročajo z MEP 80, izvedeli, da je prišel v Celje tudi Ranko Žeravica, trener slavne ekipe, ki je v Moskvi osvojila zlato medaljo, so takoj zahtevali z njim srečanje v Press centru. Ranko je kot vedno njihovo željo tudi takoj izpolnil.

Ranko je neverjetno skromen mož. Prijeten smehljaj, srednje visoka postava, sočni stavki, ki letijo v novinarske beležnice. Realen, objektiven, kritičen. Do sebe, jugoslovanske in svetovne košarke, igralcev, igre. Ranko je tisti mož, ki je v zadnjem trenutku prevzel našo ekipo (prej jo je neuspešno vodil Petar Skansi) in jo pripravil tako, da je na olimpijskih igrah v Moskvi zmogla največ, kar je možno, to je osvojiti zlato medaljo.

Zadnji uspeh pa Ranka Žeravice »ne zavarava«. Skeptično gleda na igro mladih reprezentantov, ki nastopajo v hali Golovec. V njihovi igri kljub zmagam vidi še veliko vrzeli in mnogi bodo morali narediti še veliko, da bodo vsaj približno lahko zamenjali Kičanovića, Dalipagića, Delibašića, Čosića, Slavnića... Ranko je tudi skeptičen in kritičen do odnosa, ki ga je pokazala osrednja jugoslovanska zveza do prvenstva v Celju. Namreč Košarkarska zveza Jugoslavije je s svojimi strokovnjaki naredila premalo za animacijo celjskega prvenstva, ki bi moralo biti glavno propagandno gibalo za nadaljnji še večji in širši razvoj naše košarke tako v Sloveniji, kot v vsej Jugoslaviji.

Pa pustimo to. Ranko se je skozi sprehod po Press centru samo navduševal. Ni mogel verjeti, da je za novinarje možno pripraviti takšne delovne pogoje. Navdušen je bil tudi nad samo funkcionalnostjo hale Golovec, izjemno navdušen nad športnim centrom v Žalcu. Vse to pa pomeni, da lahko v bodoče pričakujemo na našem območju večkratni nastop različnih jugoslovanskih košarkarskih selekcij.

Povsem upravičeno je prve dni čudovite prireditve MEP 80 v Celju bil osrednja osebnost prav Ranko Žeravica, oblegan od domačih in tujih novinarjev, iskreno pozdravljen od vseh resničnih prijateljev športa.

TONE VRABL

STUDIO RADIA CELJE
TELEFON
22-009

Stara hiša na Tomšičevem trgu 17 je dobila s kompletno obnovo pročelja povsem drug videz

CELJE

V LEPŠI OBLEKI

25 milijonov za obnovo pročelij hiš

Prireditve v počastitev letošnje hortikulturne akcije so sicer že preteklost, toda osnovna ideja o stalnem urejevanju delovnega in življenjskega okolja je in bo ostala. Tudi njeni rezultati. Mednje prav gotovo sodi tudi urejevanje pročelij stanovanjskih in drugih hiš.

V Celju že nekaj let nazaj posvečajo tej nalogi posebno skrb. V pripravah na hortikulturno akcijo in v letu hortikulture pa se je občinska stanovanjska skupnost izkazala še posebej. Priznajmo to še na tem mestu, čeprav mnoga urejena pročelja, ne samo tista ob cestah, tudi na dvoriščnih straneh, govorijo o tej veliki prizadevnosti.

Veliko je bilo napravljenega in Celje je tudi po tej zaslugi dobilo lepšo zunanjo podobo. To še posebej velja za Tomšičev trg, za Zidanškovo ulico, sicer pa so mnoga dela opravili še drugod, kot na Titovem trgu, v Gubčevi ulici, Vodnikovi, Linhartovi, Stanetovi, v Ulici Ivanke Uranjekove, na Teharski cesti in Plečnikovi ulici itd.

V celoti je stanovanjska skupnost samo v času priprav in v letu hortikulture, torej lani in letos, namenila za obnovo pročelij, dimnikov, prekrivanje streh, za kleparska in mizarska dela, za pleskanje oken in drugo na objektih, ki so jih zajeli po hortikulturnem programu, več kot petindvajset milijonov dinarjev. Delovni seznam je zajel kar triintrideset del. Največ od teh, kar šestindvajset v krajevni skupnosti Center, ostala pa v KS Pod gradom ter v KS Aljažev hrib. Večino nalog so izpolnili. Dela so končali na šestindvajsetih objektih, medtem, ko so na treh še v teku. Nekatera so izpadla. Zaradi pomanjkanja denarja.

Osrednja pozornost je bila namenjena obnovi starih hiš v mestnem jedru, v krajevni skupnosti Center. Povsem razumljivo. Tu je tudi problem vzdrževanja stanovanjskih hiš največji.

Kot so zagotovili, bodo s temi deli nadaljevali. Seveda pa bo njihov obseg odvisen od razpoložljivih denarnih sredstev.

M. BOŽIČ

V ŠMIHELU: OVČARSKI PRAZNIK

Vrsto zanimivih kmečkih in hkrati turističnih prireditev, na katerih zlasti v Gornji Savinjski dolini obujajo nekatera kmečka opravila, ki zaradi mehanizacije in časa prehajajo med narodopisno blago, bo slej ko prej zaključil ovčarski praznik v Šmihelu nad Mozirjem. Kot že nekaj let, ga tudi zdaj pripravlja domači aktiv mladih zadružnikov. Na prireditvi, ki bo v soboto, 30. t. m. popoldne, bodo prikazali kopanje in striženje ovac, pripravo volne in seveda pletenje. Tudi v tem primeru gre za delo, ki je za ta planinski svet več kot značilno. Še bolj je bilo nekoč, danes pa...?

MB

RAZVOJ PTT PROMETA

ŠE PREVEČ ČE-JEV

Če bo treba tudi samoprispevek in prostovoljno delo

Nič obetaven ni tisti razvoj, ki je odvisen od prevelikega števila če-jev. V tem primeru tudi razvoj PTT prometa v občini Šmarje pri Jelšah ni kaj dosti jasen, kajti v razpravo ponujen osnutek samoupravnega sporazuma o razvoju tega področja dejavnosti v prihodnjem planskem obdobju vsebuje še preveč besedic »če«.

Na sejah izvršnega sveta in konferenc delegacij krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela šmarske občine so ugotovili, da bi moral predložen sporazum podrobneje opredeliti odnos do manj razvitih območij in konkretneje opredeliti naloge bodočega razvoja. Te naloge in obveznosti do manj razvitih območij pa bi morale biti opredeljene brez besede »če«, ki verjetnost uresničevanja določenih nalog močno zmanjšuje. Poleg tega v šmarski občini dalje ugotavljajo, da se bo glede na določila sporazuma razvoj telefonije v občini v prihodnjih štirih letih zavrl, ne glede na to, da bo na novo zgrajenih 2580 telefonskih priključkov. Kajti odnos med številom telefonov in številom prebivalcev bo slabši kot v ostalih občinah območja in tudi slabši kot v sedanjem obdobju.

V šmarski občini dalje menijo, da ni vzdržen predlog, po katerem bi tudi v prihodnje gradili v njihovi občini nižje telefonske centrale. Zato predlagajo, da bi Podjetje za PTT promet že na začetku srednjeročnega obdobja – in ne šele leta 1984, kot je predlagano v sporazumu – razširilo vozliščno telefonsko centralo v Rogaški Slatini in šele nato okrepilo telefonske kapacitete v Šmarju, Podčetrtku, Rogatcu, v Pristavi in Šentvidu.

Za razvoj poštnega prometa pa v Šmarju predlagajo, da bi moral sporazum o temelju plana razvoja PTT prometa upoštevati tudi predloge o izgradnji dveh novih poštnih objektov v Rogaški Slatini in v Bistrici ob Sotli. In dalje o ureditvi prostorov za poštni promet v Kozjem, Šentvidu, v Podsredi in v Šmarju.

Seveda je predlogov in pripomb, ki so jih oblikovali šmarčani, res veliko. Tega se tudi zavedajo, zato so tako v izvršnem svetu, kot tudi v obeh delegacijah poudarili, da bodo v občini še naprej spodbujali združevanje sredstev za razvoj PTT prometa tako v okviru interesne skupnosti za PTT promet, kot v komunalni skupnosti in v krajevnih skupnostih. In da si bodo prizadevali razvoj telefonije pospeševati tudi z združevanjem samoprispevnih sredstev občanov in z njihovim prostovoljnim delom.

DAMJANA STAMJEČIČ

Z DELOM DO OBJEKTOV

Krajani Griž in okolice so v soboto predali v uporabo vrsto objektov in tako počastili svoj krajevni praznik. Tako so izročili svojemu namenu prenovljeno pošto z novo telefonsko centralo in predali prometu dva cestna odseka: Griže–Tratar in Griže–Britno selo. V vse te objekte in še posebej v komunalne je vloženo tudi veliko dela krajanov, saj je obnovitev in asfaltiranje cestnega odseka Griže–Britno selo stalo okoli milijon in pol dinarjev in več kot četrtino sredstev so prispevali krajani sami.

Tudi v bodoče nameravajo v Grižah nadaljevati z dosedanjimi izkušnjami, ki so rodile dobre uspehe. Ker so zadnja leta največ sredstev in tudi truda vložili v komunalne objekte, bodo v bodoče več pozornosti posvetili še drugim problemom.

Na svečani seji skupščine krajevne skupnosti Griže pa so v soboto podelili za dosedanje delo tudi bronaste znake OF, ko so jih prejeli Marija Goršek, Ivan Vovk, Ivan Kraševec, Branko Hriberšek, Stanko Rudolf, Henrik Krušnik, Dragica Podvršnik in Strelska družina Žarko Kveder Griže.

Na sliki je prizor z otvoritve na obnovljenem in asfaltiranem odseku ceste Griže–Britno selo.

F. P. in T. T.

POGLEJMO NAOKROG

SREDA, 20. AVGUSTA:

Nadaljuje se vroče obbaltiško poletje na Poljskem. Val stavk se tudi danes širi in povzroča težave z **oskrbo, prometom. Delavci zahtevajo radikalne spremembe, predvsem prave delavske sindikate, svoj večji vpliv pri upravljanju s podjetji, boljšo preskrbo in višjo življenjsko raven...** 281 potnikov je umrlo v letalski nesreči, ko je na letališču v Riadu **(Saudska Arabija)** zgorelo potniško letalo. **To je doslej tretja natježja nesreča v letalskem prometu...** Izrael je izvršil največji vdor na libanonsko ozemlje v zadnjih dveh letih, **s ciljem uničiti oporišča palestinskih komandosov, kar pa jim ni uspelo...**

ČETRTEK, 21. AVGUSTA:

Jedilnega olja ne bo zmanjkalo, saj je Zvezni izvršni svet odobril prodajo 5000 ton rastlinskih olj iz zveznih rezerv... **Pogajanja med stavkajočimi in vlado na Poljskem so v slepi ulici.** Stavke se nadaljujejo... **Po podatkih SDK Jugoslavije se je izboljšal položaj jugoslovanskega združenega dela, ki vse več denarja namenja akumulaciji in amortizaciji, manj pa naložbam.** Poslovanje je bilo v prvega pol leta tako mnogo bolj gospodarno. Še naprej pa poročajo o težavah pri oskrbi s surovinami in repromateriali... **Varnostni svet OZN je razglasil sklep izraelske skupščine o razglasitvi Jeruzalema za prestolnico Izraela za neveljaven.** Za sprejem takšnega sklepa so glasovale vse članice, le ZDA so se vzdržale... **Francoska mornarica je razbila obroč ribiških ladij, s katerim so ribiči blokirali vsakršen promet iz največjih francoskih pristanišč.** Ribiči protestirajo zaradi tega, ker vlada ne sprejme njihovih gospodarskih in socialnih zahtev. Ribiči pa napovedujejo nadaljevanje tritedenske blokade...

PETEK, 22. AVGUSTA:

Ministri držav v razvoju so se danes sestali na sedežu OZN, da bi izoblikovali enotna stališča za posebno zasedanje Generalne skupščine, posvečeno novi mednarodni gospodarski ureditvi... **Zahodnonemški kancler Schmidt je odpovedal obisk v NDR... Afganistanski kabulski režim skuša z gospodarsko reformo ublažiti gospodarske težave in politično napetost ter pridobiti na priljubljenosti.** A agencije še naprej poročajo, da se upor nadaljuje... **V Lipici so se pričele prireditve ob 400 letnici kobilarne,** ki bodo trajale do konca avgusta...

SOBOTA, 23. AVGUSTA:

Končal se je ministrski sestanek dežel v razvoju s sprejetjem skupnih izhodišč za zasedanje Generalne skupščine OZN. V njih poudarjajo, da se razlike med razvitimi in nerazvitimi večajo. Nerazviti bodo zato zahtevali sprejem ukrepov, ki naj zagotovijo pomoč najbolj revnim deželam... **V Gornji Radgoni so danes odprli 18. kmetijsko-živilski sejem,** na katerem sodeluje preko 600 razstavljalcev iz 14 držav... **Končala se je mladinska politična šola,** ki se je je udeležilo 468 slušateljev iz 59 slovenskih občin... **S sprejemom 15 resolucij se je v Beogradu končala svetovna konferenca o mednarodnem pravu...**

NEDELJA, 24. AVGUSTA:

Na plenumu CK Poljske združene delavske partije so sprejeli pomembne sklepe. Funkcij so razrešili ministrskega predsednika Edvarda Babiucha in ga izključili iz politbiroja, razrešili pa so še več drugih funkcionarjev, med njimi podpredsednika vlade Pyka, predsednika sindikatov Szydlaka in druge. Novi premier je Josef Pynkovsky... **Končale so se republiške mladinske delovne akcije v Sloveniji... V Nišu se je pričel tamkajšnji filmski festival,** na katerem podeljujejo nagrade izključno igralcem...

PONEDELJEK, 25. AVGUSTA:

Po pomembnih spremembah na Poljskem stavka še traja, a obeti za razrešitev ključnih vprašanj na pogajanjih vlade in stavkovnega odbora so boljši. **Obljubljen je nov vladni program, spremembe v gospodarstvu ter izboljšanje življenjskih in delovnih razmer delavcev... V OZN se je pričelo izredno zasedanje Generalne skupščine, ki bo proučilo uresničevanje sklepov o novi mednarodni gospodarski ureditvi.** Zasedanje bo trajalo 14 dni in na njem pričakujejo težavna pogajanja med predstavniki najrazvitejših in nerazvitih dežel... **Premier Suarez je napovedal resne spremembe v sestavi španske vlade,** s čimer naj bi si zagotovil večjo podporo in spremembe v gospodarski politiki...

TOREK, 26. AVGUSTA:

V Združenih narodih se nadaljuje posebno zasedanje generalne skupščine posvečeno problemom gospodarskega razvoja. Prvi govorniki, med njimi je bil tudi Josip Vrhovec, so opozorili na rastočo gospodarsko krizo in na vse večji razkorak med razvitimi in nerazvitimi. Vrhovec je med drugim poudaril, da sta mir in razvoj neposredno soodvisna. Trajnega miru ni mogoče doseči brez razvoja, ki temelji na pravičnosti, solidarnosti in skupnem interesu... **V Gdansku se nadaljujejo pogajanja med odborom stavkajočih poljskih delavcev in vladno komisijo,** ki so izzvenela v ostri kritiki sindikatov... **Iz Afganistana poročajo, da se upor nadaljuje,** prav tako pa so vse večja nasprotja med obema frakcijama vladajoče stranke... **Straussov predvolilni nastop v Hamburgu (ZRN) je izzval ostre demonstracije levih krogov,** ki se jih je udeležilo preko 15.000 ljudi...

K PROBLEMOM NAŠIH RUDNIKOV

BLIŠČ IN SENCE LIGNITA

Kopica težav se je zgrnila nad rudnike

V času, ko visoke cene nafte na svetovnem trgu vse bolj potiskajo v ospredje cenejše domače energetske vire, predvsem premog, imajo vsi slovenski premogovniki visoke izgube. Načrtovani izkop premoga so, kljub delu ob sobotah in nedeljah, dosegli le v Kanižarici. Kopica težav se je zgrnila nad to, za družbo nadvse pomembno dejavnost, ob večini pa so rudarji povsem nemočni in zato zahtevajo njihovo učinkovitejše razreševanje.

Prav neverjetno se sliši dejstvo, da kljub visoki učinkovitosti velenjskih in zasavskih rudarjev, ki je mimo grede povedano na evropski ravni, končni obračun pri vseh kaže kar precejšnji minus. Velenjski rudarji so v prvem polletju letos nakopali 2 milijona 260 tisoč ton premoga in 98-odstotno izpolnili načrtovano nalogo, pri tem pa so v Rudarsko energetskem kombinatu ustvarili za 397,6 milijonov dinarjev izgube. Le-ta je, kot pravijo, zgolj osledica zamrznjenih cen električne energije. Dejstvo je, da se elektrika letos ni podražila toliko, kot so želeli in na to tudi računali. Tako bi, če bi hoteli izgubo v celoti pokriti, morali v kratkem to energijo podražiti kar za preko 40%. Kaj takega pa seveda kljub dejstvu, da so časi poceni energije minili, ni mogoče. Reševanje težav zgolj z višjimi cenami (kar je bila naša pogosta praksa) namreč ni vselej dobro, saj takšno ravnanje često pomeni le prelaganje bremen in slabosti na rame potrošnika, v gospodarstvu pa povzroča verižno rast cen.

Na dlani je, da je potrebno tudi v rudarstvu in energetiki urediti mnogo stvari. Na večino je že pred dobrim letom opozoril ZIS, ki je sprejel vrsto ukrepov, s katerimi naj bi popravili zamujeno: naredili naj bi rudarski poklic zopet zanimiv in s tem zagotovili delovno silo z raznimi ekonomskimi stimulacijami (od regresiranja premoga, premij in do kreditov), pa naj bi omogočili rudnikom normalno delo in poslovanje. Vendar smo v republiki kaj malo teh priporočil ZIS tudi uresničili.

Drugi, nič manj pomemben sklop so notranje slabosti, saj so kljub priznanjem za dobro delo v rudarstvu še številne notranje rezerve. Tako je vsak dan odsotna z dela poprečno domala tretjina rudarjev, draga oprema in stroji pa tudi niso povsem izkoriščeni, saj nikjer ne delajo v štirih izmenah, kar je posledica pomanjkanja delavcev.

Tudi zaposleni v REK, ki niso rudarji, imajo osebne dohodke vezane na rast dohodkov rudarjev in celo nekatere rudarske dodatke. Med lastne vzroke za nastali položaj pa čisto zagotovo sodijo še neurejeni odnosi v elektrogospodarstvu, saj v verigi med rudarji in proizvajalci ter distributerji električne energije ni vzpostavljen dober in učinkovit dialog.

Posebno poglavje pri razreševanju zapletenega in težavnega položaja predstavljajo njihovi osebni dohodki, ki so te dni postali predmet mnogih razprav. Če bi trdili, da so rudarski osebni dohodki precej visoki, to nedvomno drži, kot je res, da je njihov dohodek še kako trdo prislužen. Pa vendar je v času, ko si vsi delavci prizadevamo za ustalitev vrtoglavega naraščanja stroškov v gospodarstvu, zahteva velenjskih rudarjev po 20-odstotnem povišanju osebnih dohodkov terjatev, ki presega dogovorjene okvire in gotovo ni v celoti upravičena.

Predvsem zaradi dejstva, da bodo letos realni osebni dohodki vseh zaposlenih (pri tem ne morejo biti rudarji nobena izjema) za okoli 5% nižji od lanskih.

Čeprav se velenjskim rudarjem osebni dohodki niso zvišali za več kot 3% so le-ti še vedno za 65% višji od republiškega povprečja, brez nadur in dodatkov pa presegajo republiško povprečje v gospodarstvu za 35%, kar je še en razlog in ugovor njihovim zahtevam.

Najbrž leži ključ za rešitev težav vse prej kot v dvigovanju cen električne energije in povečevanju osebnih dohodkov. Predvsem bo treba uresničiti vse ukrepe in priporočila ZIS, rudarje pa nagrajevati v skladu z rezultati njihovega dela, bolj diferencirano v odnosu do nekaterih drugih poklicev znotraj REK. Bolj stimulativno pa bo treba ločevati delo od ne delavnosti, ki je kljub velikim prizadevanjem, prisotna tudi v rudarskih vrstah. Predvsem pa je špekuliranje z dejstvom, da je družbi potreben premog, najbrž dvorezen meč in nesprejemljiva metoda za urejanje vročih energetskih težav.

JANKO ŠOPAR

ZRCALO

RIŠE: BORI ZUPANČIČ

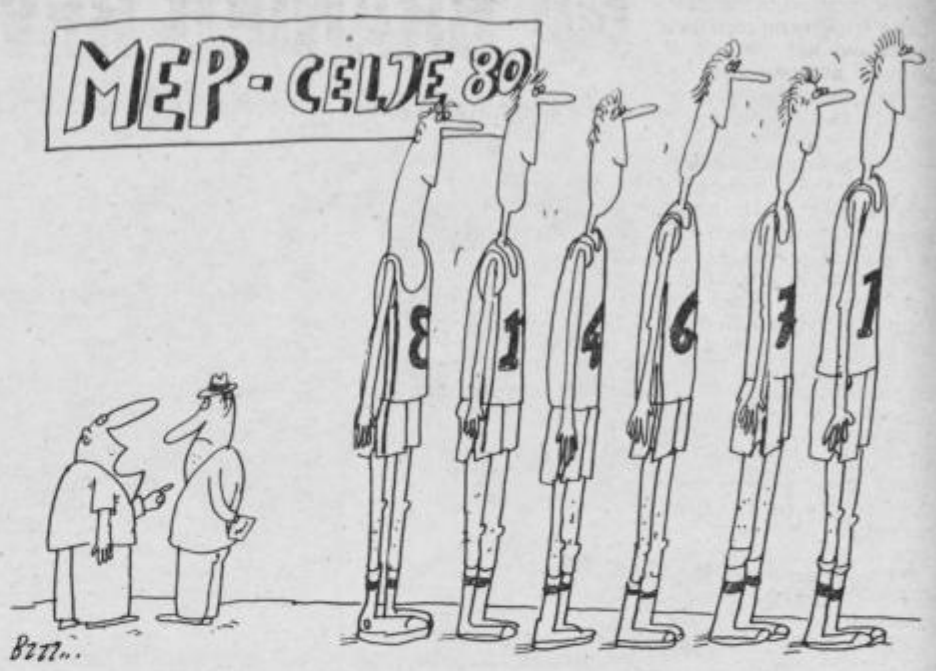

– Pravkar sem se vrnil z dopusta in tile fantje me neverjetno spominjajo na cene v naših obmorskih letoviščih...

CELJE

NA GOLOVCU ŽIVAHNO

Pomenek z direktorjem Ristom Gajškom

Trije meseci so, odkar je direktorske obveznosti v kolektivu Zavoda športno rekreacijskega centra Golovec v Celju prevzel Risto Gajšek, do tedaj podpredsednik občinskega izvršnega sveta. To je kratek čas, da bi lahko govorili o velikem delu, toda, navzlic temu je kolektiv Golovca v tem obdobju sprejel ne le delovni program do konca leta, marveč tudi okvirni načrt za naslednje leto.

»V resnici gre za okvirni načrt, kajti mnogokaj se še lahko spremeni ali dopolni. Pri tem mislim tudi na sejem Vse za otroka, ki bo moral dobiti širše in močnejše temelje, tudi večjo podporo v združenem delu in drugih organizacijah, ki so kakorkoli vezana na vprašanja, ki zadevajo otroka. Misli uhajajo tudi na to, da bi Celje znova dobilo sejem Jutro, se pravi sejem gostinske in trgovinske opreme.

Seveda pa se srečujemo še z drugimi pobudami in tudi odprtimi vprašanji. Med drugim se bomo morali odločiti glede sejma rabljene opreme, kajti tu imamo že borzo tehnične opreme, ki je dobro zaživela.

Poseben problem so prostori. V edini hali se zdaj prireditve in sejmi vrstijo in včasih je težko usklajevati vse časovne zahteve. Če bi imeli še dvorano za sejemske prireditve, bi bilo lažje.

In potem kadri, izkoriščenost prostorov, pa finančna plat... da, to so vprašanja, ki izstopajo trenutno v ospredje.

Prevzemamo in bomo prevzemali objekte v upravljanje, za katere pa ni rešeno financiranje za njihovo obratovanje. Združujemo in zagotavljamo denar za nove naložbe na tem področju, toda ne zagotavljamo denarja, da bi ti objekti služili svojemu namenu brez posebnih težav. Kaže, da se bo to vprašanje še bolj zaostrilo. In mi ga moramo rešiti. To je zahteva današnjega časa,« je poudaril Risto Gajšek.

Osnovna dejavnost Golovca se kaže v zagotavljanju rekreacije in športa, v organiziranju sejmov in razstav, družabnih in drugih prireditev. Samo za rekreacijo bo hala letos na voljo 190 dni. In potem so tu še srečanja kolektivov, zlasti ob jubilejih, disco klub, ekonomska propaganda, zunanja trgovina, tehnična služba, sejemske usluge navzven, gradnja centra Na gričku, itd., itd. Razgibano in pestro!

»Naloga, ki nas čaka, je tudi v uveljavitvi družbenega sveta našega zavoda. Svet mora odločati o našem delovnem načrtu in drugih vprašanjih.

Pomembna naloga nas čaka tudi v primerni izkoriščenosti gostinskih zmogljivosti pod našo streho. Tu imamo na primer povsem opremljeno kuhinjo, ki seveda ni izkoriščena. Delamo na tem, da bi našli skupen jezik s poklicno gostinsko šolo. Tudi zračna hala je vprašanje, ki nas tare. Ko sem govoril o nezadostni izkoriščenosti naših prostorov, sem mislil tudi na otroke v vrtcih, ki bi lahko prihajali semkaj in se tu sproščali ob raznih dejavnostih, tudi z našo pomočjo,« je še dejal Risto Gajšek.

Po zaslugi Golovca so dobro stekli sejmi rabljenih avtomobilov, sicer pa bodo letos tu še tri sejemske prireditve: mednarodni sejem obrti in opreme za obrt od 19. do 28. septembra, zatem mednarodni sejem plemenitih kovin (od 7. do 14 oktobra) in od 18. do 24. decembra še novoletni sejem. Izredno pester pa je tudi okvirni program za naslednje leto, saj zajema več družabnih in otroških prireditev, plesov, koncertov, športnih in rekreacijskih nastopov, pet sejmov itd.

M. BOŽIČ

SAMOPOSTREŽBA NA LJUBEČNI BO

Krajani krajevne skupnosti Ljubečna so v teh dneh nadvse zadovoljni, ko pogledujejo k zaprti trgovini. Kaj ne bi bili, ko pa dela pri preureditvi zadovoljivo napredujejo. Kot vse kaže bo ta nova Merxova samopostrežnica do konca leta le nared. V njej bodo krajani dobili vse kot lahko dobijo v drugih podobnih trgovinah. Upajo le, da bo MERX ob trgovini uredil tudi manjši bife.

M. BRECL

OBNOVA STARIH ATOMSKIH TOPLIC

Takoj, ko se bo poletna turistična sezona zaključila, bodo pričeli v Atomskih toplicah v Podčetrtku obnavljati stari del toplic. Program adaptacije predvideva izgradnjo novega olimpijskega bazena, manjšega bazena za otroke in izgradnjo dveh zaprtih bazenov v sedanji zgradbi terapije. V okviru starega dela toplic bodo postavili tudi manjši trgovski objekt, gostinski lokal in zgradili tudi več športnih igrišč za rekreacijo gostov. Obnovitvena dela bodo zajela tudi kamp, v katerem bodo uredili prostor za okoli 300 gostov.

V Atomskih toplicah menijo, da bodo z ureditvijo starega dela toplic zaključili že do pomladi, to je do začetka prihodnje poletne turistične sezone. Tudi sredstva za naložbo v objekte imajo večji del zagotovljena ob tretjinski lastni udeležbi. Sicer pa predračuni kažejo, da bo obnovitev starega dela Atomskih toplic veljala okoli trideset milijonov dinarjev.

DS

NAZARJE

POVEZANI MED SEBOJ

Pomenek v kolektivu lesne industrije

»V delu delavskega sveta delovne organizacije se ne izgubljamo več v drobnih zadevah. Naša pristojnost sega zdaj le na vprašanja celotnega kolektiva, se pravi vseh štirih proizvodnih temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb. Teh nalog pa seveda ne manjka, saj smo v proizvodnji med seboj tesno povezani, eden brez drugega bi ne mogli shajati. Zato ni vseeno, kaj in kako dela sosed. Delo mora biti usklajeno. Zaradi tega tudi o naložbah v tej ali oni temeljni organizaciji odloča ves kolektiv, delavski svet delovne organizacije. Tudi zaradi združevanja sredstev med tozdi,« je poudaril predsednik delavskega sveta kolektiva nazarske lesne industrije GORENJE – GLIN, Božidar Vodovnik.

Seveda pa je nalog, ki jih obravnava delavski svet delovne organizacije v kolektivu, ki slavi letos svojo osemdeseto obletnico, dosti več. Kažejo se tudi v delu stalnih in občanih odborov, komisij itd.

Med uspehe skupnega dela in združevanja sredstev sodita tudi naložbi, ki jih bodo izročili namenu v sredini septembra, v času praznovanja občinskega praznika. To sta tovarna za oplemenitenje ivernih plošč v vrednosti okoli 200 milijonov dinarjev ter žagalni-oblovine v vrednosti okoli 45 milijonov dinarjev.

»Da, to sta naložbi, ki odpirata nadaljnje korake v modernizaciji proizvodnje, k finalizaciji izdelkov in podobno. In čeprav bomo tudi v naslednjih letih posvetili tej nalogi glavno skrb, nova vlaganja ne bodo izostala. Zdaj je na vrsti vzdrževalna delavnica, ki bo imela več obratov, oziroma delavnic in ki bo pomenila konec raztresenosti tega dela, pa tudi dela v neprimernih prostorih, ki kažejo svoje zobe zlasti v zimskem času. Računamo, da bomo imeli to delavnico že prihodnje leto. Stala bo okoli 40 milijonov dinarjev,« je še dodal Božidar Vodovnik.

V delavskem svetu delovne organizacije imajo svoje stalne delegate vse samoupravne delovne skupine.

Večkrat so seje izredno živahne, saj gre mnogokrat za težka vprašanja. V proizvodnji iveric se srečujejo z mnogimi, še vedno nerešnimi problemi, tudi z izgubo, ki jo solidarnostno pokrivajo, tudi z vprašanji zagotavljanja rezervnih delov, reprodukcijskega materiala itd. Težave so zaradi nenehnega naraščanja cen energije, lesa, lepila itd. Prenekatero od teh vprašanj rešujejo s kompenzacijo. Sicer pa, letos so šle nazarske iverice tudi prvič v izvoz!

In vendar je delavski svet tudi tisto mesto, kjer teče beseda o delu in življenju v dolini na sploh, ne samo v Nazarju. Niso zaprti. Problemi krajevnih skupnosti, odkoder prihajajo ljudje na delo v Nazarje, so tudi naloge tega kolektiva. To je velika družina v pravem pomenu besede.

M. BOŽIČ

DVOJEZIČNI »OPEKAR«

V Ljubečni so pred dnevi izdali posebno številko glasila »Opekar«. Številka me zanima kar dvakrat. Prvič zato, ker obravnava težak položaj te delovne organizacije po zadnjih podražitvah energije. Še bolj pa zato, ker je prvič v njej vso gradivo objavljeno tudi v srbohrvaškem jeziku. Za dvojezičnost so se v uredništvu tega glasila odločili zaradi pomembnosti gradiva in zato ker imajo v tej delovni organizaciji več kot četrtino delavcev iz drugih republik. Ti so to številko »Opekarja« z zanimanjem sprejeli.

M. BRECL

TRIJE JUBILANTI

NA BRANIKU REVOLUCIJE

Iskrene čestitke trem borcem za svobodo in napredek

Bili so dobre volje in polni zdravega humorja, ko so se v ponedeljek dopoldne vsi trije zbrali v prijetni sobi gostišča pri Ribiču. Ni bilo videti, da bi ta triperesna deteljica štela skupaj kar 190 let. V letošnjem avgustu so namreč dopolnili svoja jubilejna leta Rado Gabrovec, Vid Jerič in Lovro Rebec.

Pisati o nekdanjih skojevcih, partizanih, aktivistih in borcih za vse tiste vrednote, ki morajo biti sestavina našega življenja in dela, ni lahko. Vse premalo je tistih besed, s katerimi bi mogli orisati njihovo življenje in delo, ne da bi pri tem zašli v frazerstvo, ki tem ljudem ni bilo nikoli domače.

Občinska organizacija ZZB NOV Celje je, v organizaciji družbenopolitičnih organizacij, Izvršnega sveta in Skupščine občine Celje, za avgustovske slavljence pripravila prijetno presenečenje. O liku posameznih jubilantov je takrat spregovoril predsednik osnovne organizacije ZZB NOV Celje Peter Šprajc.

RADO GABROVEC

Rodil se je pred šestdesetimi leti v Hrušici pri Jesenicah. Družina se je preselila v Celje, ko je bilo Radu sedem let. Številne socialne krivice, s katerimi se je srečeval na vsakem koraku, so ga nenehno silile k razmišljanju in vodile do odločitev, ki so bile zanj edina prava pot. Ob izteku leta 1940 je odšel v Maribor, kjer je obiskoval Obrtno šolo državnih železnic. Takrat je postal skojevec in prišel v stik s prvimi komunisti. V partizanske vrste je stopil 3. avgusta leta 1941, med borce Pohorske čete. Po delovanju v ilegali v Ljubljani, je 8. februarja 1942 stopil v Štajerski bataljon na Pugledu, ki se je nato preimenoval v II. grupo odredov. Bil je na vseh njenih poteh po Dolenjskem in Notranjskem. Januarja 1944 je odšel v partijsko šolo, ki jo je vodil Sergej Kraigher. Udeležil se je tudi skojevskega tečaja na Rogu, nato pa sodeloval kot delegat mladine na II. kongresu USAOJ v Drvarju.

Februarja, leta 1945, v bližajoči se veliki pomladi, je bil Rado Gabrovec sekretar Okrajnega komiteja partije za Radlje in bil med prvimi, ki so vkorakali v osvobojeni Marenberg sedanje Radlje ob Dravi. Prva povojna leta je delal pri tedanji OZNI v Celju, nato pa pri UJV, vse do leta 1962, ko je prevzel mesto občinskega sodnika za prekrške, ki ga je opravljal vse do upokojitve leta 1971.

Tudi danes Rado Gabrovec ne miruje. Je član predsedstva in Občinskega odbora ZZB NOV Celje, predsedstva Občinske konference SZDL in predsednik Sveta za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij in spomeniškega varstva. Je tudi predsednik Domicilnega odbora II. grupe odredov. Za svoje delo je prejel mnoga priznanja in odlikovanja: Partizansko spomenico 1941, Red zaslug za narod, Red hrabrosti, Red bratstva in enotnosti, Red dela...

VID JERIČ

Rodil se je v kmečki družini v Tihoboju na Dolenjskem pred šestdesetimi leti. Končal je osnovno šolo in se izučil lesnoindustrijske trgovske obrti. V začetku oktobra leta 1940 je moral v bivšo jugoslovansko vojsko, kjer je bil do njenega razsula. Vrnil se je na svoj dom in se takoj vključil v delo in akcije, ki jih je pripravljala Osvobodilna fronta. Začel je skrivati orožje za partizane, v propagandnih akcijah pa širiti napredne ideje. Mnogokrat je izpostavljal svoje mlado življenje v sabotažnih akcijah. Ko se spominja teh dni, ima velikokrat v mislih gostilničarja Janka Kolenca iz Mirne in Franca Jerića iz Mokronoga. Ta dva sta ga namreč v tistih dneh spodbujala in ga navduševala za napredne ideje in akcije. V njegov domači kraj so takrat prišli Nemci in ga zasedli. Pred gestapom je moral bežati, saj so ga vaški ovaduhu prijavili, zato je zbežal v Čatež, na italijansko stran. Nemci so se nato umaknili, že čez štirinajst dni pa so njegov kraj zasedli Italijani, zato se je lahko spet vrnil. Po končani prvi partizanski bitki, to je bilo 14. novembra 1941 v Moravski gori nad Gabrovko, je skupaj z bratom Mirkom organiziral prevoz ranjencev. Brat je takrat padel, Vid Jerič pa se je ponovno izognil aretaciji, živel nato v ilegali in delal za narodnoosvobodilno gibanje na terenu. V partizane je odšel v začetku maja 1942, v 12. četo Krškega odreda, ki se je nato preimenoval v Zapadnodolenjski odred, 4. septembra pa se priključil Gubčevi brigadi, bil desetar, vodnik, nato pa komandir druge čete I. bataljona. Po kapitulaciji Italije je odšel v novoustanovljeno 12. brigado, kjer je bil imenovan za komandanta Cankarjeve brigade, nato pa se vrnil v 12. brigado, kjer je bil do osvoboditve.

V svobodi je bil aktivni oficir v JLA, nato delal v teritorialni obrambi, dokler se ni leta 1978 upokojil. Bil je komandant mnogih enot, inštruktor v vojaški šoli, načelnik štaba divizije in pomočnik komandanta mariborskega vojnega območja. Izmed mnogih priznanj in odličij, ki jih je prejel pa so: Red hrabrosti, Red partizanske zvezde, dva Reda zaslug za narod, Red bratstva in enotnosti, Red za vojne zasluge, Red narodne armije, Red republike, v JLA pa naziv polkovnika.

LOVRO REBEC

Je najstarejši avgustovski jubilant. Rodil se je 3. avgusta leta 1910 v Trnju na Notranjskem. Svojih otroških in mladinskih let se nerad spominja, saj so slike, ki se še danes, kot moreče sanje vrinjajo med njegova premišljevanja, preveč črne in žalostne. Vsakdanji boj za obstanek na prgišču zemlje, dnina, številne krivice in hudodelstva, vse to je mladega Lovrenca kalilo. V letu 1930 je hodil po Dolenjski in si služil svoj vsakdanji kruh. Pot ga je pripeljala tudi do trgovca Aleksandra Majcna, pri katerem se je zaposlil kot splavar. Družina Majcnovih je bila napredna in zavedna. Skupaj z gospodarjem ter sinovoma Nacetom in Ivanom, je skrival orožje za partizane ter izvajal sabotažne in propagandne akcije. Spominja se leta 1942, ko je k njemu pristopil domačin in mu dejal: »Beži Lovrenc, nocoj bodo prišli pote.« Edina možna pot zanj je bila v partizane. Najprej v Zahodnodolenjski odred, nato v Prlekov bataljon in v Gubčevo brigado. Kot izučen čevljar je skrbel za partizanska obuvala, kot izkušen kuhar pa za skromno partizansko hrano. Leta 1944 je stopil v vrste zveze komunistov. Po osvoboditvi, v letu 1945 je živel in delal v Velenju, vseskozi pa se tudi politično udejstvoval. Težaško delo v jami mu je načelo zdravje, zato je po dveh letih dela pod zemljo dobil delo v zunanjem obratu rudnika. Velenjski rudnik je zapustil leta 1955, živel dalje v Celju in delal v Aurei, dokler se ni upokojil. Poleg partizanske spomenice 1941 je prejel še Red za hrabrost, Red zaslug za narod, Red bratstva in enotnosti...

Ponedeljkove slavnosti so se poleg borcev udeležili tudi predstavniki Skupščine občine Celje, Izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij. Praznovanje je potekalo v prijetnem kramljanju, ki so ga pestrile anegdote, ki so jih jubilanti pripovedovali, saj so, poleg mnogih grenkih spominov vendarle še najbolj živi spomini na tiste redke trenutke, ko jim je zaigralo hrabro srce in zadonela prelepa slovenska pesem.

MARJELA AGREŽ

OGLAS V NOVEM TEDNIKU JE POT K USPEHU

AFRIKA, AFRIKA

TU NI DOMA LUMUMBA

Prisrčna gospa Keita mi je še enkrat zatrdila, da hotel Cosmos ni najboljši, a najslabši tudi ne. Nisem si bil na jasnem, kam naj vtaknem njeno razlago. S slabo voljo sem bil na afriški poti skregan. Zato sem pač verjel, da kakorkoli že bo, bo v redu. Vselej sem se namreč rad spomnil Krleževih ali Kerempuhovih modrosti, da ni nikoli bilo tako slabò, da ni nekak bilò...

Pomiril sem se zaradi prenočišča. Se bom že znašel, sem dèl sebi in gospe Keita. Iz previdnosti sem jo še pobaral, ali mi res ni treba skrbeti za prtljago. Pokazal sem na kovčke; bo varno? V naši pisarni bo, bodite prepričani, me je spet razorožila z neposrednostjo. Ampak jutri zjutraj vas ne bo v službi? še kar naprej vztrajam.

Pogledala me je. Če mislite to jutri, ker je že čez polnoč, me res ne bo. Ampak nekoga bom zadolžila za vašo prtljago. Sem že pozvedela, kdo bo zjutraj na letališču od naših. Kar lepo se naspite. Dolg let imate za seboj, mi prigovarja.

Imela je prav, ta nenavadna gospa Keita, stara blizu petdesetih let, pa prej manj, vljudna, pozorna, široko nasmejana, resna, zavzeta. Turistični delavec, kakršnega bi rad srečal v najbolj zakotnem ali v najbolj mondenem turističnem pribežališču po svetu. Kje pa je Cosmos?

Gospa Keita se je ozrla k vhodu. Sploh ji ni bilo treba nič pojasnjevati. Taksist, ki me je »zasledoval« ves čas, odkar sem iskal pisarno Air Afrique in ki je neprizadeto spremljal moj pomenek z gospo Keita, je že stal pred pisarniškimi vrati. Tu sem. Čakam, se nama je zarežal. Mlad fant, komaj dvajsetih let.

Poznam ga, se je obrnila k meni gospa Keita, lahko se zanesete. Vem, kako pozno je. Vi ste pa tujec. Vprašal sem taksista, koliko bo računal. Povedal je. Vmešala se je moja dobrotnica in zabičala taksistu, da me ne sme goljufati. Sama je določila ceno. To je običajna tarifa, mi je razložila.

S taksisti ni nič drugače v Afriki kot kje drugje. Priložnost, da jim kapne v žep boljši zaslužek, oberoč zagrabijo. Že v Abidjanu mi je priletni taksist najprej zaračunal do hotela Tiama kar pet tisoč CFA frankov. Poznal sem take navade. Zato sem mu mirno rekel: Preveč. Toliko ne dam. Odkorakal sem v hotel, kjer sva se pozneje dobila z Antonom Petkovškom, in vprašal receptorja, kolikšna je normalna cena za vožnjo do letališča. Taksist je že stal pri meni. Receptor ni vedel, kaj bi. Pomagal sem mu, češ da poznam »gibljivost« taksistovih cen in da je njegova zahteva le nekoliko predebela. Pogledal me je. Nato še taksista. Imate prav, mi je prikimal. Če mu date pol, kar hoče, bo še vedno OK. Taksist se je kislo nasmehnil in bolj za šalo na-

PIŠE: JOŽE VOLFAND **17**

sprotoval kompromisu. Ampak pristal je.

Gospa Keita se je brždа zamerila fantu, ki ga je večkrat srečevala in z njim sodelovala. Kajti zvečer, še celo podnevi ne, nisem na letališču našel nobenega javnega prevoza. Taksisti so del turističnega kolesja. Tudi v Kongu, ki se še podaja na tvegan prodor v afriška turistična navzkrižja. Fant, Felix mu je bilo ime, je skomignil z rameni. Si je pač mislil, da, kolikor bo, bo. Ni za odmet, takole, ob pol enih ponoči, še preden bo odvozil proti domu, vsaj malo pomnožiti dnevni izkupiček frankov.

Povabil me je, naj greva.

Z gospo Keita sva se poslovila s krepkim stiskom rok. Hvaležen sem vam, ji denem. Nisem pričakoval take pozornosti. Zasmejala se je, kakor se zna le človek neplitkega duha in širokega srca...

Felixov taksi je bil novejšega datuma. Težko sva se sporazumela. Govoril je francosko. Angleško je razumel toliko kot jaz francosko – skoraj nič. No, a to sem ga le razumel, da je sveže poročen, da je zadovoljen, da ima sinka in da je že slišal za Jugoslavijo. Za Tita. Ni nas pomešal s Čehi. Osebno izkaznico mi je Felix zaupal brez zadrege. Že po petnajstih minutah. Spet sem se zalotil v razmišljanju, kako neformalna beseda, sproščenost, nasmeh, prijazna kretnja, vsaj drobno poznavanje dežele, kamor se namerjaš, odzvenjajo kakor najjasnejša esperantska govorica. Takoj razklenejo morečnost molka med tujcema. Takoj požagajo strah pred nezaupanjem. Ne vem, kaj je razmišljal Felix. A sam sem se spomnil, še danes se, kako sva med zadnjimi odbrzela v noč, proti centru Brazzavilla. V trdi temi. Po nerazsvetljenih cestah. Po praznih, skoraj izumrlih delih mesta.

Prepustil sem se Felixovi šoferski izkušenosti in se nisem ubadal z vprašanje, kako in kdaj bova prispela do hotela Cosmos. Da bova, in to brez problemov, sem bil zatrdno uverjen. Oziral sem se na obe strani ceste, da bi le ujel kakšen nočni vtis spokojnega Brazzavilla.

Kongo. To ni dežela Patrica Lumumbe. Čeprav nekateri zamenjujejo Kongo za Zaire, deželo, ki je zaposlila svet z izrednim revolucionarjem, z Lumumbo, očetom kongoške neodvisnosti. Ubili so ga 17. januarja 1961 in nato je v politični zgodovini nekdanjega Konga prevladoval Čombe z njegovo »odcepitvino« strategijo. Demokratična republika Kongo je bila nekdaj v posesti Belgijcev. Njeno odraščanje v dvajsetletni neodvisnosti je značilen primer notranjih bojev zaradi različnih interesov neokolonializma in mlade buržoazije v deželi sami. Bivša Demokratična republika Kongo se je preimenovala v Zaire leta 1971.

Z republiko Kongo je bilo nekoliko drugače. Felixa sem vprašal, kako je ime njihovemu predsedniku. Nisem ga razumel. Že pred odhodom pa sem se seznanil s to deželo, nekdanjo francosko kolonijo, ki je danes siromaška, dobiva pa pomoč z vseh strani. Morda je zanimivo, da so bili prav pigmejci najzgodnejši v zgodovini znani prebivalci te republike. Danes je Kongo v francoskem »taboru«. Sicer pa tudi to nekaj pove, da so glavno mesto poimenovali po francoskem pomorskem oficirju. Pierre Savargnan de Brazza je po prihodu v deželo Batèkè, to je bilo točno pred sto leti, podpisal sporazum o prijateljstvu z bateškim kraljem. Kongo je danes s stoterimi gospodarskimi in kulturnimi nitmi povezan s Francozi. Na glavo prebivalca dosegajo le 230 dolarjev narodnega dohodka (po podatkih svetovne banke iz leta 1975). En zdravnik zdravi 6173 občanov. V osnovno šolo so leta 1960 zajeli le 78% generacije, leta 1975 pa 153%. Zakaj takšen odstotek. Zato, ker so v to število vračunali še mnogo odraslih, ki so jih osnovnošolsko izobrazili v zadnjih dveh desetletjih. Četudi v tej deželi ni doma Lumumba, vendarle navezujejo gospodarske stike z nekaterimi socialističnimi deželami – največ sicer uvažajo iz Francije, vendar je Kitajska tudi njihov pomembni partner. Izvažajo v SZ, čeprav spet največ k Francozom. Kongo je naftni bogataš, kot dežela ekvatorialne Afrike pa ima mnogo lesa. Diamantov prav tako. Ocenjujejo, da so kongoška ležišča surove nafte in plina zelo bogata. Prihodnost bo morda svetlejša. Brazzaville že s svojim licem kaže na zaostalost dežele. Felix sicer ni nič tožil. Je pa povedal, da ni lahko. Kongo, za popolno pojasnilo, se razprostira po 342.000 km², na njem pa domuje le okoli poldrug milijon prebivalcev, večinoma Bantu črncev.

Prispela sva do Cosmosa. Hotel na zunaj ni bil prav nič prijazen. Nič čudnega, ko je ura že odbila eno zjutraj. V dnevnik sem si zapisal: Hotel ni kosmičen. Že manj kot dobra lokalna gostilna. Imajo kakšno zvezo z nogometaši Cosmosa? Šalo stran! Dva visoka črnca – receptorja sta me najprej brezbrižno presojala in mi že v pozdrav povedala: Sobe ni! Rezervacijo imam, odgovorim. Gospa Keita.

Aha! Sobo sem dobil. Pozanimal sem se, kje se da kaj popiti. Cocal-cola ali kaj podobnega.

KOMENTAR

POROČANJE »POD KRITIKO«?

Letošnje mladinske delovne akcije se pred pričetkom novega šolskega leta iztekajo. Mladinci, brigadirji se bodo obogateni z novimi izkušnjami in spoznanji vrnili med šolske klopi ali v delovne organizacije, kjer bodo svoje znanje koristno uporabili pri svojem delu in študiju. Za njimi bodo ostali novi kilometri cest in vodovodov, ki bodo ljudem v manj razvitih krajih pomagali živeti lepši vsakdan. Žulji mladih brigadirjev in brigadirk se bodo zacelili, spomin na življenje v mladinskih delovnih brigadah pa bo ostal živ in svetal do prihodnjega leta, ko se bodo spet odzvali klicu solidarnosti.

O tem, kaj so brigadirji delali, koliko so posamezne brigade naredile, kako so bile organizirane interesne dejavnosti v brigadah, so brigadirji zapisali tudi v svojih biltenih, ki so jih izdajali v posameznih naseljih. Tako smo pred dnevi prelistali tudi poročilo II. izmene mladinske delovne akcije Kozjansko 80. V njem so natančno zapisali svoje uspehe na deloviščih in pri interesnih dejavnostih. Nekaj besed so napisali tudi o informiranju brigadirjev, ki je potekalo preko zidnih časopisov, lastnih radijskih oddaj, oglasne deske, biltenov, informacij na sestankih sekretariata in ob spuščanju zastave. Informiranje o akciji v dnevnem časopisju, tednikih in ostalih medijih obveščanja pa je bilo, tako so zapisali v biltenu, »pod kritiko,« čeprav so v svojo sredino vabili predstavnike občinskih, regijskih in republiških medijev poročanja. Potem v sestavku nadaljujejo, da so imeli brigadirji na razpolago časopise: Delo, Večer, Borbo in Ekspres politiko. Škoda, zares škoda je, da niso brigadirji v času svojega bivanja na Kozjanskem malo bolj natančno pobrskali tudi po našem Novem tedniku, saj smo v poletnih mesecih veliko prostora in pozornosti namenili prav mladinskim delovnim brigadam. Ob celostranski reportaži o brigadirskem delu in življenju nismo prezrli številnih udarniških delovnih akcij, otvoritve delovne akcije, obiska Franceta Popita med brigadirji, samoupravnih dnevov v delovnih organizacijah. Tudi tekme paraplegikov nismo prezrli, kakor tudi ne delovne akcije v Kostrivnici, v Loki pri Žusmu... Objavljali smo vtise brigadirjev in jim dvakrat po dve dopoldanski uri namenili tudi v našem radijskem sporedu. In kot kaže, je vse to in verjetno še kak drug zapis, opremljen s slikovnim materialom, šlo mimo mladih, ki se zdaj čutijo prezrte. Verjetno je bilo veliko premalo, če so sledili, kot navajajo v biltenu, dogodkom v dnevno informativnih oddajah ljubljanskega radia. Škoda, da niso prisluhnili svojim vrstnikom, ki so v našem studiu prijetno in živo opisovali svoja prva ali pa že šesta srečanja z mladimi iz vseh koncev Jugoslavije in tudi iz Stuttgarta. Škoda, da niso prebrali vrstic o svojem delu, uspehih in nalogah, ki so še pred njimi. Potem bi verjetno doumeli, da na Kozjanskem še zdaleč niso tako osamljeni in neopaženi, kot so zapisali v svojem poročilu.

MATEJA PODJED

POSPEŠENA GRADNJA V ŠENTJURJU

47 družin je v novem bloku na Pešnici v Šentjurju dobilo nova stanovanja. 11 stanovanj so odkupile delovne organizacije za svoje delavce, 36 pa je solidarnostnih stanovanj. Izgradnja tega bloka je veljala 32 milijonov dinarjev, kar pomeni, da je bila cena m² stanovanjske površine s komunalno ureditvijo 12.000 din.

Plan izgradnje družbenih stanovanj za to srednjeročno obdobje je predvidel izgradnjo 240 stanovanj. Zgradili pa so jih 243 in to celo štiri mesece pred rokom. Mnogo denarja je bilo vloženega tudi v vzdrževanje obstoječih stanovanjskih površin. Tudi gradnja enostanovanjskih hiš je bila prekoračena in to kar dvakratno, saj je srednjeročni program predvideval izgradnjo 125 zasebnih enostanovanjskih hiš.

V Šentjurju zdaj gradijo še 48-stanovanjski blok, v katerem bo v pritličju pet poslovnih prostorov. Ključe za nova stanovanja v bloku, ki zaključuje gradnjo v šentjurskem jedru, bodo predali naslednje leto.

ER

V BESEDI IN SLIKI

KOPALIŠČE IN KEGLJIŠČE NA GOLOVCU

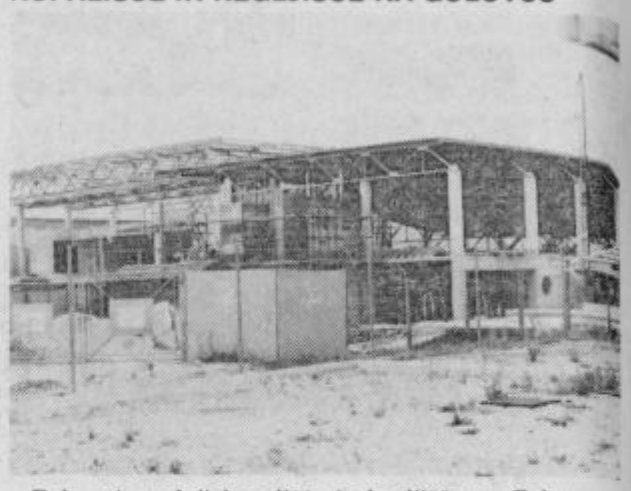

Dela pri gradnji kopališča in kegljišča na Golovcu – financira jih skupnost za izgradnjo objektov posebnega družbenega pomena – so v polnem zamahu. Pravijo, da bodo zaključena v letošnjem novembru. Kljub zamudi, ki zna nastati, gre za izreden objekt. V njem bodo trije pokriti bazeni: veliki, zatem za neplavalce in otroški. Kegljišče bo imelo deset stez. V tem okviru bo tudi gostinski prostor s 168 sedeži. Pa tudi ustrezne garderobe, ambulanta, savne, prostori za masažo, solarij, tribune itd. Po predračunu bodo za ta objekt, ki pa seveda ni zadnji v okviru športno rekreacijskega centra Golovec, odšteli okoli 100 milijonov dinarjev.

Tekst: M. BOŽIČ
Foto: T. TAVČAR

NOVO GASILSKO VOZILO

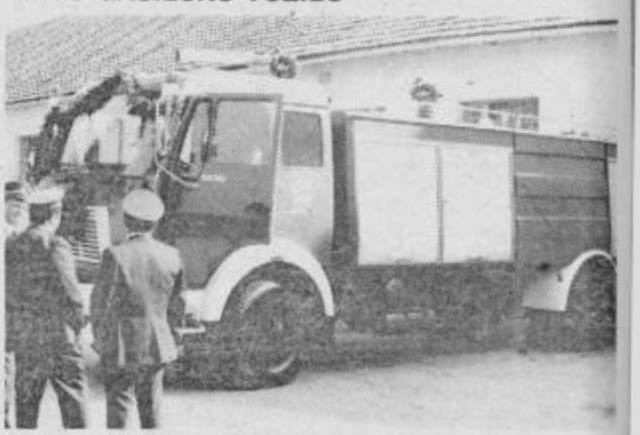

Gasilci v žalski občini so zopet bogatejši za eno novo gasilsko vozilo. Gre za kombinirano avtocisterno, ki ima tudi top za gašenje. Namenu so jo predali v soboto popoldne v TOZD AERO, Kemija Šempeter. Za nov avtomobil so morali odšteti kar 2 in pol miljona dinarjev.

T. TAVČAR

KAJ JE Z MOSTOM V ZABUKOVICI

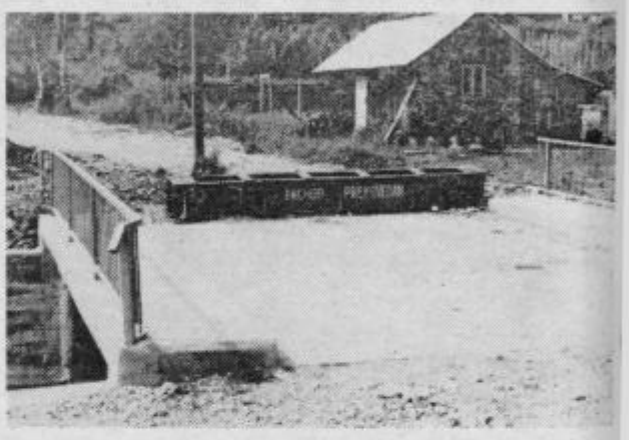

Že lani je bil zgrajen v Zabukovici most čez potok Artišnico. Vendar je pri tem verjetno prišlo do spora, saj je cesta ostala neurejena, most pa zapira železni blok z napisom »prehod prepovedan«. Morda pa bi o tem kaj več vedeli v pristojni v krajevni skupnosti, saj nikakor nismo v času, ko bi lahko tja v en dan gradili kar koli, tudi mostove.

T. Tavčar

VELIKO PONUDBE – MALO KUPČIJ

Vsako soboto je v Celju pred dvorano Golovec avtomobilski sejem. Sobotni je tokrat izvedel, da je bilo veliko avtomobilov in kupcev, vendar malo kupčij. Na sliki: Pogled na del sejma avtomobilov pred halo Golovec v Celju.

T. TAVČAR

OBMOČJE

PRAVEGA NA PRAVO MESTO

Zakaj prazne klopi v gostinski šoli?

Kot vse kaže, bo letos v prvih razredih poklicne gostinske šole Celje ostalo nekaj klopi praznih. Razpisali so 240 prostih mest, do pred kratkim pa so imeli le 163 prijav.

In tudi v gostinskih organizacijah združenega dela, oziroma v tistih, ki se ukvarjajo tudi z gostinsko dejavnostjo ali družbeno prehrano, ne bodo mogli podeliti vseh štipendij. Združeno delo na našem območju je razpisalo 200 štipendij, prostih jih je še vedno okoli 40.

Podobna slika, samo z manjšimi številkami, se kaže tudi v dislociranem oddelku v Slovenjem Gradcu, kjer vpis ni ujel razpisa.

Stanje se lahko še vedno spremeni, saj bodo na šoli vpisovali v prvi razred vse do sredine septembra, čeprav bo redno delo steklo že prvega v devetem mesecu. Toda navzlic temu je pojav značilen in v razkoraku s prizadevanji, da bi dali turističnemu gospodarstvu tisto mesto, ki mu gre. Gostinstvo pa je seveda le del te aktivnosti, vsekakor pa tisti, ki daje ton celotnemu turističnemu gibanju.

In tako se nehote vsiljuje vprašanje, zakaj mladi nimajo interesa za delo v gostinstvu. Odgovorov je več, po vsej verjetnosti pa drži ugotovitev, da so predvsem delovni pogoji, torej tudi delo ob sobotah in nedeljah, tisti, ki odvračajo mlade od tega dela. Seveda pa na »vrednost« gostinskega dela v očeh mladega človeka vplivajo še druge okolnosti. Naj bo tako ali drugače, odpira se vprašanje, ki terja odgovor in ukrepe, tudi zato, da bodo v gostinskih obratih delali izšolani gostinski delavci, torej kvalificirani natakarji, kuharji.

Poklicna gostinska šola v Celju odpira še druge možnosti za izobraževanje gostinskih delavcev. To so večerni oddelki, ki jih lahko obiskujejo tisti, ki redne šole niso končali, pa delajo v gostinstvu in so stari najmanj osemnajst let. Oddelek lahko sprejme do 35 kandidatov, prijav pa je le pet. Kaže, da tudi v združenem delu ni interesa, da bi takšne delavce spodbujali k dopolnilnemu izobraževanju.

Zaenkrat je dobro zasedena le poslovodska šola, ki sprejema kandidate le vsako drugo leto. Letos jih ne bo. Potem so tu še kuharski tečaji za gospodinje, dodatno izobraževanje za delavce v obratih družbene prehrane, zlasti z vidika uporabe živil, zdravstvenih pogojev itd. Skratka, dovolj možnosti za redno in dopolnilno izobraževanje gostinskih delavcev! Treba ga je samo zagrabiti in vzljubiti delo, ki se ponuja. Razlogi, ki pa odvračajo mlade, da bi se odločali za delo natakarja ali kuharja, toda bolj za natakarja, bi naj sprožili družbeno akcijo. Kličejo po rešitvi, da bi ne bili več kamen spotike in še kaj. Ni mogoče, da sedijo kvalificirani gostinski delavci za pisalnimi stroji v pisarnah, v gostinstvu pa delajo tudi takšni, ki nimajo strokovne kvalifikacije.

M. BOŽIČ

MOZIRJE

KOLIKO TELEFONOV?

Nujna je preureditev mozirske pošte

Tudi v mozirski občini je stekla razprava o predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana ptt dejavnosti v obdobju od 1981. do 1985. leta. Člani izvršnega sveta so imeli na ta dokument veliko pripomb. Ni šlo samo za to, da so predlagali povečanje določenih postavk, marveč so se tudi vprašali, kako bo s financiranjem sicer obsežnega regijskega načrta sploh. Za vse naložbe bi namreč potrebovali okoli 1,2 milijardi dinarjev. Toda, v tem znesku je zagotovljenih, oziroma predvidenih le 6% lastnih sredstev ptt kolektivov, združenih sredstev 44% in posojil okoli 50%. Je takšna konstrukcija finančnega načrta sprejemljiva? Bolj kot ne, so majali z glavo in se še vprašali, zakaj ptt dejavnost ne sloni na lastnem računu. Bilo pa je še nekaj drugih pripomb na račun gospodarnega dela in podobno.

Po predlogu sporazuma bi se naj v naslednjih petih letih povečale v mozirski občini poštne storitve (komadno) za 18%, oziroma od 589.000 na 696.000, telegrafske za 26%, oziroma od 149.000 na 188.000 ter telefonske za 89%, sicer pa od 8,392.000 na 15,883.000. V tem, ko se število stalnih pošt (osem) ne bo povečalo, bi naj povečali število telex priključkov, oziroma naročnikov od 4 na 6. Po tem programu bi se naj zmogljivost telefonskih central povečala od 1380 na 2120, število telefonskih naročnikov od 738 na 1400. število telefonskih govorilnic pa od 8 na 28!

V posameznih krajih naj bi število telefonskih priključkov povečali takole: v Gornjem Gradu od 160 na 400, na Ljubnem prav tako od 160 na 400, v Mozirju od 800 na 1000 ter v Solčavi od 100 na 160. V Lučah ni predvidena okrepitev telefonske centrale, medtem ko bi naj bili naročniki iz Nazarij in Rečice vezani na Mozirje, oni iz Šmartna ob Dreti pa na Gornji Grad.

V celoti naj bi se torej število telefonskih priključkov v naslednjem srednjeročnem obdobju povečalo od 1380 na 2120.

Kot rečeno, člani izvršnega sveta mozirske občinske skupščine s tem prelogom niso bili zadovoljni. Tako se bodo zavzeli, da naj bi povečali število telex naročnikov od 4 na 10 in ne le za dva. Prav tako so menili, da bi morali v naslednjih petih letih zagotoviti sredstva za temeljito adaptacijo pošte v Mozirju, ki pa naj bi poleg tega imela 600 novih telefonskih priključkov in ne samo 200, kot je predvideno v sporazumu.

Očitno je torej, da razprava o razvoju ptt dejavnosti v mozirski občini ni končana, oziroma, da se je prav šele začela, saj bodo nujna usklajevanja pa tudi iskanje sredstev za povečanje zmogljivosti in za preureditev mozirske pošte.

M. BOŽIČ

ZACINGLJAL BO ZVONEC: POČITNIC JE KONEC

PRAV VZRAVNAN V ŠOLO GREM

Novo šolsko leto napoveduje tudi vrvež v knjigarnah

Nič tako hitro ne mine kot počitnice. To najbolje vedo naši šolarji, ki se zdaj tu in tam že spomnijo na zaprašeno torbo v kotu. Še bolj kot šolarji in dijaki ter seveda prosvetni delavci se na novo šolsko leto pripravljajo starši. Iz družinskega proračuna bo treba za enega, dva ali celo več šoloobveznih otrok in dijakov odšteti kar zajetno vsoto denarcev. Saj, na primer, najosnovnejša šolska oprema za prvošolčka velja 1000 din, če si nadebudni malček ne bo izbral preveč drage šolske torbice, so nam pojasnili v celjskih knjigarnah, ki smo jih obiskali z namenom, da bi ujeli utrip zadnjih počitniških dni.

NA OSNOVNI ŠOLI FRANJA ROŠA

je v teh dneh živahno, kljub temu, da se bo otroški živ-žav razlil po hodnikih in učilnicah šele v ponedeljek. Šola jo nova in marsikaj je v počitniških dneh še potrebno urediti, pospraviti in pripraviti za nemoten pričetek celodnevnega pouka. Da, to je prva osnovna šola v celjski občini, ki bo imela celodnevni pouk na nižji in višji stopnji. Nanj so se prosvetni delavci skrbno pripravili, tako kadrovsko kot strokovno in so na informativnem dnevu z novostmi seznanili tudi starše otrok, ki bodo hodili po znanje na osnovno šolo Franja Roša v Novi vasi v Celju. V svetlih in prostornih učilnicah, kabinetih, skupnem prostoru in ob šoli, se bodo učenci prav gotovo dobro počutili. Šolske torbe bodo prinesli s seboj le vsak ponedeljek in jih odnesli domov ob koncu tedna. Za učenje bo dovolj časa v šoli, kjer bodo tudi prostočasnim dejavnostim namenjali veliko pozornosti. Pot v šolo in iz šole bo brez težkih šolskih torb bolj prijetna in sproščena in tudi ramena in hrbtenica bodo ostajale bolj vzravnane.

Res je, da vsaka novost prinaša s seboj težave, ki pa jih je moč s skupnimi napori kaj kmalu prebroditi. Tako si bodo na osnovni šoli Franja Roša v Celju prizadevali pridobiti k sodelovanju kar največji krog zunanjih sodelavcev za različna učna področja, zlasti za razvejane interesne dejavnosti. Sami prosvetni delavci vsega res ne bodo zmogli in tudi brez tesnega sodelovanja s starši ne bo šlo. Zato računajo tudi na njihovo pomoč. Marsikdo, iz združenega dela, na primer, bi na tak način svoj »konjiček« ali strokovno znanje lahko s pridom porazdelil med učenci, saj bodo za tovrstno delo imeli dobro opremljene delavnice in kabinete. Pouk bo na tak način bolj pester in obogaten v prid najmlajših.

V novi šoli bo prostora za 520 učencev. V letošnjem šolskem letu pa so jih vpisali 350. Torej se s prostorsko stisko še nekaj časa ne bodo srečevali, kljub temu, da se stanovanjska soseska v Novi vasi hitro širi.

Mama, kupi mi torbo...

Tudi »mali šolarji« iz VVZ Zarja bodo odraščali ob svojih večjih vrstnikih in se tako najlepše prilagodili svojemu bodočemu šolskemu okolju.

Tudi po ostalih osnovnih šolah v Celju in seveda tudi drugod, je čutiti, da bo šolski zvonec že čez nekaj dni naznanil pričetek novega šolskega leta. Dijaki na srednjih šolah, ki jim se spomladi spodletelo pri maturi, v teh dneh še enkrat dajejo svoje znanje na zrelostno tehtnico. Učitelji in profesorji so že zasedli svoja mesta v zbornicah.

VRVEŽ V KNJIGARNAH

V celjskih knjigarnah imajo polne roke dela in na vrvež, ki napoveduje novo šolsko leto, so se dobro pripravili. Prodajalci so v službi ves dan, da bi lahko ugodili vsem, ki od blizu in daleč prihajajo k njim po šolske potrebščine. Pri Mladinski knjigi so se letos že drugič zapored odločili za prodajo paketov (v dogovoru s posameznimi šolami). Tako so za učence od drugega do osmega razreda zavili v pakete najnujnejše šolske potrebščine, kar jim je sicer naredilo precej dodatnega dela, vendar pa je akcija vredna vse pohvale. Tak paket, bo na primer, za učenca drugega razreda veljal 282 din, za učenca sedmega razreda pa 353 din. Seveda si bodo učenci morali knjige, če niso odkupili starih in pa, če stare več ne veljajo, še dokupiti. Z učbeniki pa se je spet ponovila stara pesem. Nekaterih je v knjigarnah resda že zmanjkalo, zlasti za srednje šole, nekateri so še v tisku, ali pa jih založniki še niso odposlali. Zato bodo knjigarne še nekaj časa polne otrok in staršev, ki bodo iskali to ali ono knjigo. Tudi ni malo primerov, ko po šolske potrebščine prihajajo starši ali otroci, ne da bi vedeli, kaj za prestop v novo šolsko leto sploh potrebujejo. Učenci nekaterih šol so ob koncu šolskega leta dobili okvirni spisek za knjige in zvezke, drugi spet ne, pa jim na pomoč s svojim znanjem priskočijo prodajalci, če je to seveda v njihovi moči. Zato bo v knjigarnah po poletnem zatišju 1. septembra, ko se bo končal prvi šolski dan, največja gneča. Tako je vsako leto. Že dolga leta nazaj, namesto da bi se na novo šolsko leto, oboroženi z natančnimi navodili, pripravljali učenci, starši in tudi prodajalci že mnogo prej. Brez naglice in brez gneče.

Posebno pestra je letos povsod ponudba šolskih torbic, čeprav njihove cene vsem niso dostopne. Najdražja stane več kot 500 din, cena najcenejšim šolskim torbicam pa se vrti med 250 in 370 din. Starši, ki bodo letos s ponosom poslali v šolo prvošolčka, bodo torej spet krepko segli v žep že samo v papirnicah in knjigarnah, da stroškov z obleko sploh ne omenjamo.

Neki humorist je že pred leti zapisal, da je šolanje pri nas brezplačno zato, ker učenci ne dobivajo plač!

V NOVO ŠOLSKO LETO PO STAREM

Tako se bo pouk, z izjemo celodnevne šole, tudi letos odvijal po starem. Z manjšimi spremembami v učno vzgojnem programu bodo šole s 1. septembrom, z ustrezno kadrovsko zasedbo in ustaljeno organizacijo dela, zaživele svoj šolski vsakdan. Seveda se bodo usklajevale z vsemi novimi zakonskimi predpisi in zakoni o osnovni šoli in vsemi ostali izvršilnimi predpisi, ki so bili objavljeni v mesecu avgustu. Še veliko truda in naporov bo potrebno, da bodo še druge šole prešle na celodnevni pouk, da bodo srednje šole prešle na usmerjeno izobraževanje. Zanj se bo potrebno pripravljati skozi celo leto.

Skozi celo leto pa bo treba bdeti nad varnostjo naših otrok tako v šoli kot doma in zlasti na ulici. Da nas bo manjkrat pretresla vest, da se je ta ali oni otrok poškodoval, da je pod kolesi avtomobila ugasnilo mlado življenje. Pričetek novega šolskega leta naj bo zato tudi opozorilo voznikom motornih vozil, da bodo na cestah karseda previdni zlasti v bližini šol, na cestah, ki nimajo ob robu pločnikov in na rumene rutice zavezane okrog vratu prvošolčkov. Mnogi od njih bodo letos prvič zakorakali na pot do šole in njihovo znanje o prometu je še šibko. Mnogo napak na cestah seveda zagrešijo otroci sami in včasih je otrokovo reakcijo na cesti težko predvideti. Zato bodimo dvakrat previdni. Vse več je na cestah tudi mladih kolesarjev. Resda so oni iz višjih razredov v šoli opravili kolesarske izpite. A kaj, ko je vožnja vštric tako mikavna in mladeniški ali otroški zanesenosti tudi znanje o prometu vselej ni dovolj.

Naj se šolsko leto za vse začne in konča srečno!

Zapisala in fotografirala:
MATEJA PODJED

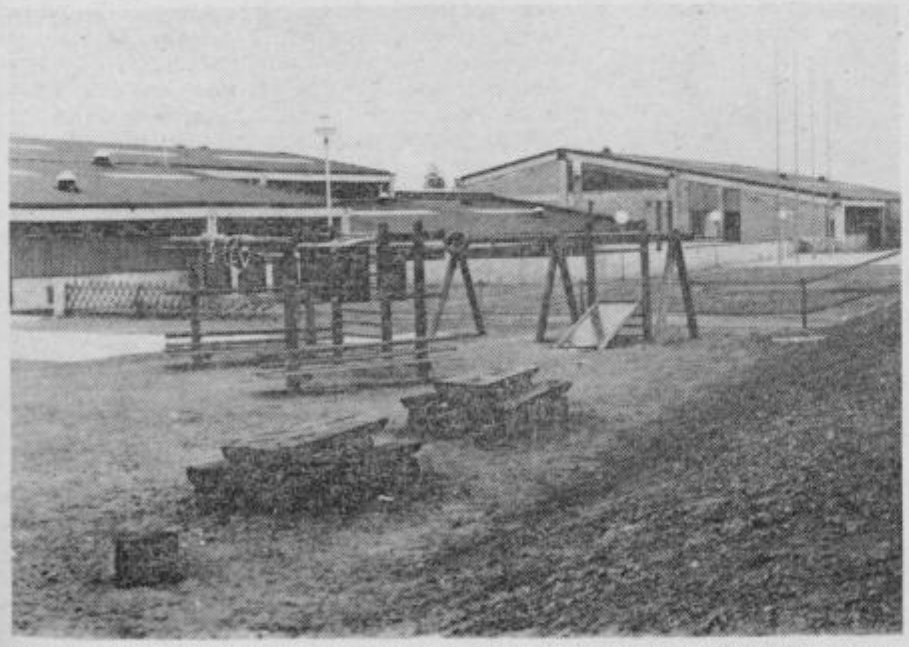

Na dvorišču nove šole Franja Roša je lepo urejeno igrišče za male šolarje in za rekreacijo šolarjem.

Najbolj primerna šolska torbica ima zadaj naramnice, na zaponkah pa »mačja očesa«, ki v temi opozarjajo voznike motornih vozil na otroka

KOMENTAR

Pravemu valu oživljanja kmečkih običajev, vznikajo kot gobe po dežju, bi lahko navedli dva vzroka, ki spodbujata takšna prizadevanja.

Eden teh vzrokov je neke vrste nostalgija po še ne tako davni kmečki romantiki, ki jo sodobna tehnologija in socialnogospodarski premiki na deželi naglo izkoreninjajo. Mehanizacia jemlje s kmečkih pleč več težaškega dela, hkrati pa zamirajo priložnosti za delovne običaje, polne humorja, družabnega življenja, vaških kulturnih prvin in vsega tistega, zaradi česar so ljudje tako težko pričakovali najbolj trudapolno delo, kot je bila mlačev v največji poletni vročini, obrezavanje repe v hladnih jesenskih nočeh.

Drugi vzrok je bolj pridobitniški, turistično-propagandni, ko prireditelji iščejo nove mikavnosti za povečanje obiska na prireditvah, kajti društva in organizacije so kljub namenskim samoupravnim interesnim skupnostim in namenskim sredstvom še vedno na tesnem z denarjen, pa si pomagajo, kakor znajo in morejo.

Eni in drugi pobudi ni kaj očitati, če je le smoter tudi vsebinsko na ustrezni ravni.

Na eni takšnih prireditev so se organizatorji hoteli obvarovati prehudi kritičnosti rekoč: veste, to smo pripravili tako po domače! In ravno to je najbolj prav, kajti kar je res domače, tisto je tudi pristno, izvirno in nekaj vredno. Najhuje je, kadar kak tak kmečki praznik organizira in vodi človek, ki iz vseh vetrov kopira prikazovanje raznih običajev, ki jih dandanes prina-

K OŽIVLJANJU KMEČKIH OBIČAJEV

šajo poročevalci z raznih prireditev prek množičnih sredstev obveščanja, zlasti televizije. Zato se dogaja, da marsikje poznavalec težko pogoltne kakšno tujerodnost, iz drugih krajev prenešeno »poslastico«, ob kateri začudeno gledajo tudi starejši ljudje, ki se starih običajev spominjajo v živo, brez kakršne koli režije.

Oživljanje ljudskih običajev, uporabljanje prvin kmečke materialne in duhovne kulture na noben način ne bi smelo postati površno, neidentično in nekritično improviziranje. Za pravo izvirnost pa je potrebno precej truda, iskanja in naposled tudi prebiranja že dokaj bogate etnografske in etnološke literature pri nas.

Morda je prav zdaj čas, da bi zveza kulturnih organizacij, strokovnjaki s področja etnologije in morda tudi turistična društva poskrbela za ustrezno strokovno pomoč prireditelјem. Morda bi bil za posamezna področja dobrodošel kak seminar, kakšna »okrogla miza«, kakšen posvet. Po drugi strani pa ravno takšne prireditve lahko služijo etnologom in ljubiteljem za priložnost, ko bi obogatili svoja spoznanja in pričevanja za svoje strokovno delo. Toda dosedaj se še ni primerilo, da bi prireditelji takih kmečkih praznikov o svoji nameri obvestili pokrajinski muzej. Sodelovanje bi bilo lahko v obojestransko korist, vse skupaj pa bi bilo zagotovilo, da bi ljudje videli res prave, izvirne in nepotvorjene obnove ljudske kulturne dediščine.

JURE KRAŠOVEC

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

KULTURNI DNEVI

Priložnost za kulturno rast Celja

Srednje šole bodo v novem šolskem letu delale sicer po starem, vendar bodo morale upoštevati nekatera navodila vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih priprav na usmerjeno izobraževanje. Znano je, da so strokovni, družbeni in politični dejavniki v Sloveniji sprejeli spomladi akcijski načrt priprav na uvedbo usmerjenega izobraževanja. Določena novost čaka srednješolce zaradi začasnih navodil za izvajanje kulturnih dejavnosti. Po programu umetnostne vzgoje, predmeta, ki ga bodo uvedli z drugimi spremembami v šolskem letu 1981/82, bodo učenci srednjih šol imeli odslej pet kulturnih dni. To bodo dnevi, dolgi po šest ur, ki jih bodo v celoti namenili kulturnemu delu in življenju po šolah.

V celjski občini za nekatere šole to ne bo novost. Predvsem strokovnim šolam periodičnega tipa pa bodo kulturni dnevi priložnost za organizacijsko in vsebinsko rast kulturnega doma. Tako so v Celju vsako leto ugotavljali, da vse šole ne sodelujejo na Naši besedi. Marsikje še niso ustanovili kulturnih društev, zborovsko petje domuje le po nekaterih šolskih središčih in podobno. Čeprav vlada med celjsko srednješolsko mladino mnogo zanimanja za kulturne dejavnosti, ustvarjalni utrip po šolah ni enako porazdeljen.

Kulturni dnevi bodo brž kone spodbudili živahnejšo pevsko, igralsko, likovno, plesno, filmsko in drugačno dejavnost po šolah. Več možnosti bo za organizirano izmenjavanje kulturnih programov med šolami, za nastope po kolektivih in krajevnih skupnostih. Odprta bodo vrata za organizirano usposabljanje in izobraževanje o aktualnih dogajanjih v kulturi in umetnosti, zlasti pa s tem, kaj se dogaja v občini.

Vsaka šola si bo sama začrtala izvedbo kulturnih dni. A ker gre za mnoge skupne cilje in naloge ter za vprašanja kulturne politike šole, ne bi bilo narobe, če bi celjske šole, vodstva, strokovni aktivi, poklicne kulturne ustanove in drugi izmenjavali mnenja o uporabi Začasnih navodil za izvajanje kulturnih dejavnosti v novem šolskem letu.

J. V.

ŠETNJURSKA KNJIŽNICA V NOVE PROSTORE

Razvoju knjižničarstva namenjajo v šentjurski občini vse več pozornosti. Akcija kulturne skupnosti Slovenije, ki se je pričela leta 1977 in s katero naj bi razširili knjižničarstvo v vseh manj razvitih občinah, je v šentjurski knjižnici dala zelo lepe rezultate.

Statistični podatki knjižnice zadnjih deset let kažejo, da so bila sredstva kulturne skupnosti pravilno in koristno usmerjena. Pred štirimi leti je bila v knjižnici v Šentjurju zaposlena le ena honorarna knjižničarka, ki jo je leta 1976 obiskalo 2713 bralcev. Izposodili so si 4306 knjižnih enot. Kasneje se je v knjižnici zaposlila profesionalna knjižničarka in delovni čas v knjižnici se je lahko podaljšal. S finančnimi sredstvi, ki so bila na voljo, se je v štirih letih knjižni fond od prvotnih 6000 povečal na 11.500 knjižnih enot. Lani je knjižnico v Šentjurju obiskalo 6117 bralcev, ki so si izposodili 9186 knjig.

Poleg izposojanja knjig v knjižnici pa knjižničarki enkrat tedensko obiščeta tudi delovni organizaciji Tolo in Moda, kjer so si lani delavke izposodile 797 knjig. Načrtujejo, da bi izposojanje knjig razširili tudi v največjo delovno organizacijo, torej v Alpos, kakor tudi v krajevne skupnosti.

Obisk v šentjurski knjižnici se bo po predvidevanjih na jesen še povečal, saj se bo knjižnica preselila v nove prostore v središču Šentjurja.

E. REČNIK

ZANIMIVOSTI IZ POKRAJINSKEGA MUZEJA V CELJU

OLJENKA

V enem od prejšnjih člankov sem omenil, da je uporaba oljenke že stara iznajdba, saj so jo uporabljali že Rimljani. Uporaba oljenke se je v rimskih časih razvila do prvih viškov, saj je bila ta vrsta svetilke takrat najpomembnejši vir svetlobe. Zato so najdbe oljenk pri odkrivanju rimskih ostalin zelo pogoste.

Rimska oljenka je imela svojo značilno obliko. Bila je oblikovana kot podolgovata posodica z dulcem za stenj. Na enem koncu je imela ročaj, lahko pa je bila tudi brez njega. Na vrhu je imela dve odprtini. Ena odprtina je bila namenjena nalivanju olja, druga pa je bila za izvod stenja. Ta oblika oljenke se je obdržala tudi po propadu rimskega cesarstva in po delnem prenehanju uporabe oljenke.

Eden od tipov oljenk, ki so ga uporabljali v 18. in 19. stoletju je imel podobno obliko kot jo je imela starejša oljenka in jo ima tudi naša oljenka na sliki. Oljenke so se skozi stoletja izpopolnjevale in so se iz preprostih skledic razvile v komplicirane naprave, ki so jih uporabljali v 19. stoletju. Preproste oljenke niso imele razen stenja nobenih mehanizmov za doziranje olja. Olje je vpijal stenj sam, zato te svetilke niso gorele z enakomerno in mirno svetlobo, ker je plamen nekoliko trepetal. Princip so izboljšali v 16. stoletju, ko so posodico za olje dvignili nad nivo gorilnika. Olje je sedaj po cevki enakomerno pritekalo v gorilnik, kar je izboljšalo gorenje svetilke, ki pa se je tudi manj dimila. Sistem so izpopolnili v 19. stoletju, ko so začeli uporabljati gorilnik na okrogli stenj, cilinder in še nekatere dodatne mehanizme, ki so še izboljšali obenem pa tudi zakomplicirali nekoč tako preprosto oljenko.

Vzporedno s temi kompliciranimi tipi oljenk pa so ponekod uporabljali stare preproste tipe oljenk. Oljenko na sliki so uporabljali tako v stanovanjskih kot v gospodarskih prostorih. Poleg tega so jo uporabljali tudi rudarji v jamah. Po obliki je zelo podobna rimskim oljenkam. Podolgovata posodica za olje ima eno samo podolgovato odprtino, ki je narejena tako za nalivanje olja, kot za izvod stenja. Ta edina odprtina ima vratca v obliki nekakega zapaha. Na zadnjo stran posodice kjer je navadno pritrjen ročaj, je tukaj pritrjen nekak nosilec skozi katerega je vdelan obroček. Za ta obroček so obešali oljenko pod strop ali pa so zanj pritrdili posebno ošiljeno kljuko, s katero so svetilko pribili v steno.

VLADIMIR ŠLIBAR

DOMAČI FILM V CELJU

PRILJUBLJENI SO

12,2% kinoobiskovalcev jih gleda

Za Celje že nekaj časa velja, da je v Sloveniji največ storilo za popularizacijo domače filmske ustvarjalnosti. K temu je mnogo pripomogel Teden domačega filma. V tej znani in priljubljeni manifestaciji tudi tiči vzrok, da v celjskih kinematografih zavrtijo več domačih filmov kot sicer v Sloveniji. Lani, na primer, je bilo v Celju 3339 filmskih predstav – od tega 330 predstav domačih filmov ali 9,9%. V Sloveniji pa je bilo razmerje med predstavami domačih in tujih filmov še odločneje v korist tujih. Predstav domačih del je bilo le 8,4%. To je manj, kot znaša jugoslovansko poprečje.

Obenem potrjuje ocena, da se v nekaterih kinematografih izogibajo predvajanja domačih filmov. Raje se odločajo za slaboumne in nekakovostne proizvode zahodnih kinematografij, ki resnično ne bogatijo repertoarja v naših kinematografih.

Za Celje je razveseljiv in značilen še en podatek. Lani je bilo v Sloveniji skoraj 8,5 milijona obiskovalcev v Celju 539.055. Medtem ko si je v Sloveniji ogledalo domače filme le 8,8% vseh konoobiskovalcev, pa je v celjski občini ta delež odločno višji – 12,2%. A ne samo to. V celjski občini je bila zasedenost dvorane na predstavah domačih filmov 47,6%, v Sloveniji je bila nekaj višja, toda pri tujih filmih so bili celjski kinematografi precej slabše zasedeni kot pri domačih.

V drugih Slovenskih kinematografih ni bistvene razlike med obiskom domačih in tujih filmov – zasedenost dvorane je približno polovična. V Celju pa znaša tokrat zasedenost le 37,6%. Kaže torej, da se je domači film Celjanom priljubil. Brž kone bo tako tudi na letošnjem Tednu domačega filma, ki bo znova predstavil najboljše sadove enoletne Jugoslovanske filmske proizvodnje.

J. V.

VABIJO NA OGLED

Kulturni center Ivan Napotnik iz Velenja ima v upravljanju tudi velenjski muzej na velenjskem gradu. V teh dneh so v nekaterih vpadnicah v to mesto postavili nove reklamne panoje, ki vabijo na ogled tega res zanimivega muzeja.

T. TAVČAR

PESTER SPORED ZA NOVO KONCERTNO SEZONO

Jutri bo v atriju na Tomšičevem trgu zadnji koncert letošnjih poletnih prireditev v organizaciji Zavod za kulturne prireditve. Že od 1. septembra dalje pa bodo začeli vpisovati abonente za novo koncertno sezono 1980/81.

V osmih abonmajskih koncertih se bodo v Narodnem domu zvrstili Komorni orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Antona Nanuta, nato pa v oktobru odličen in tudi zunaj Jugoslavije poznan Zagrebški godalni kvartet. 26. novembra bosta koncertirala ljubljanska umetnika flavtistka Irena Grafenauer in pianist Aci Bertoncelj; v decembru pa se bodo na turneji po naši državi Celjanom predstavili sovjetski umetniki – Nonet moskovske filharmonije.

Januarski koncert bo vsebinsko zaokrožen na baročno glasbo, ko nam bo Klemen Ramovš z ljubljanskim baročnim triom in ljubljanskim godalnim kvartetom predstavil koncerte za kljunasto flavto. V naslednjem koncertu bo nastopil zagrebški orgelski umetnik Željko Marasović, nato pa bodo prišli na račun ljubitelji opernih arij. Abonmajsko sezono bo zaključil celjski Komorni moški zbor. Poleg tega bo še nekaj izvenabonmajskih – popularnih koncertov v spomladanskih mesecih.

Pri prireditelju teh koncertov ZKP bodo stare abonente vpisovali od 1. do 10. septembra, ostale pa od 11. do 24. septembra vsak dan razen sobote in nedelje med 8. in 12. uro v pisarni Zavoda – Gregorčičeva 6.

Cena abonmaja kot tudi cena posameznih koncertov, bo ostala v primerjavi z lansko sezono nespremenjena. Tudi zaradi tega delavci Zavoda pričakujejo boljši obisk koncertov v Narodnem domu, ki bodo tudi v naslednji sezoni praviloma ob sredah.

E. G.

NAZARJE

DELAVSKI DOM IN ŠE KAJ

Velika pridobitev za Nazarje in mozirsko občino

Nazarje, tam okoli novega delavskega doma in upravnih prostorov lesne industrije in Gozdnega gospodarstva, je veliko in tudi živahno gradbišče. Zaradi njega in del prihaja tudi do nekaterih motenj, ne samo v cestnem prometu, marveč tudi v telefonskih zvezah. Toda, vse to gre zdaj na račun velike aktivnosti tik pred občinskim praznikom. Dela morajo biti končana pravočasno. Tako komunalna, kot na novem delavskem domu. In tako bo letos Nazarje v središču pozornosti občinskega praznovanja.

Novi delavski dom bo v resnici ponos ne samo Nazarju, marveč celi mozirski občini. V Nazarju so ga težko pričakovali, saj pomeni novi objekt ne samo začetek novega in boljšega dela na kulturnem področju, marveč še kaj več. To bo namreč večnamenski objekt. Tu bo imela svoje prostore enota Ljubljanske banke iz Velenja. V domu bo knjižnica, poseben prostor za izobraževalno delo. V dvorani, v kateri bodo redno vrteli filme, bo prostora za 260 ljudi. V novem domu bodo našli svoj kotiček še krajevni urad, krajevna skupnost ter vse krajevne družbenopolitične organizacije. Gre torej za novi družbeni center v pravem pomenu besede in v tem tudi za pomembno kulturno žarišče.

In ne nazadnje, tudi v tem delavskem domu je izražena velika solidarnost, saj so sredstva zanj prispevali ne le delovni ljudje in občani, tudi preko samoprispevka, marveč tudi delovne organizacije, interesne skupnosti itd.

Po programu, ki so ga sprejeli, bodo novi delavski dom v Nazarju odprli v petek, 12. septembra. Isti dan bodo izročili namenu tudi nove komunalne naprave v krajevni skupnosti.

Tekst: M. BOŽIČ
Foto: T. TAVČAR

DELOVNI HORTIKULTURNIKI V POLZELI

DESET LET DELOVANJA

Imeli bodo spominski park za razne priložnosti

Pred kakimi desetimi leti so se tisti, ki so priložnostno skrbeli za lep videz Polzele, začeli pogovarjati, da bi bilo prav, če bi se organizirali. Besede so rodile dejanja in drugo leto praznuje Hortikulturno društvo Polzela svojo 10. obletnico delovanja. Na praznovanje se že sedaj pripravljajo. O delu in pripravah društva na praznovanje smo s predsednikom društva Cvetkom Pavlincem navezali takle pogovor:

Kaj dela društvo v teh poletnih mesecih?

»Naše društvo in njihovi prizadevni člani v tem času kar aktivno delajo. Kot vsako leto doslej smo tudi v letošnjem letu pristopili k akciji »čuvajmo naše okolje«. V tej akciji je delalo 12 tričlanskih komisij za ocenjevanje čistega okolja in lepega cvetja. Ocenjevanje opravimo dvakrat letno in sicer v mesecu juniju enkrat in v avgustu drugič. Tako ocenijo komisije celotno krajevno skupnost Polzela in vas Parižlje, ki sicer spada pod Braslovče, imamo pa tam nekaj zelo prizadevnih članov.«

Koliko članov sodeluje v teh akcijah in koliko ur so opravili?

»Zgodaj spomladi smo organizirali prostovoljno delo in zasadili ciprese na novem delu pokopališča. Za to delo smo opravili kakih 500 ur. Pri tem so se nekateri člani še posebno izkazali. Letna konferenca je sprejela sklep, da se v parku Šenek na Polzeli na primernem prostoru posajajo spominska drevesa ob posebnih priložnostih kot

so poroke, rojstva, smrti, jubileji in prazniki OZD in društev.«

Drugo leto praznuje Hortikulturno društvo 10-letnico delovanja. Kaj pripravljate za to priložnost?

»Za to praznovanje smo se že začeli pripravljati. Ob tej priložnosti bomo razvili svoj društveni prapor in bomo s tem med prvimi društvi v Sloveniji. Naše društvo pripravi vsako drugo leto cvetlično razstavo, razstavo pogrinjkov in ročnih del. Za naš praznik se bomo seveda še bolj potrudili in pokazali kar največ in čim lepše.«

Kaj nudite članstvu?

»Za naše člane organiziramo več strokovnih predavanj o gojitvi cvetja in ostalega ter dva do tri izlete na leto. Seveda so na predavanja vabljeni vsi krajani.«

KS Polzela praznuje v začetku oktobra svoj krajevni praznik. Se boste tudi vi vključili v praznovanje?

»Za krajevni praznik Polzele pripravlja naše društvo podelitev 20 plaket in 30 priznanj za tiste krajane, ki so v letošnjem letu imeli najbolj urejeno okolico svojih domov in najlepše cvetje. Pohvalo pa si zaslužijo tudi vsi ostali, ki so s svojim trudom prispevali, da je naš domači kraj lep in urejen.«

T. TAVČAR

REGATA ZA POKAL VRTNICA

Prejšnji teden je bila na Šmartinskem jezeru regata v jadranju na deski, ki se jo je udeležilo 26 tekmovalcev, članov sekcije za jadranje na deski pri DŠNV NIVO Celje. V tej regati je bil najboljši Marjan Kolar pred Srečkom in Vladom Fortejem, četrti pa je bil Jože Janežič. Po treh regatah vodi Srečko Forte pred Milanom Korenom in Vladom Fortejem.

V soboto pa bo na Šmartinskem jezeru četrta regata za klubskega prvaka, ki šteje tudi za pokal Vrtnica. Tega tekmovanja se lahko udeležijo vsi, ki znajo jadrati, neglede na to ali so člani sekcije. Zato pričakujejo na jezeru več kot 30 tekmovalcev.

RAZGLEDNICE IZ ZRN

NEMEC KARL MARX IN NJEGOVI SODOBNI ROJAKI

»Non propheta in patria sua!«.

Latinski pregovor, da nihče ni prerok v svoji domovini, kar zadeva Nemce in njihovega velikega rojaka Karla Marxa, precej drži. To na primer dokazuje podatek, da je od otvoritve v muzej spremenjeno rojstno hišo ustanovitelja znanstvenega socializma Karla Marxa v desetih letih obiskalo komaj 150.000 obiskovalcev, od katerih jih precejšen del odpade na tuje državljane. Če to številko primerjamo z obiskom hiše Brozovih v Kumrovcu, gre za sramotno nizko številko, ki zlasti Nemcem ni v čast.

Okoli Marxa in marxizma so v sodobni Nemčiji mogoča vseh vrst presenečenja. Tako moram priznati svoj poraz, ko sem se na sedežu nemške sindikalne zveze (DGB) v Dortmundu hotel pošaliti. Naš gostitelj Heinz Richter, ki vodi urad za tuje delavce, nas je po nekajurnem delu za konferenčno mizo povabil v obednico. Pol za šalo, pol zares sem mu dejal, da se je izkazal za pravega marksista, kajti Friderik Engels je na Marxovem grobu, spominjajoč pokojnikovo revščino, dejal, da mora človek najprej jesti in človeško živeti, da bi lahko filozofiral in ustvarjal. Pa sem dregnil v osnjak, kajti Richter je kar zakrilil z rokami, češ, marxist pa že ni. Hkrati je treba pribiti, da je Heinz Richter med svojimi izvajanji zastopal prenekatero Marxovo tezo, pa če je to storil zavestno ali ne. To dejstvo naposled ni nič čudnega, kajti korenine delavskega gibanja, najsibo sindikalnega ali socialdemokratskega so vendarle iz časov prve in druge internacionale, ki sta ju vodila Karl Marx in Friderik Engels.

SPD, ki ji načeljuje Willy Brandt in ki je hkrati predsednik takoimenovane socialistične internacionale, brez dvoma Marxa ne zavrača. Preprost dokaz za to je ravno muzej in institut za poučevanje marxizma v Trierju, ki je bil na pobudo SPD leta 1968 ob Marxovi 150-letnici rojstva odprt. Hkrati pa to dejstvo ne pomeni, da bi bil marksizem idejna platforma SPD, da bi bili socialni demokrati privrženci marxove ideologije.

PIŠE: JURE KRAŠOVEC

13

Kolikor je v ZRN marksistov, gotovo jih ni malo, so razpeti v razprave okoli mladega in starega Marxa, ga sprejemajo fragmentarno, delno, po koščkih.

Seveda smo naleteli na Nemce, na primer v Saarbrücknu, ki so v razgovoru zelo jasno povedali, da so za celokupno podružbljanje proizvodnih sredstev, za razlastitev razlaščevalcev, za oblast delovnih ljudi, a niso bili komunisti, vsaj ne člani prosovjetske komunistične partije. Naleteli smo na ljudi, ki oči obračajo k nam, k samoupravnemu socializmu. Res je tudi, da naši gostitelji niso bili najbolj srečni, ko smo se spotoma ustavili pri propagandnem kiosku komunistov v volilno razburkanem Posarju, kot je tudi res, da tudi aktivisti DKP niso bili videti najbolj vzhičeni, ko so zvedeli, da smo Jugoslovani, ki so v gosteh institucije SPD.

Ideološki prepad, ki se je po razpustu II. internacionale zagozdil med stranke in gibanja delavskega razreda, je zares globok. Kar zadeva ZRN je spričo vzhodne politike SPD in vladne koalicije dosežena določena toleranca. Obstoj legalne komunistične partije v ZRN smatrajo socialni demokrati kot potrdilo demokratičnosti sodobne Nemčije, vendar med strankama ni niti rahlega sodelovanja, kot je občasno to primer v nekaterih drugih državah evropskega zahoda. Imena, kot so Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, ki s stalinističnim dogmatizmom gotovo nimata nobene zveze, v razgovorih o zgodovini nemškega delavskega gibanja nismo slišali.

Naravnost paradoksalno je bilo, kadar smo se spustili v razprave izven programa našega informativnega obiska, ko nismo le spraševali in bili tudi vprašani, ko je pogovor nanesel na našo jugoslovansko teorijo in prakso. Bili so sobesedniki, ki so ob takih razgovorih nejeverno zmajevali z glavami, češ, mi Jugoslovanski komunisti sploh komunisti nismo, marveč socialni demokrati ob naši samoupravni demokraciji in blokovski nevezanosti in neodvisnosti. Šablona, da je komunist neizogibno dogmatik, nekakšen stalinistični »aparatčik«, brezdušni »rdeči bonec«, je globoko zasidrana v površno zavest nekritičnih slojev in tudi delavcev.

Politična zavest mnogih delavcev v ZRN je zelo površinska, zamegljena z relativno visokim standardom, ki pa je z dobrim delom tudi posledica specifičnega položaja ZRN v blokovski razdeljenosti sveta. SPD je na svoj način kadrovska stranka z razmeroma majhnim številom aktivistov, ki manipulirajo z množico volivcev s svojo politično platformo. Stranka, kot je SPD nima nekega široko razprostranjenega časnika kot idejno-političnega glasila, s čimer se lahko pohvalijo sorodne stranke v Italiji, Franciji in drugod. Volilna baza SPD se rekrutira predvsem iz naslednjih slojev; iz članstva SPD in njihovih svojcev, iz simpatizerjev, ki se opredelijo za programsko platformo in iz volivcev, ki jih pritegnejo osebnosti v vodstvu stranke, njihova popularnost. Nekateri celo pravijo, da jim precej volivcev k skrinjicam priženejo nesimpatične osebnosti med kandidati nasprotne stranke.

In nemška desnica? Marx je za njih nebodigatreba na seznamu vidnih in pomembnih Nemcev. SPD je zanje kljub močnemu odmiku od marxistične revolucionarne ideologije rdečkarsko strašilo, njeni voditelji v volilni kampanji, in tudi sicer, so že kar agenti Kremlja.

V Marxovem rojstnem Trierju sem kar v zajetni turistično-propagandni brošuri, v kateri kar mrgoli rimskih, rimsko-nemških in nemških cesarskih imen, našel en sam skromen stavek o rojstni hiši – muzeju.

»Non propheta in patria sua!«

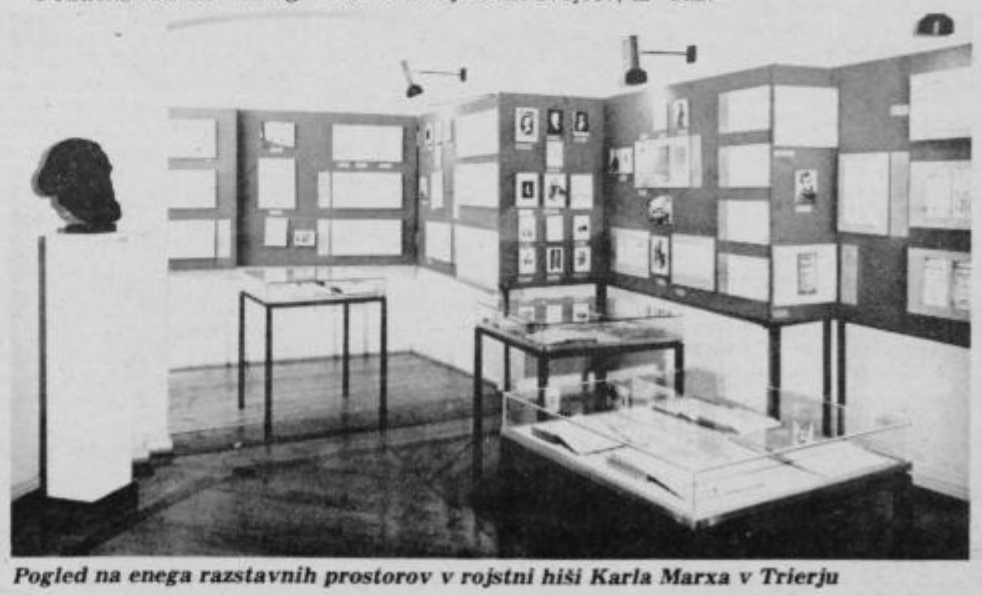

Pogled na enega razstavnih prostorov v rojstni hiši Karla Marxa v Trierju

SVET POTROŠNIKOV

ALI SO STORILI DOVOLJ?

V KS Center so problem samo še praški

V dneh, ko so bili v trgovinah problemi s preskrbo, so se mnogi spraševali, kaj delajo sveti potrošnikov in prišli so do zaključka, da ne opravljajo svoje naloge. Morali bi pomeniti organ usklajevanja interesov potrošnika in trgovine, toda največkrat do pogovora s trgovino sploh ne pride.

V krajevno skupnost Center spada največ celjskih trgovin. Kaj dela svet potrošnikov v tej krajevni skupnosti? Njegov predsednik Otmar Riva je povedal: »Dvanajst članov sveta se sestaja vsaka dva meseca. Na teh sestankih obravnavamo pismene pritožbe nezadovoljnih kupcev. Nato se pogovarjamo s predstavniki trgovine, kjer je problem nastal.

Takrat, ko so se ljudje pritoževali, da ni olja, sladkorja, kave, smo sestavili tričlansko komisijo in šli po vseh trgovinah v centru. Izkazalo se je, da je samo za kakšen dan ali dva zmanjkalo olja in sladkorja, ker so si ljudje delali zaloge, drugače pa problemov ni bilo. Kave je sedaj dovolj, pralni praški pa se pojavijo od časa do časa. Toda tega ni kriva trgovina, saj lahko proda samo toliko, kolikor dobi. Bile so tudi pritožbe, da v trgovinah dajejo pralne praške samo nekaterim, vendar tega ne moremo preverjati. Na prihodnji seji s predstavniki Socialistične zveze delovnega ljudstva bomo predlagali, da bi delali nekakšno kontrolo, kdo je prašek dobil, da ne bi hodili trikrat v enem dnevu ponj.

Šli smo tudi v mesnice, kjer pravijo, da bo govedine dovolj, svinine malo manj, teletine pa samo od časa do časa. V mesecu septembru nameravamo povabiti individualne poslovodne organe delovnih organizacij, ki oskrbujejo trgovine z živili, pa tudi tiste, ki skrbijo za tehnični material, da bi se z njimi pomenili o vzrokih za pomanjkanje nekaterih potrošnih dobrin. Poleg tega dobro sodelujemo z občinsko konferenco SZDL, s krajevno skupnostjo Center in s trgovinami. Skušamo storiti, kar se storiti da, ponekod uspemo, drugod pa nas odpravijo, češ da nismo inšpekcija.«

Ob vsem tem se vprašaš, kakšna je potem sploh naloga sveta potrošnikov, če ne morejo ničesar ukreniti glede preskrbe, glede neprestanega zviševanja cen... Ali imajo besedo res samo takrat, ko se odloča ali se bo zgradila zajtrkovalnica ali prodajalna kave?

TATJANA PODGORŠEK

CELJANA NA EIGERJU

Celjska alpinista Jože Zupan in Aleš Štopar sta uspela preplezati severno steno Eigerja, kar je v Evropi višek alpinističnih uspehov. Mlada alpinista sta morala dvakrat bivakirati ob vzponu in enkrat ob sestopu, ko je divjal pravi sneženi metež, tako da sta dobila tudi manjše poškodbe – omrzline.

Jugoslovanski alpinisti so že preplezali to najtežjo evropsko alpinistično preizkušnjo. Celjani pa so jo naskakovali vrsto let, vendar so jim plazovi in veter do sedaj vedno preprečili vzpon na vrh. To je še eden iz serije velikih uspehov celjskih alpinistov.

RK V SVIBNEM DOBRO DELA

Velik delež pri razvoju krajevne skupnosti Svibno, ki leži na južnem delu občine Laško, ima prav gotovo močna organizacija rdečega križa. Ustanovljena je bila že leta 1952. Prva leta po ustanovitvi se je ta organizacija ukvarjala z akcijami za materialno pomoč socialno ogroženim krajanom. Število njenih članov je iz leta v leto raslo in se do danes kar početverilo. Razveseljivo je, da je med člani vse več mladih, krajevna organizacija ZSMS pa redno sodeluje v vseh akcijah rdečega križa.

Organizacija rdečega križa v Svibnem redno organizira predavanja s sodelovanjem zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev iz Radeč in Rimskih Toplic ter krvodajalske akcije, ki so iz leta v leto bolj obiskane. Lani so organizirali tudi predavanje iz varstva pri kmetijskih delih in opravilih, vsako leto ob njegovem izteku pa obdarujejo vse ostarele nad 70 let in socialno šibke krajane. Darila so sicer skromna, zavest ostarelih, da v poznih letih življenja niso osamljeni pa je zanje nepreccenljive vrednosti.

M. A.

KDAJ BO VRTEC V LJUBEČNI

V Ljubečni bi morali po programu že letos septembra odpreti vrata malčkom v novem vrtcu. Toda to se ne bo zgodilo. Vrtec še namreč niti niso začeli graditi. Krajani že nestrpno pogledujejo proti izbrani parceli za ta referendumski objekt. Pretekli mesec so že upali da se bo začelo. Vendar so prišli samo delavci CE-KA in naredili nekaj deset metrov priključne ceste za parcelo. Po nekajdnevnem delu so odšli in parcela znova sameva. Krajani se bojijo, da bo to praksa. Kajti potem bodo morali še dolgo čakati na prepotrebno vzgojnovarstveno ustanovo. Upali pa so da bodo malčki v dveh oddelkih le dobili streho. Zanima pa jih najbolj, kje so razlogi za celoletno zamujanje. So res samo v komunalni neopremljenosti parcele in domnevnem onesnaževanju bližnje tovarne?

M. BRECL

DOM OBČANOV V PRISTAVI

V krajevni skupnosti Pristava se bo prebivalcem uresničila dolgo kovana želja. Dobili bodo Dom občanov, v katerem se bo v prihodnjih letih odvijalo vse družbenopolitično in kulturno delo te krajevne skupnosti. Dom občanov gradijo krajani veliko tudi sami, zanj so prispevali tudi obilico lesa in drugega gradbenega materiala. Dom občanov bo v prenovljeni stavbi stare osnovne šole.

Sicer pa bodo ob prazniku občine Šmarje pri Jelšah odprli v Pristavi tudi nov obrat Tekstilne tovarne Prebold. Tudi ta gospodarski objekt bo pomenil veliko pridobitev za pristavško krajevno skupnost, saj bo omogočil zaposlitev v domačem kraju velikemu številu delavcev.

STANKO MESTINŠEK

REVOLUCIONAR IN PARTIJSKI SEKRETAR TONE GRČAR-JOHAN

Prav tako lahko iz navedb ***Mime Kovač-Zupančič*** *(zapis 9. 8. 1979) povzamemo širino in odgovornost delovanja sekretarja Toneta Grčarja. Mima, ilegalno Barčka in Katica, predvojna članica KPS, nosilka Spomenice 1941, po osvoboditvi tudi član CK KPS, upokojena ravnateljica pedagoške gimnazije, živi v Ljubljani, je sodelovala z Grčarjem od avgusta do novembra 1942. V tistem času je bila sekretarka komiteja za okrožje Ptuj, a ji je zaradi močne kompromitiranosti na tem področju dovolil Sergej Kraigher-Andrej, sekretar PK KPS za severno Slovenijo, da se je največ zadrževala v Mariboru in vzdrževala zveze z njej določenim terenom. Pogosto sta se z Grčarjem srečevala in tako je tudi spoznala širino njegovega delovanja. Njena ocena dviguje ugled in pomembnost Grčarjevega dela pri snovanju in obnavljanju frontovske organizacije na mariborskem področju, saj je zapisala: »Grčar je v težkih razmerah neznanskega gestapovskega pritiska in ob relativnem strahu prebivalstva zaradi ogromnih žrtev gradil organizacijo tako rekoč iz razbitin. Vzdrževal je stike s PK KPS za Štajersko in imel zveze preko partizana Janka Pihlerja-Dona s Pohorskim bataljonom. Grčar je bil delaven, poln čuta odgovornosti in zelo prijeten kot tovariš in človek.«*

Marica Rode, predvojna članica KPS v Celju

Marica Frece, članica prvega mestnega odbora OF v Celju 1941. leta

ZAKAJ IN KAKO JE PRIŠLO DO KASNITVE PRI OCENJEVANJU SEKRETARJA TONETA GRČARJA?

Doslej premalo dokumentirani opisi delovanja celjskega partijskega in frontovskega aktiva od začetka narodnoosvobodilnega boja in vse do začetka poletja 1942, ko je uspelo aparatu Gestapa skoraj povsem uničiti politično delovanje OF in KP na tem področju, ni moglo prikazati Toneta Grčarja v takšni luči, kot jo zasluži. Ugotavljanje življenjske poti Toneta Grčarja, podprto zlasti z izjavami nekaterih redkih

PIŠE: FRANJO FIJAVŽ 7

preživelih prič, ki so z njim sodelovale v ilegalnem partijskem delu pred vojno in tistih iz 1941. in 1942. leta, daje pobudo in dolžnost, da se Grčarja ponovno ovrednoti in da se mu izreče posmrtno priznanje za veličino in pomembnost njegovega doprinosa in zaslug v času NOB.

Danes žive le redki, ki so imeli v vodstvu narodnoosvobodilnega boja v letu 1941–42 v Ljubljani toliko odgovorne funkcije, mišljen je krog članov CK, da so vedeli za sklep in Tonetu Grčarju izrečeno prepoved obiskovanja v Celju hiše v Jenkovi ulici 26. Ta sklep je CK brez dvoma zavzel zaradi zavarovanja in preprečitve Grčarjeve aretacije potem, ko se je konec oktobra 1941 umaknil v Ljubljano, se začasno spet vrnil v Celje in bil postavljen v januarju 1942 za sekretarja OK KPS v Mariboru. Znano je, da je bila hiša v Jenkovi ulici dekonspirirana po kurirki PK Oman Sonji-Darji, doma v Mariboru.

Doslej še ni ugotovljeno, kolikokrat je Tone Grčar 1942. leta prišel v Celje. Dejstvo pa je, da je bil od meseca maja–junija 1942 zadolžen poleg funkcije sekretarja OK Maribor tudi za delovanje na celjskem področju, ker je ostalo le-to brez vodilnega jedra. V maju so bili aretirani in zatem ustreljeni člani mestnega odbora OF – Ciril Debeljak, Metod Hočevar, Bratomil Rebek, Drago Hojkar je bil odveden v koncentracijsko taborišče, kjer je preminul. Ustreljen je bil sekretar OK Mirko Gorenjak. Iz mesta so odšli član odbora OF Avgust Lešnik (čez nekaj mesecev zajet in ustreljen), člana OK KPS Franci Sorčan in Sveto Čoporda sta odšla na Kozjansko. Sorčan je padel kot komisar Kozjanske čete 28. 8. 1942, Čoporda je postal član OK Kozje in je vojno preživel. Avtor sestavka, član mestnega odbora OF in član KP se je prebil v Zagreb, se tam vključil v predvojno partijsko povezavo iz let 1938–1940 in vstopil v začetku marca 1943 v 13. proletarsko brigado »Rade Končar«. V samem Celju in okolici so ostali na prostosti le redki člani OF.

Grčar je prejel od PK KPS za Štajersko že omenjeno dodatno zadolžitev za urejevanje težkega stanja na področju celjskega OK, ki ga praktično ni bilo več (povzeto iz izjave Sergeja Kraigherja, gradivo FF iz leta 1961). Za razmere v mestu je dokazano, da je Grčar vzdreval vse do svoje smrti zveze in jih tudi aktivno uporabljal. Tako s članico KP Marico Rode, z Vladom in Štefko Močnik na Kersnikovi ulici, z Jožetom Joštom v Zagradu, verjetno tudi s frontovci iz Ložnice-Babno in tudi z Julijano Cilenšek-Betko, v letu 1942 članico OK KPS Savinjska dolina.

Ob popolnejši analizi Grčarjevega delovanja v poslednjih šestih mesecih njegovega življenja bi se dalo še pravičneje oceniti tudi njegovo delovanje na celjskem področju. Še danes živeče priče Grčarjevih sodelavcev iz leta 1942 potrjujejo, da je Grčar deloval vse do svojega padca v novembru 1942 na celjskem področju. Podatki, sicer skromni, bodo objavljeni v monografiji o delovanju OF in KPS na celjsko-savinjskem območju v letih 1941–1945. Iz njih bo razvidno, da je Grčar vzdreval stike s posameznimi frontovci ne le v samem Celju, temveč tudi v okolici. V težkih okoliščinah se je trudil, da bi organizacijo v poletnih in prvih jesenskih mesecih leta 1942 ponovno oživel. Poslednje pismeno sporočilo o prekinjenih stikih s PK KPS za Štajersko in o tem, da mu ni uspelo vzpostaviti ponovne stike z njim, je sporočil CK v Ljubljano nekaj dni pred smrtjo, nedvomno ravno preko celjske zveze, o čemer obstoja pismeni dokument v knjigi »Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji«.

Milica Gabrovec-Lenka med skupino partizanov leta, ko je bila članica okrožnega komiteja KPS za celje okrožje

VAŠA STRAN

PISMA

REŠILNEGA AVTOMOBILA NI BILO

Dne 14. avgusta letos je nenadoma hudo zbolel moj sin Dušan Kragelj iz Laške vasi 26 nad Štorami. Ob tretji uri zjutraj mu je postalo slabo in dobil je vročino 40 stopinj. Zato smo poslali po zdravnika. Stanje se mu je vse bolj slabšalo. Ker pa je bil že prej zbolel tudi starejši sin Stanko, je zdravnica, ki je prišla popoldne iz Štor, pregledala oba. Zaradi Dušana je dejala, da bo kmalu dobro, zato ga ni napotila v bolnico.

Fant pa je imel čedalje hujše bolečine in višjo temperaturo. Ob 18. uri in 15 minut sem poslala trinajstletnega vnuka na telefon v Štore, da bi poklical rešilni avtomobil. Oglasila se je neka ženska, ki ga je vprašala za napotnico. Ker je zavoljo nje odgovoril negativno, mu je dejala, da ne more dati, oziroma poslati rešilnega avtomobila.

Vse to opisujem zato, ker je to že tretji primer, ko so članom moje družine odklonili rešilni avtomobil. Prvič zame, drugič za moža, ki si je zlomil lobanjo in je nepokreten (leži v Lambrehtovem domu v Konjicah) in tretjič za sina Stanka, mimogrede naj povem, da je bil borec Štirinajste divizije, ki ga je v bolnico odpeljal sosed.

Sinu Dušanu je bilo tisti dan tako hudo, da sem šla iskat prevoz po vasi. Na srečo sem naletela na veterinarja, ki je cepil prašiče. Prosila sem za uslugo, in čeprav je rekel, da bi tega ne smel narediti, je dejal, da bo peljal, ker je pač sila. Zato sem mu zelo hvaležna.

Bolnega sina smo nato odpeljali na infekcijski oddelek celjske bolnišnice, kjer ga je sprejel in se zanj zavzel prof. dr. Janko Lešničar.

FANIKA KRAGELJ
Laška vas 26, Štore

UREDNIŠTVO: Na koncu pisma, ki nam ga je poslala Fanika Kragelj je še mnenje, ki smo ga izpustili. Sicer pa ostaja vprašanje navzlic temu odprto – kako je s prevozi, oziroma vožnjami rešilnih avtomobilov v takšnih primerih. Ali je mogoče, da je prevoz opravljen, četudi za takšno uslugo zdravnik ni napisal napotnice? Prosimo odgovorne pri reševalni službi v okviru celjskega Zdravstvenega centra, da pojasnijo primer in sploh ravnanje v takšnih in podobnih trenutkih. Že v naprej hvala za sodelovanje in seveda za odgovor!

V ZREČAH POGREŠAJO AVTOBUSNI VOZNI RED

Pismo, ki je bolj vprašanje, in to celjskemu Izletniku, službi za potniški promet.

V Zreče pripelje in iz tega kraja odpelje vsak dan kar precej avtobusov. Kraj se v zadnjem času, še zlasti po otvoritvi novega hotela Dobrava in plavalnega bazena pa tudi zaradi izhodišča na Roglo, vse bolj uveljavlja kot močan turistični center. Tu pa med drugim delata tudi dve veliki tovarni: Unior in Comet.

In prav zato, zaradi prometa, ki ga imamo, sprašujem, zakaj Izletnik ne poskrbi za namestitev primernega voznega reda, da bi lahko po njem domačini in tujci vedeli, kako je s prihodi in odhodi avtobusov v razne smeri.

TEREZIJA POGLADIČ

UREDNIŠTVO: Vprašanje je tu, sicer pa vprašanje, ki terja odgovor. Zato prosimo odgovorne pri Izletnikovi temeljni organizaciji za potniški promet, da povedo, kaj mislijo o vprašanju, ki ga je odprla Terezija Pogladič. Hvala za odgovor. Že v naprej!

PO OBNOVI MEŠKOVEGA STUDENCA

Članek »Obnovljeni studenec« (Novi tednik št. 33 z dne 21. t. m.) napisan kot poročilo in zaslužena pohvala celjskemu obrtnemu združenju, ki je znani studenec na Partizanski cesti obnovilo, zaključuje avtor z mislijo, da bi na studencu bila primerna še »tabla, ki bi opozarjala, zakaj nosi ta studenec ime po Mešku« in da »bi bilo pravzaprav vse«, če bi na studencu videli še kiparski portret moža, po katerem nosi studenec ime.

Primerno pojasnilo bi gotovo najbolje izoblikoval pokojni književnik Fran Roš, ki je prvi (1964) predlagal, da se prvotno, iz časov stare Avstrije izvirajoče ime studenca (Seidlov studenec) odpravi in nadomesti s poimenovanjem po slovenskem pripovedniku, dramatiku in pesniku Francu Ksaveriju Meško (1874–1964). Bržčas pa za pojasnilo zadostuje kar Meškov spominski spis »Pred šestdesetimi leti«, objavljen v Celjskem zborniku 1951 in ponatisnjen v IV. zvezku Meškovih izbranih del 1959. V tem spisu se namreč Meško spominja, kako je kot celjski gimnazijec (1890–1894) hodil s šošolci k temu studencu, »pramenu kristalne vode, ki vre in kipi iz hriba«, »posedat in pit, veseleč se življenja in mladosti«, in kako so nekega jesenskega popoldneva imeli tu ustanovni shod za mlado literarno društvo itd.

Pač pa bi kazalo – in s tem bi se strinjal tudi pokojni Fran Roš – da bi na primernem mestu v steni studenca in v primerni izdelavi, podobno kot je bilo tega svoj čas deležno Seidlovo verzificirano posvetilo (Johann Gabriel Seidl, pesnik, zgodovinar in učitelj humanističnih ved na celjski gimnaziji 1829–1840), izpolnili Meškovi značilni, času in namenu še vedno primerni verzi:

»... svet se stara, a ne staraj se nikdar naše se srcé,
vedno mlado, vedno čilo v njem življenje naj kipi,
v mislih krasnih, v delih blagih vedno nov naj sad rodi!«

Zastran likovnega dopolnila, se pravi primernega odlitka Meškovega kiparskega portreta, pa bi se veljalo obrniti kar na kulturno skupnost v Slovenj Gradcu, kjer je Meško sklenil svojo življenjsko pot. Prepričan sem, da bi ondotni kulturniki radi ustregli.

GUSTAV GROBELNIK

UREDNIŠTVO: Hvala za pismo, pojasnilo in seveda za novo pobudo. Upajmo, da bo padla na plodna tla, saj so, kot nam je znano, pri celjskem obrtnem združenju pripravljeni poskrbeti še za kiparski Meškov portret in morda še za kaj.

RADI BI POMAGALI!

Marica Goleš iz Celja nam je poslala dopisnico in vprašala po natančnem naslovu družine, o kateri je novinarka Mateja Podjedova pisala v 27. številki Novega tednika in med drugim v njenem imenu prosila za pomoč v posteljnem perilu in drugem. Da, prav bi prišlo ne samo posteljno perilo, tudi kak kos pohištva, kot na primer postelja in drugo.

In če imate vse to in bi radi pomagali ljudem, ki so v stiski, pošljite na naslov:

Marija Rihtar,
Bobovo 30,
63240 Šmarje priJelšah.

Hvala vsem, ki boste sodelovali v tej humani akciji in pomagali ljudem, ki potrebujejo vašo pomoč.

UREDNIŠTVO

TRAVICA, KDO BO TEBE KOSIL?

Letos smo imeli v Celju cvetlično razstavo, na katero smo se vsi dalj časa pripravljali. Pred prireditvijo HORTIKULTURA 80 smo se vsi zavezali, da bomo naredili vse, kar lahko naredimo, da bo naše mesto urejeno, da bo to prelomnica in da bomo tudi vnaprej našemu okolju posvečali več pozornosti. Mestno območje je naš skupni prostor, v katerem bi naj bil dogovorjeni red, saj v tem prostoru živimo in če je ta prijeten, se v njem vsi dobro počutimo. Zaradi takšnega slovesa k nam radi pridejo tudi mnogi sosedje in ostali turisti, ki pridejo k nam ali pa se ustavijo, ko potujejo skozi naš kraj.

Steka se osmi mesec v letu, na nekaterih zelenicah in zemljiščih v našem mestu pa se še bohotno razvijajo trave, katerim mnogi pravijo tudi plevel.

Lastniki in uporabniki zemljišč so dolžni po veljavnih predpisih zemljišče vzdrževati tako, da se iz njihovih zemljišč ne širi plevel in škodljive trave in da ne kazijo zunanjega videza kraja.

Zemljišča in zelenice, ki letos niso bile vzdrževane in košene: zelenica pred hišo Vrunčeva 57, zemljišče, ki je namenjeno za cesto vzhod – zahod od Vrunčeve do Ulice 29. novembra, zemljišče ob cesti v Trnovlje, zemljišče ob ulici VIII. črnogorske brigade pred hišo 12... in še nekatera druga zemljišča.

Sprašujem pristojno službo v občini, kar zanima tudi moje tovariše – verjetno pa tudi ostale občane:

– čigava so, oziroma, kdo uporablja ta nevzdrževana zemljišča v območju mesta Celja?

– Kaj je bilo v zvezi z vzdrževanjem narejenega oziroma kdo in kdaj bo pokosil nezaželjene trave in plevel?

Bilo bi prav, da sprejeti dogovor, ki smo ga dogovorili v času priprav na HORTIKULTURO 80 in ostale pozitivne predpise, ki se nanašajo na zatiranje plevela, zunanjega videza in javnega reda vsi spoštujemo, saj le tako si bomo zagotovili varno, čisto in zdravo okolje!

FRANC SMODIŠ

ZAKAJ KONTROLA PARKIRANJA

Ukrepi za ureditev prometa in prometne varnosti v naseljih v občini Celje so določeni z odlokom o ureditvi cestnega prometa v naseljih v občini Celje (Uradni list SRS, št. 23/76). Po omenjenem odloku spada Trg V. kongresa v območje, kjer je prepovedan promet z vozili. Prepoved je bila uveljavljena 9. 7. 1980. Nadzorstvo nad izvrševanjem že citiranega odloka opravljajo delavci občinske straže in milice ter pooblaščeni delavci občinskega komiteja za urbanizem in varstvo okolja. V letu 1980 je občinska straža izrekla 2775 mandatnih kazni zaradi nepravilnega parkiranja. Od teh je 269 storilcev plačalo kazen takoj na mestu (v večini primerov v času nadzorstva storilca ni v oziroma pri vozilu). Približno 30% je storilcev, ki plačajo mandatno kazen na podlagi obvestila o storitvi prekrška pri informatorju v informacijski pisarni občinskih upravnih organov občine Celje. Zoper neznane storilce, ki ne plačajo kazni ali ne vložijo ugovora, uvede občinska straža poizvedbe zaradi ugotovitve, kdo je lastnik vozila. Tem poizvedbam sledijo plačilni nalogi. Ko prejme storilec plačilni nalog, lahko kazen plača ali vloži ugovor. Če vloži storilev ugovor, ga pošlje občinska straža skupaj s predlogom za uvedbo postopka o prekršku in s plačilnim nalogom pristojnemu občinskemu sodniku za prekrške. Če denarna kazen ni bila izterjana takoj na mestu, ali če je tisti, ki je storil prekršek, ni plačal takoj ali v določenem roku, pa ni vložil ugovora, pošlje občinska straža plačilni nalog pristojni občinski upravi za družbene prihodke zaradi izterjave kazni. Občinska straža je preverila, koliko kazni je bilo izrečenih zaradi nepravilnega parkiranja na Trgu V. kongresa. Ugotovila je, da je bilo doslej izrečenih 205 mandatnih kazni. Ti podatki se nanašajo na delo občinske straže.

Znano je, da opravljajo nadzor tudi delavci milice. V občinski straži delajo v letošnjem letu 3 stražniki. Menimo, da so ti stražniki posvetili ustrezno pozornost nedovoljenemu parkiranju ter so ob nepravilnostih ukrepali.

Želimo še povedati, da opravlja občinska straža nadzorstvo tudi nad izvajanjem občinskih predpisov o javnem redu in miru in komunalni urejenosti.

V.d. vodja občinske straže
Karel Kovačič

DEŽURSTVA

ZDRAVSTVENI DOM:
Med tednom dežurstva: Pomožni zdravnik od 14. do 20. ure in glavni zdravnik od 15. do 6. ure naslednjega dne. Ob sobotah dežura en zdravnik od 15. do 12. ure naslednjega dne, ob nedeljah od 12. ure do naslednjega dne do 6. ure zjutraj, ob praznikih pa je dežurstvo od 7. ure do naslednjega dne do 6. ure zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA:
Neprekinjeno dežurstvo.

CELJSKE LEKARNE:
Dežurna bo Nova lekarna na Tomšičevem trgu.

TRGOVINE:
V soboto 30. avgusta je dežurna samopostrežna trgovina Rimski dvor v Zidanškovi ulici.

»DOPOLDNE Z VAMI« je vaša oddaja

IZ ŽIVLJENJA IN DELA DELAVCEV V OBRTNEM SEKTORJU

ZA BOLJŠE DELOVNE IN ŽIVLJENJSKE POGOJE

Zveza sindikatov je tista najširša organizacija, ki naj bi skrbela za to, da bi delavci resnično odločali o urejanju delovnih in življenjskih pogojev, o pridobivanju in delitvi dohodka... Pri tem pa ne mislimo samo delavcev v organizacijah združenega dela, ampak tudi tiste, ki so zaposleni pri zasebnikih.

Tako je v ponedeljek prišlo do srečanja predstavnikov osnovnih organizacij Zveze sindikatov delavcev, ki delajo s sredstvi v zasebni lasti iz občin celjske regije. Glavni namen sestanka je bil primerjati izkušnje in se dogovoriti, kako organizirati osnovne organizacije, da bi bile te čim bolj učinkovite. Ugotovili pa so, da sta delovni le osnovni organizaciji v Celju in Žalcu, čeprav imajo formalno ustanovljene vse občine svoje osnovne organizacije. Glavni problem v občinah, kjer te organizacije niso zaživele je v nezanimanju delavcev, saj je članov Zveze sindikato zelo malo. Poleg tega ni ljudi, ki bi opravljali vodilne funkcije v osnovnih organizacijah. Eden izmed vzrokov za neaktivnost je verjetno premajhna informiranost delavcev in neznanje. V Celju je na primer 82% nekvalificiranih delavcev, ki delajo v privatnem sektorju. Iz te nedejavnosti osnovnih organizacij pa izhajajo ostali problemi kot so slabi odnosi med obrtniki in delavci, slabo obveščanje delavcev, ni pobude za njihovo izobraževanje... Zato so občinske svete in medobčinski svet Zveze sindikatov zadolžili, da do konca oktobra organizirajo delo osnovnih organizacij. Na ponovnem srečanju bi se nato dogovorili o medobčinskem sodelovanju teh osnovnih organizacij.

Spregovorili so tudi o odnosih med delavci in obrtniki, ki niso samoupravni. V Celju se je v zadnjem času pojavilo veliko odpustitev delavcev in to zaradi sprememb v našem gospodarstvu. Vzroke za odpust pa obrtniki navajajo prekrške delavcev, kot so pijančevanje in zamujanje na delo, kar pa so doslej dovoljevali. V Žalcu pa pravijo, da število obrtnikov narašča in ker so potrebni, jim marsikaj spregledajo. Takšnih odnosov pa so krivi tudi delavci sami, ki niti ne poznajo kolektivne pogodbe in s tem svojih pravic. Za dodatno izobraževanje teh delavcev imajo posebne sklade v vseh občinah, razen v Šentjurju in Šmarju. Tudi tu bo moral stopiti v akcijo medobčinski sindikalni svet ter občinska sveta Šmarja in Šentjurja. Po neki anketi v Celju pa so ugotovili, da delavci niti niso zainteresirani za izobraževanje, saj jim to ne da dosti večjega dohodka, pa tudi ortnik raje uporabi delavca za delo v obratovalnici. Potrebno bi bilo tudi boljše informiranje delavcev. Svoj prostor bi morali imeti v listu, ki zajema celotno republiko, potrebno pa je tudi izkoristiti možnosti, ki jih nudijo občinski in regijski časopisi.

Tudi pri dodeljevanju stanovanj in posojil so težave, saj v stanovanjski komisiji večkrat menijo, da so posojila delavcem previsoka. Toda ta sredstva ustvarijo delavci sami, torej ni razloga, zakaj ne bi mogli dobiti visokih kreditov. V primeru spora med delavci in obrtniki pa pogosto prihaja do zavlačevanja, saj ni usteznega organa, ki bi te spore hitro in učinkovito reševal.

Izkušnje so izmenjali tudi na področju letovanja delavcev, kjer je najboljša možnost ta, da uporabljajo kapacitete delovnih organizacij, s katerimi se dogovorijo za sodelovanje. Rešitev pa bo treba najti tudi za zdravstveno varstvo delavcev, ki so zaposleni pri obrtnikih. Prva naloga pa bo seveda organiziranje dela osnovnih organizacij Zveze sindikatov, ki bodo lahko uspešno pomagale tem delavcem.

TATJANA PODGORŠEK

POROKE

ŽALEC:
Zakonsko zvezo so sklenili: DOBRAVC Zlatko iz Petrovč in OŽIR Tatjana iz Pongraca, GJURAS Ivo iz Velike Pirešice in ŠKRINJAR Zdenka iz Pernovega, LUKNER Marjan iz Malih Braslovč in PODPEČAN Milena iz Planine pri Sevnici, CAFUTA Mirko iz Ptuja in SLATINŠEK Danica iz Lok, JEŠENIČNIK Anton iz Pongraca in ŠEGOVC Marija iz Pongraca, BRINOVŠEK Ivan iz Šoštanja in FIDERŠEK Danijela iz Brega pri Polzeli.

ŠMARJE PRI JELŠAH:
Poročilo se je 8 parov.

LAŠKO:
Zakonsko zvezo so sklenili: KOCIJAN TOMAŽ iz Radeč in MAST Rosa iz Karlsruhe, ZR Nemčija, KLJUČEVŠEK Marjan iz Njivic in PAVELŠEK Anica iz Zidanega mosta.

SMRTI

ŽALEC:
Umrli so: PINTAR Peter, 71, Prebold, PEVEC Jakob, 72, Dobriša vas, FAJDIGA Jože, 78, Polzela, ŽNIDAR Antonija, 80, Loka.

ŠMARJE PRI JELŠAH:
Umrli so: RIHTER Janez, 78, Veternik, MALIŠ Josip, 91, Sotelska, KRAMPERŠEK Anton, 80, Vinski vrh pri Šmarju, GROBIN Avguštin, 75, Pečica, RINGER Marija, 78, Prelog pri Šmarju.

LAŠKO:
Umrli so: SAMEC Franc, 77, Zagrad, BERVAR Franc, 59, Jagnjenica, KOCJANČIČ Jože, 58, Njivice.

Razvalnine gradu, cerkev, šola: stičišče kultur in bogatih izročil

OBISKALI SMO KRAJEVNO SKUPNOST SVIBN

SKOZI DO DO STRM

Nadaljnja gradnja ceste, večnamens ki čakajo marljive in složne krajane

»Dokaj jo baronov snubi:
troje iz dežele laške,
troje iz dežele nemške,
troje 'z štajerske in kranjske,
ino zraven Ostrovrhar,
ki so boji mu igrače.
Lep junak srce bil vnel je
gospodične z'lo košate,
ki ukaže mu, da prosi
od očeta jo in žlahte«
(iz Prešernove Turjaške Rozamunde)

IZ DAVNINE

V fevdalni dobi je bilo Svibno znano po vsej kranjski deželi. Prav na vrhu Ostrega vrha si je bavarski grašČak Arnulf iz rodu Scharfenbergov, leta 928 postavil mogočen grad, da bi branil meje nemškega cesarstva pred Ogri. Rodbina Ostrovrharjev je postajala vse bolj mogočna in vplivna. Najimenitnejši Ostrovrhar je bil gotovo Viljem, ki večkrat nastopa v naših narodnih pesmih, njegovo junaštvo pa je proslavil tudi France Prešeren v Turjaški Rozamundi ter Anton Medved v dramski pesnitvi »Viljem Ostrovrhar«. Leta 1293 je Viljem na Koroškem v bitki pri Grabinju padel. Dobrih 100 let pozneje je grad prešel v roke Habsburžanov in je menda od leta 1456 dalje zapuščen. Znane so tudi gospodarske in denarne zveze Ostrovrharjev s Celjskimi grofi, saj je bil Ulrik gospodar enega dela Svibnega. Danes so le še razvaline gradu, ki pričajo, kje je bil nekoč dom mogočnih, poilepnih, podkupljivih in bojevitih Ostrovrharjev.

Iz Radeč nas po ozki in slikoviti dolini, obdani s strmimi obronki Posavskega hribovja, pot pripelje do Jagnjenice, od tod pa vodi dovolj široka in precej strma cesta v Svibno, ki že od daleč opozarja nase s svojim 643 metrov visokim Ostrim vrhom.

Krajevna skupnost Svibno, na južnem delu občine Laško, z zaselki Svibno, Počakovo in Zagrad, se razteza od Jagnjenice pa vse do Rovana in do velikega gozdnega kompleksa Jatna, ki mu domačini pravijo tudi zasavski pragozd. Krajevna skupnost meji kar na štiri občine: Sevnico, Zagorje, Trbovlje in Litijo.

Prebivalci so kmetje in polkmetje. Od 500 krajanov jih je preko 100 zaposlenih v industriji v bližnjih krajevnih skupnostih oziroma občinah, saj krajevna skupnost Svibno nima industrijskega objekta oziroma delovne organizacije, ki bi krajanom nudila zaslužek. Kmetje so povečini kooperanti Kmetijske zadruge Laško, ukvarjajo pa se pretežno z obdelovanjem zemlje in vzrejo pitancev ter prodajo mleka. To so le splošne značilnosti krajevne skupnosti Svibno in njenih ljudi.

V SLOGI ZA LEPŠI JUTRI

Največje bogastvo ter krajev je v ljudeh, njihovi ljubezni in navezanosti na kraj, v medsebojnem tovarištvu in slogi ter v njihovih prizdnih, delovnih rokah. Složni so ti ljudje in prav zaradi sloge njihov kraj iz dneva v dan spreminja svojo podobo in obljublja lepo, še lepšo prihodnost.

VČERAJ IN DANES

Krajani so ponosni na svojo mrliško vežico, saj so jo pred tremi leti zgradili sami, prispevali pa tudi ves potreben gradbeni material zanjo. Obnovili so tudi rušeči se oporni zid ob pokopališču.

Dobro se zavedajo, kaj pomeni zanje in za razvoj kraja cesta, ki vodi od Jagnjenice do Svibnega. Veliko so razmišljali, kako poceniti potek gradnje. Tako so odkrili peskokop, zgrabili za orodje in z izkopom preko tri tisoč kubičnih metrov peska privarčevali okroglih trideset starih milijonov. Kar štiri tisoč ur so krajani ob potu svojega obraza preživeli na cestni trasi. Delali so prostovoljno,' saj so se tako tudi skupno odločili. Polaganje asfalta terja tudi dodatna sredstva, ki jih je vedno premalo. Zato so sestavili listo, po kateri naj sleherni krajan prispeva sredstva, poleg tega pa naj bi se še udeležil dveh ali treh celodnevnih delovnih akcij. Ni ga bilo v kraju, ki bi temu predlogu ugovarjal in tako gradnja ceste Jagnjenica–Svibno poteka nemoteno dalje. Tudi krajevna skupnost Jagnjenica prispeva svoj delež pri gradnji te ceste in sploh je sodelovanje teh dveh kakor tudi vseh ostalih krajevnih skupnosti radeškega območja dobro.

Pomembna pridobitev za kraj je tudi vodovodno omrežje za Svibno in Počakovo, opravili so nekatera obnovitvena dela na cesti Jagnjenica–Sopota, uredili minimalno cestno razsvetljavo v zaselku Zagrad, ena zadnjih in še kako pomembnih pridobitev za krajevno skupnost pa je avtobusna proga oziroma postajališče, ki obeta, da bo odslej ostalo več njihovih fantov in deklet doma.

Še bi lahko naštevali vse so složni in marljivi bečnani naredili za b pogoje njihovega življen dela. Ti ljudje pa so skromni, zato rezultato jega dela ne obešajo na zvon. Pa je bilo vseeno o tem spregovoriti.

KAJ IN KAKO NAPREJ?

Večnamenski objekt, nameravajo zgraditi, je prepotreben. Krajevna nost Svibno namreč ne more ene same trgovin najosnovnejše gospodi potrebe. Tudi za kmeto je pot do najbližjih Rade nakup najpotrebnejšega dolga. Potrebujejo tudi stor za delovanje kraj skupnosti, kjer bi se k lahko zbirali in se skup govarjali, ustvarjali n dročjih kulturne deja itd. V načrtovanem ob bi bila tudi solidarn stanovanja, s tem pa sprostila sedanja v šol poslopju. Objekt bi nu di prostor za občasno o zirano otroško varstvo, primerno knjižnico itd

Naloge, ki jih v bližn hodnosti čakajo pa

Dolina Sopote, ozko grlo, skozi katerega se pretaka življenje

***Stanko Dolinšek,** predsednik skupščine KS: »Ob velikem razumevanju in pomoči delovnih organizacij radeškega območja, samoupravne komunalne interesne skupnosti Radeče, sosednih krajevnih skupnosti, občinske skupščine Laško ter ob pomoči in odrekanju naših krajanov, smo v zadnjih nekaj letih mnogo naredili, saj se zavedamo, da je napredek našega kraja odvisen predvsem od nas samih. Za hitrejši razvoj bo treba najprej rešiti komunalne probleme. Trenutno vlagamo vse napore za pričetek gradnje večnamenskega objekta, obnovo šolskega poslopja ter dokončanje 400 metrov ceste.«*

***Janko Starina,** na sekretarja OO ZK, čl KS, predsednik por ga sveta in komisije »Za ohranjanje naše ne dediščine in razv re podpiramo nadal krivanja fresk in ob na dela v župnijsk Čaka nas še zav ostankov gradu Ost jev, vse to pa, se strokovnem delu in udeležbi Zavoda za niško varstvo iz Ce ma občinske kultur nosti. Z obnovo šols slopja bomo dobili učilnice, kraju knjižnico, prostor sno otroško varst kulturne prireditve*

NO SOPOTE GA ORJAKA

objekta in obnova šole so glavne naloge,

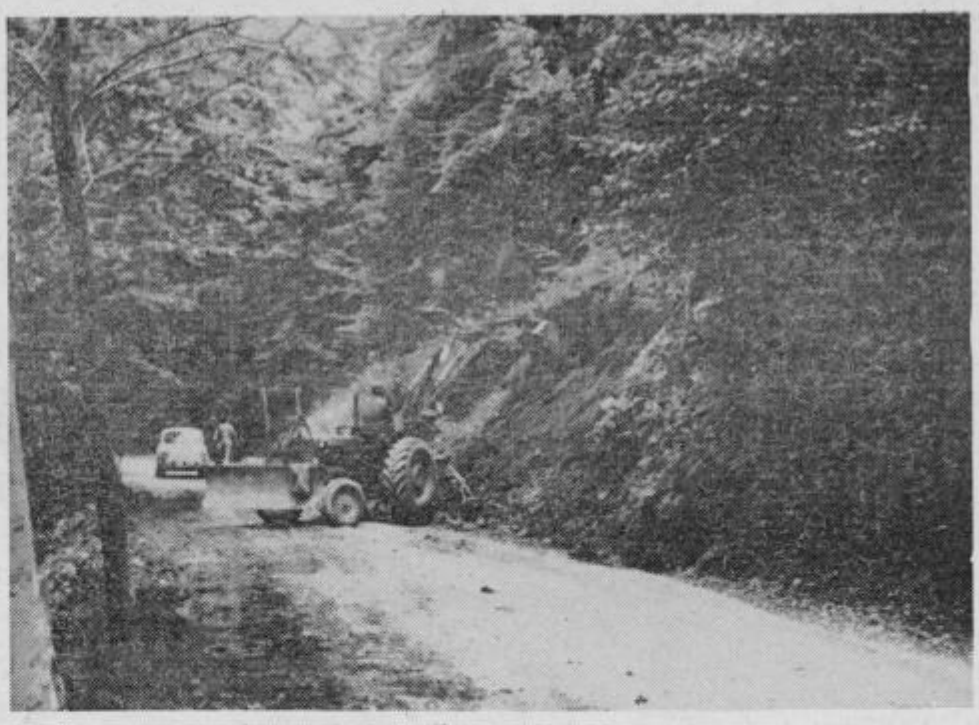

Cesta, ki obeta več življenja in napredka

diti boljšo cestno povezaposebno še med zaselki, li bodo problematiko vodnega omrežja v Zagraza zaselek Počakovo pa rbeli vodovodne prikke. Po vseh zaselkih navjo urediti javno raztljavo ter kanalizacijo za amezne skupine gospostev.

rajevna skupnost Svibno more en sam telefon, zato glede na odmaknjenost a želja in težnja krajanov ridobitev novih priključše kako upravičena. Petet do šestdeset telefonh številk bi potrebovali, tem pa nikakor ni mogoprezreti te potrebe, saj je i po svojih naravnih lepoin kulturnozgodovinskih menitostih tudi obetaven azvoj turizma, tudi kmečga.

udi razvoju telesne kultuin športa nameravajo v ju posvečati več pozorno. Zato bodo uredili telekulturni objekt s športa igriščem, še nadalje pa odo prizadevali za zavaanje kulturnih spomeni in znamenitosti ter iskali žnosti za razvoj obrti, gostva, kmečkega turizma ako dalje.

ŠOLA, KULTURNO SREDIŠČE

Šolsko poslopje v Svibnem je bilo zgrajeno leta 1911. V tem času je bilo Svibno samostojna občina, ki je zajemala: Svibno, Podkum, Dubovec in Jagnjenico. Takrat se je imenovala Sv. Križ na Dolenjskem. Po I. svetovni vojni si je učiteljstvo močno prizadevalo odpraviti vaško zaostalost. Največ zaslug za napredek kmetijstva, sadjarstva in vinogradništva na tem področju ima pokojni šolski upravitelj Ivan Pečnik. Na šoli je danes spominsko obeležje padlim borcem in žrtvam okupatorjevega nasilja v letih 1941–45.

Lani je nepopolno osnovno šolo v Svibnem obiskovalo le sedem otrok. Denarja za delo v normalnih pogojih, posebno v zimskem času, ni bilo. Otroci naj bi se prešolali na šolo v Radečah. Pa so krajani na pobudo krajevne konference SZDL stopili skupaj, s dogovorili za akcije in prispevek za kritje materialnih izdatkov in pouk je tekel dalje, otroci pa so tako ostali doma. Težko bi namreč v kraju pogrešali otroški živ-žav, šola pa je obenem tudi edino kulturno središče v krajevni skupnosti, zato so jo tudi hoteli obdržati.

Letos je obiskovalo kombinirani pouk deset učencev, uči in vzgaja pa jih učiteljica Marta Starina. V šoli potekajo tudi vse priprave za krajevne proslave, ki jih redno prirejajo, pri tem pa pridno sodelujejo tudi mladinci, združeni v krajevni organizaciji ZSMS. Z večnamenskim objektom, v katerem bo tudi stanovanje za učitelje, bo šola pridobila sedanje učiteljevo stanovanje, kjer nameravajo urediti dvorano za kulturne prireditve in za delo prosvetnega društva, ki ima že danes močno dramsko sekcijo.

Dramska sekcija se vsako leto predstavi z vsaj dvema uprizoritvama. Pevskega zbora v kraju še nimajo, imajo pa dobre pevce, ki prepevajo v zboru Papirnice Radeče.

ZA VARNOST IN TRDNOST

Zaradi močno razgibanega terena je krajevna skupnost Svibno gotovo najprimernejša za krepitev in razvoj obrambne in zaščitne pripravljenosti na radeškem območju, zato si krajani prizadevajo zagotoviti skladišča za hrano, urediti zaklonišča, priveze za živino, nadaljevati z vzdrževalnimi deli vodnih mlinov, nabaviti najnujnejšo opremo, v povezavi z gasilskim društvom Jagnjenica pa ustanoviti lastno gasilsko desetino.

ZADNJI BIČ OSTROVRHARJEV

Okupatorjevo nasilje tudi Svibnu ni prizaneslo. Že proti koncu leta 1941 so pričeli Nemci z množičnim izseljevanjem prebivalcev v Nemčijo. Tako je bilo izseljenih nad tri četrtine družin, v njihovih domovih pa so se naselili Kočevarji in Tirolci, ki so postali neomajni gospodarji nad preostalim slovenskim življem, v šolsko poslopje pa so se naselili nemški vojaki. Bič »Ostrovrharjev« se je takrat poslednjič dvignil nad ljudstvom, zato so fantje in dekleta iz teh krajev pogumno stopili v vrste naših najboljših hčera in sinov. Po osvoboditvi so se izgnanci vrnili v svoj rodni kraj in treba jim je bilo pomagati ter postaviti nove domačije, obdelati zapuščena polja.

Trdi so bili ti časi, pa vendar tako lepi. Pognali so kali za sadež, ki je danes zdrav in čvrst.

TEKST IN FOTO:
MARJELA AGREŽ
DAMJANA STAMEJČIČ

DRAGOCEN SAKRALNI SPOMENIK

Najbogatejši zgodovinski spomenik v Svibnem je gotovo župnijska cerkev Svetega Križa, ki se ponosna dviga pod razvalinami gradu Ostrovrharjev. Nek kronist je zapisal, da je bila sezidana leta 1324, deloma v gotskem, deloma v romanskem slogu... Z odkrivanjem lepot in umetnostnozgodovinskih vrednosti cerkve v zadnjih letih pa je danes znanega mnogo več. Največ zaslug pri tem imata prav gotovo župnik Ciril Brglez, ki je pred kratkim zapustil te kraje in pa profesor Viktor Povše, priznan strokovnjak s področja konzervatorstva.

Posebna znamenitost svibenske cerkve je prav gotovo gotski kip Pietà. Delo sodi v prva leta 15. stoletja, bilo pa je skozi stoletja, na žalost, večkrat obnovljeno. Restavratorsko delo profesorja Povšeta je bilo zaradi tega izredno naporno. Rezultat njegovih prizadevanj pa je današnja podoba te skulpture, ki živi v svoji prvotni lepoti izpred 570 let.

Cerkev, tako njena notranjost kot zunanjost, je bogato poslikana s freskami iz različnih obdobij. Prezbiterij je v tem posebno bogat. Poslikane so vse stene, okenska ostenja in križni svod. Po nekem zapisu je bil prezbiterij izdelan leta 1282, v času, ko je romanika prehajala v gotiko. Vse dosedanje raziskave kažejo na to, da cerkev ni bila zgrajena leta 1324, kar bi preprosto sklepali iz letnice, najdene na koru, ampak že mnogo prej, saj je bila že leta 1282 v Svibnem ustanovljena župnija, nova odkritja pa datirajo daleč nazaj, kako daleč pa bo pokazala stilna obravnava, ki se bo opirala na ugotavljanje prebitin.

Tudi zunanja stena južne strani je slikovno zanimiva. Na istem mestu sta kompoziciji iz dveh časov. Preko spodnje, ki predstavlja celotno križanje, je druga, iz 15. stoletja, ki je precej uničena. Na tej steni se skriva še ogromna kompozicija svetega Krištofa. Pri odstranjevanju debelejših plasti novejših ometov na južni strani cerkve je prišel na dan star omet, ki sega v dobo zgodnje romanike, kar je edinstven primer v Sloveniji.

Vsekakor bo ta bogat kulturnozgodovinski objekt terjal še veliko pozornosti in strokovnega dela, da bomo prišli do odkritja celotnega poteka mnogih sprememb od začetka do danes.

arinka Knez-Medved, *tretarka krajevne organije SZDL: »Vse akcije, ki načrtujemo v naši krajev- skupnosti, izpeljujemo paj, družno v okviru vseh ižbenopolitičnih in družih organizacij ter s sapravnimi organi krajevskupnosti. Res je malo tasložnih krajevnih skupti, kot je naša. Nikdar nimo težav glede podpore di, saj akcije vedno načrmo in izpeljujemo zelo ko, da vsi krajani vedo, kaj nam gre. Ob tem si zadevamo, da bi informije v naši krajevni skupnoše bolj razširili preko bilov in drugih pisanih spoil.«*

Ludvik Strniša, *predsednik krajevne organizacije Rdečega križa: »Tudi naša organizacija, ki šteje 362 članov, se aktivno vključuje v delo krajevne skupnosti. Pa kaj ne bi, saj smo v njej skoraj vsi krajani! Vsako leto izpeljemo več akcij, tako krvodajalsko, ob novem letu pripravimo srečanje za starejše krajane, velikokrat damo pobudo tudi za kakšne kulturne prireditve. Iz naše organizacije je izšel tudi predlog o elektrifikaciji zaselka Magolnik. Skratka, naša skrb ni ozko usmerjena, v organizaciji želimo pomagati čimveč krajanom, tako ali drugače.«*

Franc Gros, *sekretar osnovne organizacije ZK Jagnjenica-Svibno: »V naši organizaciji je skupaj 14 članov, od tega jih je polovica iz krajevne skupnosti Svibno. Skupne akcije obravnavamo skupaj, krajevne probleme pa posebej. Moram reči, da se komunisti prvi dogovarjamo o izpeljavi večjih akcij. Tako smo se tudi o asfaltiranju ceste na Svibno pa o izgradnji večnamenskega prostora pogovarjali najprej komunisti med seboj, nato smo dali pobude za zbiranje sredstev in organiziranje akcije. Delamo složno, kar je največji porok uspehov, ki jih dosegamo.«*

Tudi mrliška vežica je rezultat sloge in pridnih rok

NA SVIBNEM BO STROJNA SKUPNOST

OLAJŠANO BO DELO

Hinko Medved: »Kmetje si med seboj pomagamo.«

Če je področje tako gričevnato in strmo, kot je na Svibnem, potem kmetovalci nimajo kaj prida izbire. Večinoma se odločijo za živinorejo in za pridelovanje mleka, ker je ta veja kmetovanja nekako najbolj primerna hribovitemu predelu.

Tudi Hinko Medved iz Svibnega se je odločil za živinorejo. V hlevu ima sedemnajst glav živine, od tega sedem krav, ostalo so pa pitanci. Hlev si je preuredil že leta 1972, nakupil si je tudi vso potrebno mehanizacijo, da si s tem lajša delo. Tudi krme ima dovolj, letos – tako pravi Hinko Medved – je tudi zelo kakovostna.

»Rad bi si še moderniziral kmetijo,« pripoveduje Hinko Medved. »Hlev bi še razširil, da bi redil še več živine. Pa ne vem, kako bo kaj. Sicer je res, da dohodek ni slab in če človek dela, tudi zasluži. Vendar še ne vem zagotovo, ali bom v kmetijo še kaj več vlagal, ali ne.«

Na Svibnem se kmetje pogovarjajo, da bi ustanovili svojo strojno skupnost. Nekaj kmetijskih strojev so že kupili skupaj, vendar bi rabili še trosilec za hlevski in umetni gnoj ter škropilnico za koruzo. Pet je kmetov, ki se pogovarjajo o ustanovitvi strojne skupnosti in ki vedo, da se takšna skupnost obnese.

»Stroji so tako dragi, da si jih težko en sam kmet privošči,« pravi Hinko Medved. »Zato je samo po sebi imevno, da želimo ustanoviti svojo strojno skupnost. Veste, pa tudi sicer je pri nas na Svibnem tako, da si kmetje radi pomagamo med seboj. Vedno stopimo skupaj, ko pesti enega ali drugega kakšna težava. In iz tega razumevanja in vsestranske pomoči se je utrnila misel o ustanovitvi strojne skupnosti. Ta skupnost je le naravna posledica našega prijateljstva in dobrih sosedskih odnosov.«

DS

NA ZDRAVJE, KOSCI IN GRABLJICE!

Na travniku so ostale vrste pokošene trave. Zdaj je čakala na grabljice. Bilo je v soboto, na mozirskem kmečkem prazniku v Trnavčah pod Goltmi. Med številnimi obiskovalci je bil tudi član predsedstva CK ZKJ, dipl. inž. Andrej Marinc. Birt, Franc Pečnik, ga je kmalu zagledal in mu ponudil šilce domačega žganja. »Na zdravje, kosci in grabljice!« Ob tem pa so zaživeli nekateri spomini, predvsem tisti iz otroških let, ko je prav tako na domačem travniku kosil in nestrpno čakal mamo, da je prinesla malico... Prilegla se je, kot se je v soboto prilegel požirek domačega žganja.

ME

VOJNIK: KINOSEKCIJA DELA

Pred mesecem dni je pričela pri Kulturno-prosvetnem društvu »France Prešeren« v Vojniku aktivno delovati kinosekcija. Odtlej se v Kulturnem domu v Vojniku vrstijo redne kinopredstave ob sobotah in nedeljah.

Omeniti je potrebno, da so veliko del opravili člani Kulturno-prosvetnega društva prostovoljno, tehnična dela pa so opravili člani kinosekcije s pomočjo Kinopodjetja iz Celja. Zato velja posebna zahvala direktorju Kinopodjetja Francu Horvatu in vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k oživitvi filmske dejavnosti v Vojniku.

Filme si izposojajo pri Kinopodjetju iz Celja po sestavljenem seznamu. Dosedaj so bili na sporedu filmi, ki so privabljali vedno več gledalcev, tako da je že mnogo rednih obiskovalcev kinopredstav. Izbor filmov je primeren za širok krog občinstva.

Seveda so najbolj priljubljene kinopredstave pri mladini. Vendar je tudi veliko število starejših obiskovalcev, ki na ta način izkoristijo prosti čas. Led je prebit in želja vseh članov društva je, da bi se filmska dejavnost razvijala še uspešno naprej in na ta način nudila gledalcem kulturni užitek in jih izobraževala.

VIDA MAJCEN

HMELJARJI SO POVEDALI

PRIČAKOVALI VEČ

Bodo cene pokrile stroške?

Vsi pogovori kmetov v Savinjski dolini se v teh dneh nanašajo na hmelj. Sprašujejo se, kako bo, o svojih predvidevanjih pa so nam sedaj, ko so prvi dnevi obiranja že mimo, povedali takole:

VINKO COKAN iz Spodnjih Roj: »Imam tri ha hmelja sorte golding, atlas, aurora in apolon. Reči moram, da smo pred obiranjem računali na nekoliko boljši ha donos, kot izgleda, da bo. Sedaj obiram šele tretji dan in zaenkrat še ne vem natančno, kako bo.«

IVAN ŽGANK iz Šempetra: »S hmeljarjenjem imam veliko izkušenj, saj se s hmeljem ukvarjam že celih trideset let. Seveda so bile bogate pa tudi slabe letine, za letošnjo pa mislim, da bo nekaj srednjega. Hmelja imamo toliko, da se nam izplača imeti svoj obiralni stroj.«

JAKA STRNAD iz Braslovč: »Pri nas doma imamo okrog sedem tisoč sadik hmelja sorte golding in aurora. Ker smo na prodnatih tleh, ga je nekoliko prizadela suša, tako, da o posebno dobri letini ne mogoče govoriti. Če bodo odkupne cene ugodne, lahko upamo, da bo tudi izkupiček vsaj deloma pokril stroške in naše delo.«

IVAN CETINA iz Spodnjih Grušovelj: »Kako bo letos obrodil hmelj, se še ne da točno povedati. Res je, da smo si obetali dobro letino, vendar nam je račune prekrižalo zadnje neurje. V mojem hmeljišču je odtrgalo kar okrog dva tisoč vodil, ki smo jih morali ponovno obesiti.«

Tekst in foto: T. TAVČAR

ZAKAJ JE SOTLA ONESNAŽENA?

AGONIJA LEPE REKE

»Nivo« bo odgovoril prihodnji teden

Sotla. Še pred leti so strokovnjaki trdili, da je Sotla ena najčistejših rek v Sloveniji. Danes pa je utrujena, črna reka, ki se zvija v agoniji onesnaženosti. Kaj smo ji storili, da je takšna? Zakaj je zamrlo življenje v njej?

Jože Pečnik iz Podčetrtka, ki stanuje v hiši, ki je v neposredni bližini Sotle, pripoveduje:

»Začelo se je pravzaprav že pred kakimi tremi tedni. Kar naenkrat so se začele valiti po Sotli črne odplake. Voda je postala temna in smrdljiva. Nekaj dni po tistem, ko sem prvič zagledal, kako voda temni, je preko vodne brane, ki je za mojo hišo, že prineslo mrtve ribe. Potem je bilo iz dneva v dan huje. Vse več mrtvih rib je bilo, Sotla pa je postajala vse temnejša. Smrdelo pa je tako, da smo pri nas v hiši komaj zdržali. In še sedaj je smrad neznosen. Povem vam, da vsi v hiši glasno razmišljamo, kam bi se umaknili iz tega strupa.«

Ogledala sem si Sotlo za Pečnikovo hišo. Temna odplaka, na kateri so plavali mastni madeži in penasta nesnaga. Grozljivo! Mrtvih rib, za katere je Jože Pečnik dejal, da so bile še prejšnji dan vse po grmovju ob Sotli, ni bilo več. Menda jih je nekdo večer pred mojim obiskom odstranil.

Vprašanja so vrela. Kdo je onesnažil to reko? Kdo je kriv, da je čez noč postala črna odplaka, ki zasmrajuje okolico? Delne odgovore na ta vprašanja je dal inženir Vlado Tkavc, predsednik komisije za varstvo okolja v občini Šmarje pri Jelšah.

»Sotla je onesnažena zaradi tega, ker Nivo Celje prav sedaj prazni Vonarsko jezero. To jezero, ki naj bi bilo v bodoče tudi rezervoar pitne vode za hrvaško Zagorje, smo gradili Slovenci in Hrvati skupaj. Seveda je potrebno dno in bregove jezera najprej očistiti. Zato je Nivo jezero pred kratkim napolnil do določene višine, da bi tako voda sama očistila jezero. Vsa čišča pa se seveda usedajo na dno jezera in to čiščo se zdaj praznijo. Seveda pa se čišča izteka v Sotlo. Verjetno pa sama usedlina ne bi povzročila tolikšne onesnaženosti Sotle, če se ne bi v Vonarsko jezero stekale tudi vse komunalne in industrijske odplake iz Rogaške Slatine, iz Rogatca in iz Huma na Sutli. Tako pa je bilo Vonarsko jezero napolnjeno z vodo, kar je povzročilo gnitje in odmiranje organskih snovi na njegovem dnu in na bregovih. Poleg tega pa so se v napolnjenem jezeru akumulirale tudi vse odplake, ki so prihajale iz bližnje industrije. Treba je jasno povedati, da smo za onesnaženje Sotle krivi pravzaprav vsi, ki živimo ob njej. Kajti v Rogaški Slatini na primer še vedno nimamo čistilne naprave, o kateri govorimo že več let, za katero že zbiramo potrebna sredstva. Vendar pa je jasno tudi eno: Nivo Celje bi moral računati s tem, da se v jezeru akumulira tudi vse nesnaga, ki prihaja iz krajev ob Vonarskem jezeru in ki so blizu Sotle. Kot kaže, pa tudi na to v Nivoju pozabili.«

V Nivoju v Celju še nismo želeli komentirati nekaterih očitkov, ki letijo na njihov račun. Pravijo, da temeljito analizirajo vzroke onesnaženosti Sotle in da bodo temeljito odgovor posredovali v prihodnji številki Novega tednika. Tudi raziskave republiškega vodnogospodarskega inšpektorata še niso znane, čeprav so bili njegovi strokovnjaki več dni ob Sotli. Zato kaže, da bomo lahko kaj več o vzrokih in posledicah onesnažitve Sotle zvedeli šele v naslednji številki časopisa.

Dejstvo pa je eno: črne odplake se iz Vonarskega jezera še vedno stekajo v Sotlo. Onesnaženje je segla že do Imenega, gotovo pa se širi naprej. Do kod bo prišla?

DAMJANA STAMEJ

PRAV LUŠTNO JE RES NA DEŽELI...

»REVIJA« KMEČKIH OBIČAJEV V ŠKOFCAH

POPOLDAN STARIH ČASOV

Mlačev na cepê, terice, kosci, steljarji in še kaj

Škofce na čudovitem kucju pod Lazišami nad Rimskim Toplicami je ravno pravšnji kraj in okvir za prireditev, kot je bila v nedeljo. Še vremenu, ki se je dopoldan kisalo, se niso dali ugnati in za nagrado dočakali celo sončno popoldne.

V Lazišah ima kulturno društvo, to je vredno podčrtati, sekcijo za oživljanje starih običajev. Dogovorili so se s krajani, predvsem s tistimi, ki niso več tako rosno mladi in ljudje so sami, brez vsake režije izbrskali iz spomina dogajanja iz minulih časov, ko so po teh krajih še pokali cepci, ropotale trlice, drdrali kolovrati, po kladah odzvanjali drobljači in po travnikih zveneli klepci, zvonili brusi in sekale ostre kose.

Čez tisoč ljudi se je zbralo v Škofcah. Idilo so po svoje kvarili le jekleni konjički, ki so se kot raznobarvne bleščeče pločevinaste ovce »pasli« po travniku pod vasjo.

Najprej so šli na pod mlatiči. Ubrano os odzvanjale palice po snopju, mlatiči so se vrteli v krog, obračali snopje. In glej šmenta, iz soseščine jim je nebodigatreba prinesel metlo klêpat. Mlatiči so ga ujeli, mu v rokave porinili kol, ga našopali s slamo, da je kot ptičje strašilo zapustil kraj svojega izzivalnega dejanja. Ni manjkala niti malica, mlatiči pa so za nagrado vrgli v parno gospodinjo. Kaj se je godilo za leseno steno v slami, je bilo odvisno od mlatiča, ki jo je tam pričakal...

Potem so bile na vrsti terice in teričniki, ki so nad napol razpadlo »frjačo« sušili lan. Komaj so ga nastrgali nekaj šopov po podstrešjih za vzorec, toliko, da se devet teric še razmigalo ni. So pa zato imele več časa za špas. Hitro so namreč zgrabile nagajivega teričnika in mu natlačile v hlače ter za srajco »pezdirja«, da je bilo revežu pri koži, kot bi padel v vrečo bolh. Tudi gospodinji so jo zagodle. Poslale so ji iz prediva zameseno pogačo, kot opomin, da se obotavlja z malico. Ucvreti so jo morale pred burkljami jezne gospodinje, toda pogačo so le dobile.

Medtem se je brnenje kolovratov mešalo s pesmijo: Le predi, dekle predi...

Košnjo otave so naznanili zvoki klepcev, potem so kosci s pesmijo na ustih in kosami na ramah odšli na travnik. Naneslo je, da je najbolj zavzet kosec zarezal v osje gnezdo in priredil po travniku divji ples.

Pod kozolcem so možje smradili s pipami in cigarami ter z drobljači sekali steljo. »Čik-tobaka« dandanes pod svetlim soncem ni več, pa so kadili, kar je v steljnikih bilo prepovedano, ko ljudje še niso imeli pojma o civilni zaščiti.

Med prikazovanjem raznih kmečkih opravil in običajev, ki so jih spremljali, je bilo veliko petja, pa poskočnih viž, šal in zbadljivk. Prvič se je predstavila tudi plesna skupina, ki se je po domače zavrtela po plesišču. Na sredi prostora je bila miza s dobrotami: pečena svinjska glava, kuhana šunka, šarkelj, zlatorumena kokoš in »cukrnta ovca z janjčkom«. Vse to je šlo na lecitacijo – kdo da več!

Naj ne bo zamere. Najmanj »originalni« so bili sicer zelo dobri godci in pevci »Veseli planinci«, ki so ubirali predvsem poskočne iz sodobne narodno zabavne glasbe. Bolj originalni so bili, kar zadeva izvirnost, Žoharjevi pobi s frajtonarico, klarinetom in pompardonom.

Bilo je zares veselo, posrečeno in originalno. Nič privlečenega iz tujih logov. Segli so vsaj za pol stoletja nazaj.

JURE KRAŠOVEC

Pika poka, pika pok, urno s cepcem naokrog...

Ko trlica prvič poč', terici pamet iz glave skoč.!

KMEČKI PRAZNIK V TRNAVČAH

POD ROŽNATO PLANINO...

Za najboljše je imel birt cigare

Za kosci so prišle na vrsto grabljice. Travo so hitro razmetale, da se je posušila...

Čas se je ustavil in stopili so za trideset, štirideset in več let nazaj. Da so pokazali, kako so delali in živeli nekoč, da so ob tem obudili spomine, zapeli, se nasmejali... Ob trdem delu je bilo tudi dovolj romantike.

Trnavče pod Goltmi. Majhna vasica, z okoli sedemdesetimi prebivalci, je zadnjo soboto živela kot še nikoli doslej.

Pod okriljem mozirskega Turističnega društva so pripravili tradicionalni kmečki praznik.

Prvo besedo so imeli kosci. Dvajset jih je bilo in prav toliko grabljic. Čeprav zdaj le redkokdaj primejo za kose, so pokazali, da so še vedno mojstri značilnega kmečkega dela. Prav tako grabljice.

Za najboljše kosce je imel birt, Franc Pečnik, cigare. Tako, kot nekoč. Na grabljice pa je čakala potica. Sicer pa med delom dovolj jabolčnika, tudi žganja, košičarja.

Atelškova Darko in Ferdo sta bila neutrudljiva godca in pevca. Dobre volje, šale in smeha ni manjkalo. Ob delu. Zdaj je šlo zares. In Markšev travnik je potrdil, da je sprejel v goste pridne delavce in delavke.

Ko se je roka utrudila, je prišla malica. Juha, kava in žganci, potica in še kaj. Teknilo je, da so se sline cedile zlasti gledalcem.

Visoka trava je ležala pokošena. Nad travnikom se je dvigala rahla meglica. In že spet pesem:

Pod rožnato planino
grabila je seno...

Pesem je prevzela vse. Morda obudila kakšen spomin na kito cvetja, na dekleta...

Medtem pa je bilo veselo tudi v »kmečki izbi«, ki so jo pripravili kar pod kozolcem. In ne samo tu. Veliko radovednih oči se je ustavilo ob pripravi lanu in tkanju platna, pri pletenju koša, brezove metle, pri lotanju loncev, kuhanju žganja in pranju na roke, brez praška in stroja... pri delih, ki so bila značilna nekoč, danes pa že postajajo narodopisno blago.

V Trnavčah so ta dela obudili v vsej prvobitni značilnosti. In zato je bil ta praznik lep, bogat...

M. BOŽIČ

Birt Franc Pečnik budno spremlja vsak gib.

In ko se je roka utrudila in osušilo grlo, se je prilegel požirek domačega jabolčnika...

ZLATI JUBILEJ MARIJE IN ANTONA OMERZEL

Marija in Anton Omerzel sta si srečo ustvarila z dvema paroma pridnih rok. Že kot otroka sta, tedaj vsak na svojem koncu Celja, spoznavala trdo življenje. V mladosti se nista nikoli do sitega najedla kruha. V Marijini družini je bilo veliko lačnih ust in otroške roke so se morale na majhnem očetovem posestvu že zgodaj spoprijeti s kmečkimi opravili na polju ali v hlevu. Antonov oče je bil sejmar in njegova mošnja z denarci je bila tudi bolj tanka. Mama, ki se je z ljubeznijo spominja, mu je umrla, ko mu je bilo 10 let. Odtlej je bilo življenje še bolj grenko. Za butaro drv se je moral Anton skupaj z drugimi otroki odpraviti sredi noči, peš v hosto nad Pečovnikom, da je bil do zore, ko je moral sesti v šolsko klop, že doma. Vihra I. svetovne vojne je Marijo in Antona zajela kot majhna otroka. Ko sta si 27. julija 1930 prvič izmenjala zlata prstana, še nista vedela, da bosta morala skupaj prebroditi še strahote II. vojne.

S skromnimi dohodki, a z veliko ljubeznijo, sta vzgojila štiri otroke in jim skušala nuditi vse, česar sama v otroštvu nikoli nista imela. »Sreča nikoli ne pride sama,« pravita »čeprav se je srečnih trenutkov v življenju najlepše spominjati.« Tako se bosta Marija in Anton rada spominjala tudi minule sobote, ko sta si po petdesetih letih ponovno izmenjala zlata prstana. V krogu svojih sestra, brata, otrok, vnukov in pravnuka so jima oči žarele kot pred pol stoletja, ko sta se s kočijo in konji odpeljala obljubit zvestobo v Petrovče.

MAP

ZLATA POROKA SOTLARJEVIH

Pred nedavnim sta zakonca FRANC in MARJETA SOTLAR iz Starega dvora praznovala svoj zlati jubilej.

Na matičnem uradu v Radečah sta slovesno obnovila pred petdesetimi leti sklenjeno zakonsko zvezo.

Skupno življenjsko pot sta nastopila v težkih predvojnih časih, ko je za marsikaterega poštenega delavca zmanjkovalo dela in kruha. Tanek je bil tedaj kos kruha, četudi so bile roke žuljave in se je telo šibilo pod naloženimi bremeni. S trdim delom sta ustvarjala svoj dom in svojo družino.

In prav tedaj je v polni meri prišla do veljave njuna zakonska skupnost. Z medsebojnim spoštovanjem in ljubeznijo sta premagovala vse težave in bridkosti. Vsak zase bi obupal, oba, združena v eno, pa sta le krepkeje zamahnila in ovira je bila premagana.

Rodili so se jima štirje otroci. V vse je bila vtkana njuna velika ljubezen in želja, da bi njihovo življenje bilo lepše od njunega, da bi v njem bilo več sonca in radosti in to sta tudi dosegla.

Zdaj preživljata jesen svojega življenja. Obdaja ju topel občutek, da sta v polni meri uresničila svojo življenjsko nalogo.

Slovesnosti na matičnem uradu so se poleg njunih otrok, vnukov in pravnukov udeležili še predstavniki DO SZDL Radeče, predstavniki del. kolektiva Papirnica, kjer je bil naš jubilant vseskozi zaposlen in moški pevski zbor iz Jagnjenice, ki je obred počastil z lepo narodno pesmijo.

Čestitkam mnogih se pridružujemo z najboljšimi željami za lepo in dolgo življenjsko jesen.

IVICA OBRAN

PARKIRANJE V CELJU

NEZADOVOLJNI

Rešitev parkirišča zunaj mesta?

Na vprašanje, kakšna so parkirišča v Celju, je bil najkrajši odgovor: »Katastrofa!« Iz ankete lahko sklepamo, da vozniki niti najmanj niso zadovoljni. Zdi se, da je parkirišč premalo, da so vsa natlačena v samem mestu, da moraš prej prevoziti krog po ulicah, da najdeš prazen prostor, da parkirišča niso urejena... Vsak je imel svoje mnenje o tem, kje bi naj parkirišča po njegovem bila. Eden izmed sogovornikov pa je dejal, da je treba najprej napraviti strokovno analizo, koliko avtomobilov parkira ob delavnikih v Celju in nato po potrebi graditi nova parkirišča.

Stanko Kotnik iz Žalca: »Parkiršč je premalo.« To je občutil tudi sam, saj je moral svoj avto postaviti vzporedno z drugim. Še sreča, da ni bilo blizu miličnika. »Pa tudi slabo so urejena. Tam, kjer je makadam, so luknje, ki se ob dežju napolnijo in parkiranje je onemogočeno. Morda je za to, da je premalo prostora krivo tudi to, da se vse preradi vozimo z avtomobili v mesto. Sicer pa naj v samem mestu parkirišča kar ostanejo. Če moraš službeno kam, se preveč zamudiš, če pustiš avto izven mesta, potem pa so tu še ulice, kjer moraš peš.«

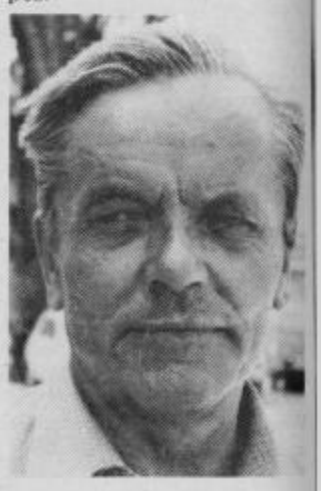

Karel Gajšek iz Male Pirešice: »Ponavadi parkiram nasproti Branibora. Danes nekaj popravljajo cesto in sem moral poiskati prostor drugje. S temi parkirišči je res slabo. Urejenost me ne moti, samo da najdem prostor, pa je v redu. Mislim, da bi bilo dobro, če bi uredili velika parkirišča zunaj mesta. Mestni center naj bo namenjen samo pešcem.«

Jože Vranc iz Vojnika: »Parkirišča so slaba in jih ni dovolj, malo bolje je samo ob sodih in lihih dnevih. Urejena niti niso tako slabo. V mestu bi morala ostati, saj nihče ne pušča rad avta kje zunaj. Ko gradijo velike trgovine, naj raje poskrbijo za parkirne prostore kje znotraj trgovine.«

Hilda Dimec iz Celja: »Stanujem na Lavi, kjer je okoli blokov nekaj prostora za parkiranje, vendar je to vse premalo. Na večjih parkiriščih v mestu pa se mi zdi, da bi lahko posadili nekaj dreves in bi bila tako bolj senčna. Ponekod so parkirišča povsem brez varstva, raje bi odštela tistih nekaj dinarjev, da bi paznik skrbel za varnost.«

Janez Gorišek iz Šmarja: »Moral sem po nakupih, pa sem komaj našel prostor, da sem parkiral avto. Bolje bi bilo, ko bi uredili parkirišča izven mesta, zaposlili mlade čuvaje in problem bi bil rešen. Center mesta naj bo samo za pešce, toliko pa že lahko vsak hodi!«

TATJANA PODGORŠEK

POČITNIŠKA BELEŽKA

DOBRO JUTRO Z MEDUZO

50 tisoč turistov od Savudrije do Novigrada

V naselju Peregrin, kjer je 156 prijetnih počitniških hišic v zasebni družbeni lasti, je vsakodnevni jutranji pozdrav enak. Sosed sosedu, prijatelj prijatelju, neznanec neznancu:

»Dobro jutro, ali je v vodi kaj meduz?«

Krajši pogovor se nadaljuje približno v tem stilu:

»Saj tako hudo sicer ne spečejo, vendar je vseeno neprijetno. Plavanje ni sproščeno.«

»Mene so oplazile že dve, pa kaj hočem!«

»Bolj ob obali se je treba držati!«

»Ne, ne, ob obali jih ni, na odprtem jih je več!«

Tako so jutra na plaži več kot zanimiva: množica mož in otrok se s priročnimi mrežicami in v ravni črti odpravi v boj proti meduzam. Ko očistijo okolje (v mrežicah se nabere tudi po 50 do 100 meduz) se v vodo spustijo ženske, ki seveda pri čiščenju ne sodelujejo, saj bi s tem uničevale svojo po grški mitologiji, poosebljeno zlobo v obliki meduz.

Trenutno na morju ni bolj atraktivnega, kot meduze! Vse se suče okoli njih! Ljudje se proti njim borijo na vse možne načine. V vodo gredo s plavalno masko in celo rokavicami na rokah. Vse v dobri veri, da bodo tako varni. Zanimive klobučarice sinje vijoličaste prozorne barve z dolgimi lovkami so trenutno že tretje leto »kraljice« morja. Zdaj ne govorimo več o cenah, dolgih vrstah za kruh, neugodju na plaži, dragem sadju in podobnem, zdaj govorimo samo o meduzah. Pralni prašek, kava, olje, kaj je to proti meduzam? Popolnoma nič!

Meduze so skoraj bolj aktualne kot teletina, razlika je le v tem, da meduze so, teletine pa že dolgo ni.

Ko sem se odpravljal na letošnji dopust, mi je delovna kolegica Damjana Stamejčičeva rekla, da grem vedno tja, kjer je veliko dobro poznanih ljudi. Sam bi v poletni šali to spremenil, da pridejo vsi poznani tja, kjer sem jaz.

Sergej Kraigher, podpredsednik predsedstva SFRJ, je ob njegovem odhodu v vodo z masko »to pa je za boj z meduzami« izgovoril: »Ja, zelo hudo sitna reč so!«

Duša Počkaj in Lojze Rozman, izjemno poznan slovenski in gledališki in drugače par, preživlja oddih v zelenem Peregrinu in hodi po hrano v bližnji Zlatorog.

Stane Škrabar, novinar RTV Ljubljana in avtor dobro poznanih oddaj »Zdravo tovariši vojaki« in »Še pomnite tovariši«, vrteč mrežico za meduze v rokah in trosi ideje za akcije. Recimo: »Dekleta končajo srednjo gostinsko šolo, pa ne znajo zakuriti in skuhati v terenskem kotlu! Ali: »Koliko žensk, zlasti še mladih zna speči kruh!« Ali: »Zakaj v odročnih kmetijah izmetujemo stare, dobre krušne peči?« Ali: »Mladinskih pohodov po znanih vojnih poteh je veliko, vendar kako mlade na to pripravljamo in kasneje njihovo dejavnost izrabljamo?«

Peter Kopinšek (o njem smo obširno pisali že lani v približno istem času), vodja Atlasove turistične ekspoziture za ta del Istre, sicer Celjan, pove: »Trenutno je na našem območju od Savudrije do Novigrada več kot 50 tisoč turistov! Ta naval bo še 14 dni, potem pa se bo spet vse umirilo.«

Tako bi lahko naštevali še naprej. V Peregrinu, ki je težak kamen spotike za tukajšnje turistične delavce (vse bi radi porušili in naredili betonsko hotelsko džunglo) je mnogo hišic, ki jih imajo v lasti celjske delovne organizacije, kot Tehnomercator, Kovinotehna, Moda, Center, Libela ter nekateri posamezniki. V turističnem naselju sredi čudovitega zelenja tako prav gotovo poleg Ljubljančanov prevladujejo Celjani.

Pa še nekaj podatkov o cenah: na tržnici »dominira« paprika, ki je po 50 din, paradižnik je po 30 ali celo 25, hruške po 30, kumare 20, zelena solata 34, breskve 30 itd. Zelo poredko so sveže ribe, lažje je kupiti tiste v konzervah. Mesni klini so prazni. Še najbolj ugodne so cene vina v velikem sodu, kjer je točilnica: malvazija je po 20, teran 25 in merlot po 23 din. Na zdravje!

Sicer pa je vse tako, kot vsako turistično poletno sezono! Kljub temu, da domačini zdaj lepo zaslužijo, so jezni na naval turistov. Obnašajo se kot »nekam me piši...« Je že tako – na morju moraš biti pripravljen na vse, tudi na meduze, dolge vrste in sitne domačine! Pa kaj, zdaj ko je tole objavljeno, sem spet doma! Morske težave se počasi pozabljajo, pod kožo lezejo domače. Življenje teče dalje. Vroče sonce in slano morje, rožmarin in ples črnih kosov v jutranjih urah po zelenkastorjavi travi smo zamenjali s savinjsko jutranjo meglo in čudovitim dišečim hmeljem.

Zamenjali smo tudi teran s cvičkom!

Na kopnem vsaj ni meduz, je pa kaj drugega!

Adijo poletje 80...

TONE VRABL

Vlak, ki vsak dan vozi na relaciji Umag–Katoro, je nekaj posebnega. To je vlak, ki pelje po cesti vseskozi ob obali, tako da je možno lepo videti vse, kar se dogaja na relaciji Umag – turistično naselje Katoro. Podobno zanimivost bi si lahko privoščili tudi v drugih turističnih krajih.

FRANC MEŽEK – OSEMDESETLETNIK

Predstavniki gasilskega društva Železarne Štore smo bili na obisku pri gasilskem veteranu FRANCU MEŽKU, ki je te dni dopolnil 80 let svojega plodnega življenja.

Na svojem domu v Šentjurju nas je sprejel nadvse prijazno, saj smo bili njegovi stari znanci. Ob vstopu v vežo in nato v dnevno sobo smo se znašli v prostorih, ki nosijo pečat gasilskega življenja in delovanja jubilanta. Njegova zbirka odlikovanj, priznanj in raznih fotografij so priče vsestranskega delovanja gasilske organizacije, ki je bila že pred drugo svetovno vojno ena najpomembnejših. Pred štirimi leti je nekaj starih slik odstopil slovenskemu gasilskemu muzeju v Metliki ter tako prispeval in dopolnil njeno zbirko.

Franc Mežek je bil rojen 19. 8. 1900 v Tržiču, kjer je obiskoval osnovno šolo, gimnazijo v Kranju, gradbeno fakulteto v Ljubljani. Leta 1920 se je zaposlil na mestni občini v Ljubljani, kjer je našel prve stike z gasilci. Takrat so bili v Mestnem domu. V gasilski organizaciji je opravljal od leta 1928 številne funkcije. Leta 1930 je bil med organizatorji vseslovanskega kongresa v Ljubljani. Vodil je stanovanjski odsek in skrbel, da je bila Ljubljana ljubezniv gostitelj številnih gasilcev, ki so prišli iz raznih krajev Jugoslavije in tujine. Poleg tega je takrat pripravil za povorko vsa stara vozila, orodje in opremo, ki jo je hranila Ljubljana že iz prejšnjega stoletja. To je bila tudi zadnja predstavitev starih parnih in ročnih brizgaln s konjsko vprego.

Kot tajnik gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani ni bil Franc Mežek le iskren borec za slovensko in slovansko gasilstvo, ampak tudi prizadeven učitelj mlade organizacije, skratka »bil je velik gasilec«. V tej dobi njegovega vsestransko plodnega delovanja je prejel številna odlikovanja in priznanja, skupaj 18. Tajnik gasilske zajednice je bil vse do okupacije leta 1941, ko so italijanski okupatorji ukinili tudi delo zajednice.

Po osvoboditvi je bil Franc Mežek po nalogu zveznega ministrstva za industrijo v Beogradu poslan v železarno Štore. Tu je organiziral varnost pri delu in med drugim ustanovil gasilsko društvo.

Od 11. 6. 1949 je bil referent za gasilstvo in varnostni tehnik. Industrijska gasilska četa železarne Štore se je pod njegovim vodstvom vedno bolj krepila, zboljšali so se medsebojni odnosi, predvsem z upravo in sindikatom. Po reorganizaciji gasilske službe (četa se je preimenovala v društvo) je bil na občnem zboru 27. 1. 1951 izvoljen za prvega predsednika društva. Funkcijo je opravljal do 17. 1. 1953 in nato spet od 23. 1. 1960 do 16. 2. 1962, ko so ga izvolili za častnega predsednika.

Leta 1971 je Franc Mežek zbral in napisal kroniko gasilskega društva železarne Štore, ki je bila natisnjena ob 25-letnici društva.

Tudi za svoje delo v gasilski organizaciji po osvoboditvi je prejel številna priznanja in odlikovanja, skupaj 8. Vsa njegova odlikovanja so bila letos na spominski razstavi ob IX. gasilskem kongresu v Brežicah.

Njegov dom je mali gasilski muzej. Svojo zbirko ima skrbno urejeno in ohranil je del zgodovine tudi za tiste, ki so prišli za njim v gasilske vrste. Zato želimo, da bi tovariš Mežek še vrsto let ostal v gasilskih vrstah kot živa priča razvoja gasilske organizacije in njenega humanega dela.

FRANJO MAUER

ZA VAŠ KRATEK ČAS

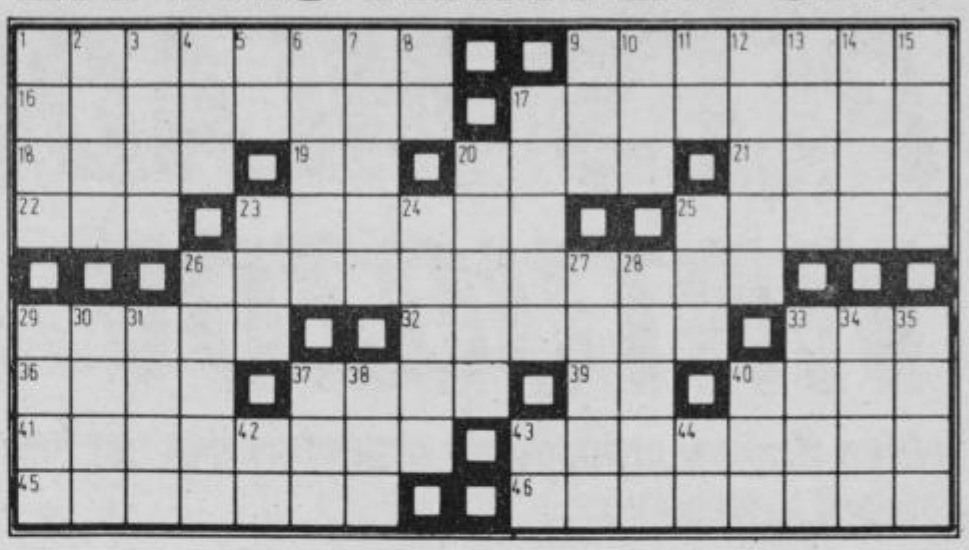

Vodoravno: 1. močno zgrajena stavba obdana z ovirami, 9. jugoslovanska pevka zabavne glasbe (Neda), 16. trčenje, zlasti dveh vozil, 17. pismo, predvsem kot pesniška oblika, 18. skandinavsko moško ime, 19. del telesa, okončina, 20. eden od čutov, 21. izraelski politik (Aba), 22. temni del dneva, 23. pripadniki grške uniatske cerkve, 25. položaj v jogi, 26. pripadnik frakcije, 29. žena pokojnega šaha Reze Pahlavija (Diba), 32. perzijska kraljica, ki je rešila Jude pred pomorom, 33. sij, 36. reka na Nizozemskem, 37. slovenska ilustratorka (Melita), 35. Novi tednik, 40. svežnji, zvitki, 41. keratin, 43. srečanje, 45. bršljanu soroden rod lepotnih drevesnic in grmovnic, 46. mesto v v. Bosni na levem bregu Drine.

Navpično: 1. mestece na otoku Pašmanu, 2. orodje za oranje, predhodnik pluga, 3. glavno pristanišče Albanije, 4. duša umrlih pri starih Slovanih, 5. Janez Menart, 6. duhovni poglavar kršč. koptske cerkve, 7. plin brez barve vonja in okusa (H), 8. kemijski simbol za aluminij, 9. kratica za Universal Postal Union (Svetovna poštna zveza), 10. slovenska ugankarska revija, 11. Risto Savin, 12. spričevalo, potrdilo, 13. določen čas, obdobje, 14. polet, zanos, 15. naslov Zolajevega romana o pariški prostitutki, 17. pravo ime angleške pisateljice Mary Ann Evans, (George), 20. močan prijem, 23. na vodi živeča brezrepa dvoživka, 24. makedonska revolucionarka (Vera), 25. židovski kralj, 26. reformator francoske Švice (Guillaume), 27. italijanski politik, od leta 1968 predsednik socialistične stranke (Pietro), 28. levi pritok Obe v Sibiriji, ploven do kitajske meje, 29. župnija, 30. rimski bog ljubezni, 31. mikroskopska majhna odprtinica na nadzemnih delih rastlin, 33. zvrst, slog, 34. ime igralke Tkačeve, 35. angleški filmski režiser »Tretji človek« (Carol), 37. navoj, vijak, 38. osebni zaimek, 40. nekdanji turški naslov za višje uradnike in častnike, 42. Vazov Ivan, 43. Stanko Vraz, 44. Duke Ellington.

REŠITEV KRIŽANKE, OBJAVLJENE V PREJŠNJI ŠT. NOVEGA TEDNIKA

Vodoravno: MONDRIAN, BEOGRAD, OLEANDER, ROGOVILA, DIOR, AT, GALO, IMAM, AON, SHIZMA, ADANA, KROJNO BLAGO, APORT, ATELJE, TAM, ROSA, EOKA, AB, CARE, ALIMENTI, ENIVETOK, KOMARNO, ROŽEVINA.

TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA **TEKO** p.o.
63000 CELJE, GUBČEVA 2

Od 15. 8. do 15. 9. je
40% sezonsko znižanje cen;
– v **Veleblagovnici T:** ženska, moška in otroška konfekcija ter športna konfekcija, pletenine, kopalke, srajce, torbice in obutev
– v **SALONU T:** ženska konfekcija
– v **NOVOSTI:** usnjena konfekcija, krila, hlače in majice

ALMA M. KARLIN

SAMOTNO POTOVANJE

23

»Kitajke so srečne, tudi če ima mož več žena. Skrbi zanje in jim odvzema skrb za vsakodnevno življenje,« je rekel gospodar.

»Jaz znam skrbeti sama zase in nisem Kitajka!« sem mu odgovorila osorno. Tako so se začele težave. Nekega dne, čeprav tega sicer ni počenjal, je zaklenil vsa vrata in zgrabil za roko.

»V življenju sem še vedno dobil tisto, kar sem hotel!« Tudi to je že večkrat povedal.

»Vsak sreča nekoč svojega mojstra, danes ga boste vi, da boste vedeli, da človek ne more vselej dobiti vsega, kar hoče!« To je koristna življenjska modrost in to mu je treba vtepsti v glavo – pa sem se preprosto obesila na njegov najljubši in največji zaklad – na njegovo dolgo, sivo brado.

Kake tri minute sva se prav živahno prerivala. V teh zadevah sem si bila nabrala izkušnje že v Peruju. Na koncu sem zletela jaz, da je kar zabobnelo, v en kot, v drugega pa je zletel moj pretepaški tovariš, kar pa ni posebno koristilo najinim rebrom in tudi ne maloštevilnemu trhlemu pohištvu.

Po tem spopadu mi sicer ni pokazal vrat, je pa ravnal z mano kot z živaljo. Da bi njegovi naglušni zelo ljubosumni soprogi, ki je zagrenjeno hodila okoli, povedala golo resnico, za to nisem imela srca. Raje sem še naprej vročično slikala in čakala.

Morebiti sem bila preveč izčrpana, da bi naredila konec. Nekega dne pa je bilo razpisano mesto sodnega tolmača; za to mesto sem zaprosila, se prijavila k izpitu in ga tudi opravila, čeprav je bil zame precej težji kot za druge prosilce, ki so prevajali iz svojega materinega jezika, jaz pa sem morala prevajati iz dveh tujih jezikov v tretji tuj jezik, vrhu vsega pa še nisem obvladovala ameriških uradnih izrazov. Kljub temu sem dosegla razmeroma zelo dobre ocene.

Ta uspeh pa mi ni prav nič pomagal, kajti tedni so minevali, približal se je božič, o novi zaposlitvi pa ne duha ne sluha. Večerni tečaji za mešance, ki sem jih poskušala organizirati, niso uspeli, plača v nekem časopisnem kiosku je bila premajhna, da bi se mogla z njo več kot skromno preživljati, kajti, čeprav sem še tako stradala – ostati sem morala Evropejka, nisem smela stanovati v črnskem brlogu ali si poiskati postranska dela, ki so jih opravljali samo črnci.

Prijazna Američanka, žena nekega železniškega uradnika, ki je stanovala v coni – zame kraj, ki sem po njem najbolj hrepenela – me je nekajkrat povabila, naj jo obiščem. Ker pa mi stari gospod ni dovolil odhajati iz pisarne in gojiti stike z drugimi ljudmi, ji nisem mogla ustreči. Nekega dne se ji je posrečilo, da mi je mimogrede prišepnila:

»Če bi čutili, da morate oditi od tod, vam je naša hiša vedno odprta.«

Dva dni zatem sem se spomnila njenih besed.

Bil je božič. Tropsko sonce je z vsem svojim žarom pripekalo na Panamo in bombaževci ob poti v Las Sabanas so zoreli. Drevesa so bila videti kot češnje v cvetju ali sneg na zeleni pokrajini. Veselila sem se že, da bom na božični dan lahko šla v Staro Panamo. Vsako drugo nedeljo sem morala ostati doma in oprati svoje perilo; tega dela nisem bila vajena, in ker sem bila zaradi življenja v tropih, zaradi skrbi in trpljenja zelo izčrpana in onemogla, nekaj dni po pranju nisem mogla skoraj nič pisati in slikati. Pranje se mi je vedno upiralo, ne samo zato, ker me je izčrpavalo, marveč tudi zato, ker mi je jemalo edini dragoceni dan, ko sem si mogla kaj ogledati, in če sem že bila na študijskem potovanju, novinarka in slikarka, sem si morala ogledati življenje okoli sebe z odprtimi očmi.

Iz stare Paname ni bilo nič. Ostati sem morala doma in gospe delati družbo pri božičnem kosilu, ki se ga gospodar ni udeležil. Kosilo je bilo ob dveh; bilo je mračna zadeva, sestavljena iz rezancev in slabe volje. Po kosilu je gospa »malo« odslovila in kljub prepovedi sem se odpravila proti razvalinam.

Območje s porušenim samostanom, staro cerkvijo in skromno hišo za počitek, je zgodovinsko posvečeno. Tu je Vasco Nuñez de Balboa leta 1513 stopil z razvitim španskim praporom v morje in – nedolžno kot otrok, ki si prilasti kraljičino škatlo z biseri – razglasil Tihi ocean za last Ferdinanda in Isabele. Z vrha Dariena je bil zagledal obe svetovni morji.

V stari Panami so se tresli španski menihi, redki spreobrnjeni Indijanci in prvi pustolovci in prekupčevavci pred znamenitim morskim potnikom Francisom Drakom, ki je ta kraj dvakrat izropal in požgal. Do sem so bili nekoč prišli Inki, otroci sonca, s svojimi zlatimi tovori na hrbtih lam; od tod sega voda nepretrgoma do Nove Gvineje.

Tu je morje tako tiho, da misliš, da leže na njem kot mrtvaško pregrinjalo mrtva stoletja, in prav tako mrtve in zaspane so videti tudi obrasle razvaline, most z enim samim lokom, pragozdna drevesa z belim ljubjem in enoličnim listjem. Mravlje krojačice tekajo vzdolž poti v dveh vrstah – ene navzgor, druge navzdol – in vsaka od črnih živalic nosi trikotno prigrizen list kot zelen sončnik. V nekaj urah lahko drevo do golega oberejo listov. Globlje v gozdu skačejo rumene kukljaste opice s črno čepico na glavi – ali lenivec visi z glavo navzdol, če stojiš pri miru, vidiš lahko tudi armandila, in če prideš do široke reke, te utegne presenetiti aligator. Na mogočni veji kraljuje tukan s svojim težkim kljunom, a tudi kač ne manjka. Najlepši pa so zeleni in pisani papagaji, ki klepečejo v vrhovih dreves, in rdeči kardinali, ki se zdi, da padajo z dreves kot cvetovi brez stebel. In kakšna obilica žuželk!

Bila sem vsa iz sebe od množine novega. Nisem sicer izgubila občutka za čas, vseeno pa sem, čeprav sem se še tako trudila, da bi hodila kar moči hitro, porabila za hojo kar dve uri. V bananovčevem zakotju me je pričakala nevihta in naslednje jutro je – pri gospe prešla v vihar. Če nočem ubogati – v vsakem pogledu ubogati, lahko pri priči grem...

Vsi moji prihranki, skrbno zavezani v vogal robca, so znašali enajst dolarjev – to je bil prihranek več mesecev, ne tednov! In s tako skromnimi sredstvi naj bi v tako brezupnem kraju začela na novo? Kljub temu nisem omahovala niti trenutek. Namesto da bi padla na kolena in obljubila brezpogojno pokorščino, sem spravila svoje skromno imetje v kovček. Stari je bil ves iz sebe od ogorčenja.

»Kaj res odhajate? Odhajate?« je mrmral z rahlo sledjo bolečine. Potem pa ga je popadla jeza in je zahteval, da pokažem, kaj sem spravila v kovček. Kdo pa me je poznal?

Brez besede sem pograbila kovček in ga obrnila, da so zletele iz njega stvari na vse strani. Osramočeno se je obrnil stran in odšel v pisarno. Zahvalila sem se njegovi ženi, si poiskala sobo v Panami in poslala po prtljago, kar je požrlo enega od dragocenih dolarjev.

Za mano so se zaprla vrtna vrata bananovčevega zakotja in s tem tisti del mojega življenja, ko sem bila sužnja.

MEP 80

PLES MLADIH VIRTUOZOV

Milan Kučan, predsednik organizacijskega komiteja MEP 80 otvoril prvenstvo

Prejšnji petek se je po osmih mesecih priprav začel v Celju skoraj desetdnevni ples pod koši, kjer nastopajo mladi mojstri iz dvanajstih evropskih držav. Čeprav so do konca prvenstva ostali še trije dnevi že zdaj lahko zapišemo, da je organizator uspešno opravil zastavljeno in sprejeto delo. To lahko trdimo zato, ker povsod in na vsakem koraku poslušamo samo slavospeve, kako je vse dobro in prijetno. Izraelski novinar Raphael Naeh je bil celo tako navdušen, da bo o odlični celjski organizaciji, zlasti pa še delu Press centra poročal v forumih osrednje svetovne novinarske športne zveze.

Zbraneje bomo o prvenstvu poročali v naslednji številki Novega tednika, v današnji pa bomo natrosili samo nekaj drobnih zanimivosti, ki so se v prvem delu prvenstva dogajale v hali Golovec ali izven nje.

SODELUJETA TUDI METKA IN LASTOVKA

Številnim delovnim organizacijam, ki so prispevale sredstva za uspešno izvedbo MEP 80 sta se kar med prvenstvom pridružili še dve in to z darili za novinarje – METKA iz Celja in LASTOVKA iz Polzele. Pohvalno!

NAJMLAJŠA IGRALCA MEP 80

Najmlajša igralca prvenstva sta JORDAN KOLEV, Bolgarija in AMOS FRISHMAN, Izrael. Oba sta rojena leta 1964 ter tako stara komaj 16 let!

PIKNIK IN VESELI HMELJARJI

Včeraj popoldne je bil ob Šmartinskem jezeru piknik za vse na MEP 80 akreditirane novinarje. Za dobro počutje v želodcih so poskrbeli člani celjske Ribiške družine. Bilo je nadpoprečno dobro!

Da je bila »štimunga« ob jezeru resnično dobra pa so poskrbeli člani ansambla VESELI HMELJARJI iz Žalca s poskočnicami. Tako so se tudi oni pridružili prispevku po ugodni izpeljani prireditvi.

POPREČNE VIŠINE REPREZENTANC MEP 80

Jugoslavija 198 cm (8 igralcev višjih od dveh metrov!), Italija 196 (4), SZ 196 (5), Bolgarija 195 (3), ČSSR 195 (5), ZRN 195 (4), Belgija 193 (5), Turčija 193 (2), Francija 193 (3), Španija 191 (3), Izrael 190 (2) in Švedska 190 (1).

Na prvenstvu nastopa 45 igralcev višjih od dveh metrov.

MIRO NOVAK ZA NOVINARJE

Za sprostitev po končanem prvem delu prvenstva je v torek zvečer kar v bifeju Press centra poskrbel Miro Novak iz Gotovelj pri Žalcu. Lepo in dobro pripravljena pojedina bo tudi ponesla glas daleč v svet o dobri organizaciji MEP 80.

POPREČNA STAROST REPREZENTANC NA MEP 80

Bolgarija 17,9 – Izrael 18,2 – Turčija 18,3 – Jugoslavija 18,4 – ZRN 18,4 – Španija 18,4 – Italija 18,5 – ČSSR 18,6 – Švedska 18,6 – Francija 18,6 – Belgija 18,7 in Sovjetska zveza 18,9!

NAŠA KOŠARKA

Med prvenstvom so organizatorji izdali tudi publikacijo z naslovom NAŠA KOŠARKA. Zanimivo gradivo so napisali Stane Trbovc, Karel Jug in Vlado Šlamberger, uredil pa Vili Šuster.

NAJVIŠJI IGRALCI MEP 80

TURAM EMIN, Turčija 214 cm, BLAB UWE, ZRN, 213 cm, VUKIČEVIć BRANKO, Jugoslavija, 211 cm, AMIORKOV LYUBOMIR, Bolgarija, 210 cm, GLOUCHKOV GUERGUI, Bolgarija, 207 cm itd. Na prvenstvu je 13 igralcev višjih od 205 cm!

DELAVNI TUJI NOVINARJI

Na MEP 80 so izredno delavni zlasti tuji novinarji, ki neumorno pošiljajo informacije za svoje časnike in radijske postaje. To velja za poročevalce Izraela, Portugalske, Španije, še posebej pa Turčije. Slednji so do torka dopoldne poslali v Turčijo kar 1740 vrst preko teleprinterja! Ta številka se bo seveda do konca prvenstva še močno povečala pa čeprav Turki ne bodo v tekmovalnem smislu osvojili kakšnega vidnejšega mesta.

Žal pa je med našimi novinarji vse preveč »šminkerjev«...

ZASEDENOST PTT

Izredno vse poteka v oddelku PTT, kjer tovarišice skrbijo, da novinarji čimprej dobijo zvezo z določenim krajem in posredujejo najnovejšo informacijo. Vodja PTT oddelka v Press centru DRAGA MARTINC je kot poseben podatek povedala, da so samo v torek dopoldne imeli s tovarišico sodelavko štiri ure čistega tipkanja!!!

TISKOVNE KONFERENCE

V Press centru so na željo novinarjev tudi občasne press konference, na katerih so doslej sodelovali RANKO ŽERAVICA, LUKA STANČIĆ, JANEZ DRVARIČ, MATEJ JANŽEK in kot edini tujec trener italijanske reprezentance SANDRO GAMBA. Kljub temu, da so italijanski mladinci naredili na prvenstvu nekaj problemov (po tekmi z Jugoslavijo!) se je vabilu za razgovor takoj odzval in se v simpatičnem razgovoru zadržal dalj, kot je bilo načrtovano.

STATISTIKA, STATISTIKA

Tehnični del, zlasti delo okrog statistike na devetem evropskem košarkarskem prvenstvu vodijo igralke kadetskega in mladinskega ženskega košarkarskaga kluba LIBELA. Kljub temu, da so pri tem zasedene več kot osem ur na dan njihov trener ZDRAVKO NOVAK zahteva, da vsak dan v opoldanskem odmoru odložijo službena oblačila in pričnejo z rednimi treningi, ki trajajo tudi poldrugo uro. Treningi so kar v dvorani športne dvorane Golovec. Za prvenstvo pač morajo biti pripravljene pa naj bo to evropsko prvenstvo ali ne. (JK)

RANKO ŽERAVICA V ŽALCU

Med prvenstvom je bil v Celju tudi RANKO ŽERAVICA, ki je izrabil čas tudi tako, da je odpotoval v Žalec, si ogledal tamkajšnji športni center (o njem ima izredno mnenje!), nato pa bil na kosilu, ki mu ga je priredil predsednik skupščine občine Žalec VLADO GORIŠEK. Slednji mu je kot spominsko darilo tudi izročil sliko ADIJA ARZENŠKA!

V PRESS CENTRU

Menda med prvenstvom ni prostora, ki bi bil bolj zaseden in rado obiskovan kot Press center. V tem »štirisobnem« stanovanju je vse narejeno tako, da ni nobenih zastojev in problemov. Sicer pa bomo o tem pisali v prihodnji številki, ko bodo delovne pogoje ocenjevali novinarji sami, tako domači kot tuji. Manj kot desetčlanska ekipa na čelu z Janezom Čepinom, Rudijem Pavšerjem, Vikijem Dornom, Petrom Drofenikom in drugimi skrbi, da kupi papirja s potrebnimi podatki takoj romajo na mize novinarjev, od tam pa preko telefonov in teleksov v različne domače in tuje kraje.

REKORD DVORANE

Za tekmo Sovjetska zveza – Jugoslavija so prodali 4800 vstopnic, kar je doslej rekord pri ogledu športne prireditve v hali Golovec. Sicer pa ima rekord pri zabavnih prireditvah Tereza Kesovija s preko 5000 gledalcev, absolutni rekord pa nastop vojaškega orkestra iz Beograda pod vodstvom Franca Klinarja, kjer je bilo blizu 10 tisoč gledalcev!

Prvenstvo bo v soboto končano in za Celjani bo opravljeno veliko ter pomembno delo. V knjigi bo ostalo zapisano, da je Celje še enkrat uspešno prestalo organizacijo tako pomembnega prvenstva kot je MEP. Sicer pa bo časa za razmišljanje in ocenjevanje še dovolj in o tem več prihodnjič. Zaenkrat samo to: prve ocene so več kot samo ugodne.

Tekst: TONE VRABL
Foto: TONE TAVČAR

SEMINAR TRENERJEV KOŠARKE

Košarkaška zveza Slovenije je izkoristila prvenstvo v Celju za seminar trenerjev Slovenije, ki je bil v soboto in nedeljo v dvorani ESC. Seminar je vodil Mitja Radošević. Dopoldne je predaval Janez Drvarič, popoldne pa celjski trener Zmago Sagadin. Eden od demonstratorjev Boris Kralj iz celjske Libele nam je po prvem dnevu seminarja povedal, da je bil to najtežji in naporni trening za celjsko ekipo.

BREZ ZASTOJA V TISKOVNEM SREDIŠČU

V tiskovnem središču je največ dela. Tu marljivo delajo znani celjski športni delavci Peter Drofenik, Viki Dorn, Janez Čepin, Rudi Pavšar, Tone Vrabl, tehnika na razmnoževalnem stroju Jože Kiršman in Milan Lončarević ter Metka Marković in Tatjana Čuden. Za odlične PTT zveze, delujejo štirje teleprinterji in osem telefonskih zvez, skrbijo Dragica Martinc, Zora Slamnik, Jožica Drobne in Jožefa Kocmut.

OBISK IZ AVSTRIJE

Prvi dan tekmovanja na IX. mladinskem evropskem prvenstvu v košarki je spremljal tudi predsednik Koroške košarkaške zveze dr. Erich Lindner. Zanimal se je za delo v tiskovnem centru in ocenil organizacijo v Celju za odlično. Sam se je zanimal za nekatere tehnične elemente, kajti prihodnje leto bo v Celovcu predtekmovanje v eni od skupin za evropsko kadetsko prvenstvo. Na tem tekmovanju bodo sodelovale Sirija, Zvezna republika Nemčija, Turčija, Luksemburg in Avstrija.

KJE JE ZASTAVA FIBE?

Dobro uro pred uradnim pričetkom prvenstva in svečano otvoritvijo so uslužbenci dvorane Golovec sneli vse zastave sodelujočih držav ter FIBE, osrednje mednarodne košarkaške zveze. Tik pred otvoritvijo pa je zastavonoša za zastavo FIBE ostal brez nje. Slišali smo vik in krik, kajti brez te zastave bi bila prvenstvo in otvoritev okrnjena. Miren je bil le šef protokola Pavle Bukovac, ki je pri snemanju zastave isto kar sam shranil. Ko je simpatični Pavle Bukovac slavnostno potegnil iz torbe zastavo, so se vsi oddahnili.

TEŽAVE S TURŠKO ZASTAVO

Organizatorji se imajo zahvaliti vodji in trenerju turške reprezentance, da ni prišlo do neplaniranega spodrsljaja. Ko so dan pred otvoritvijo obešali turško zastavo, je trener Karakaplana opozoril organizatorje, da obešena zastava ni pravilna. V želji, da turški novinarji ne bi o tem poročali, ko pridejo dan pozneje, je kar sam iz svoje torbe potegnil pravilno turško zastavo. Za njegovo potezo so se organizatorji seveda lepo zahvalili. Napaka na celjski zastavi, ki so si jo Celjani sposodili v Ljubljani, pa je bila v legi polmeseca. Korekture bodo v prihodnje potrebne tudi pri tem.

ŽIVAHNO TUDI V TŠ CENTRU

Vse ekipe, ki sodelujejo v Celju na prvenstvu, imajo vsak dan možnost za redno vadbo v športni dvorani Tehniškega centra. Tako vsi pridno izkoriščajo to možnost. Tu so isti pogoji kakor v športni dvorani Golovec, igrajo z enakimi žogami, ki pa so postale cilj vsakega igralca, da bi si jo pridržal. Že prvi dan treninga so nekatere ekipe želele te žoge, ki so baje zelo iskane v tujini. Izdeluje pa jih Ljudska republika Kitajska.

OBISKALI SO TISKOVNI CENTER

Takoj po končani seji organizacijskega komiteja MEP 80 so njegovi člani in gostje prispeli v Dvorano Golovec ter najprej obiskali tiskovni center, katerega vodita Tone Vrabl in Peter Drofenik. Tone Vrabl je ob tej priložnosti seznanil predsednika organizacijskega komiteja, predsednika skupščine SR Slovenije Milana Kučana o pogojih za delo vseh novinarjev. Med gosti so bili Miran Potrč, predsednik zveze sindikatov Jugoslavije, Marjan Lenarčič predsednik Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije in ostali gosti.

Vsi so se po obisku tiskovnega centra najprej zadržali na galeriji ter si ogledali del tekme med Izraelom in Španijo, ter se zadržali v razgovoru z novinarji in domačini v družabnem prostoru tiskovnega centra.

DR. RUDI ČAJEVEC skrbi med prvenstvom za tiste, ki bi eventuelno zboleli ali se poškodovali: »Doslej ni bilo nobenih večjih težav, tako da vse poteka normalno. Hujših poškodb ni in želim si, da bi tako ostalo tudi do konca prvenstva. Še najbolj iščejo pomoč tisti, ki ne tekmujejo, pač pa delajo v službah, ki skrbijo za nemoten potek prvenstva.«

VILI ŠUSTER, podpredsednik organizacijskega odbora MEP 80: »Začetna nervoza je mimo in naš organizacijski motor teče mirno naprej. Upam, da bomo v takšnem tempu zdržali do konca na splošno zadovoljstvo vseh, ki so v teh dneh v Celju in so prišli na MEP kot gledalci ali igralci. Za nemoten potek prvenstva pa skrbi okoli 300 ljudi.«

MATEJ JANŽEK, edini celjski reprezentant, sicer član Libele Celje: »Na prvenstvo smo se dolgo pripravljali in upam, da smo se pripravili dobro. Res je, da nismo vedno pokazali takšne igre, ki navdušuje, važne so pač zmage. Prepričan pa sem, da bomo igrali v finalu ter se z dobro igro oddolžili občinstvu, ki nas zvesto podpira.«

LUKA STANČIĆ, trene mladinske reprezentanc Jugoslavije: »Vložili smo vs napore, da bi uspeli. Ta g neracija je perspektivna od nje lahko še veliko pri kujemo. To, da se vedno da dobro igrati, je r zumljivo. Naredili bomo vs da se bomo uvrstili v fina in ponovili uspeh članske ekipe, ki je bila v Mosk prva. Mislim, da smo za sposobni.«

PRED OTVORITVIJO MEP 80

je bila v prostorih družbenopolitičnih organizacij v Celju še zadnja seja organizacijskega komiteja MEP 80. Od leve proti desni: predsednik organizacijskega odbora Branko Martič, predsednik organizacijskega komiteja Milan Kučan, podpredsednik organizacijskega komiteja Miran Potrč, predsednik skupščine TKS Celje in sekretar Občinske konference ZKS Celje Aleš Ilc in sekretar organizacijskega komiteja Jože Geršak.

MILAN KUČAN V PRESS CENTRU

Pol ure pred začetkom otvoritve IX. MEP 80 si je Press center ogledal tudi predsednik organizacijskega komiteja Milan Kučan, sicer predsednik Skupščine SR Slovenije. Tone Vrabl je njega in ostale goste, med katerimi so bili Miran Potrč, Marjan Lenarčič, Dane Petkovski, Rajko Šugman, Anton Jelenko, Venčeslav Zalezina, Aleš Ilc, Stane Mele in drugi, seznanil z delovnimi pogoji zdaj že skoraj 70. domačih in tujih novinarjev. Slednji so nad ureditvijo Press centra izredno zadovoljni.

DVANAJST JUGOSLOVANSKIH MUŠKETIRJEV

Jugoslovanska reprezentanca je do ponedeljka zvečer premagala vse nasprotnike – Švede, Italijane, Turke in še Sovjetsko zvezo. Vsi upravičeno pričakujejo, da bodo mladi jugoslovanski košarkarji zaigrali v finalu. Šesti z leve proti desni je edini celjski reprezentant Matej Janžek.

BREZ NJIH BI BILO TEŽKO

Viki Dorn, Henrik Übeleis, novinar Dela in Peter Drofenik so trije, brez katerih bi delo v Press centru bilo ohromljeno. Vsi trije so na tem področju »stari« mački ter poskrbijo za takšne delovne pogoje, da so z njimi vsi več kot samo zadovoljni. Sicer pa je to samo del ekipe, ki se v Press centru po cele dneve trudi, da bi vsi pravočasno dobili podatke za poročanje v svoje roke.

IZ SPLITA EN SAM NASLOV

Celjski atleti na letošnjem državnem prvenstvu niso ponovili lanskoletnega uspeha, ko so osvojili tri naslove prvaka. Desetčlanska ekipa je letos osvojila en sam naslov in še tega Rok Kopitar, ki je prekinil odmor, odtekel svojo standardno progo in v poprečnem rezultatu 52.18 obdržal naslov prvaka.

Celjani so osvojili dve drugi mesti. Stanko Lisec je v teku na 5000 metrov tekel zelo dobro, toda moral se je zadovoljiti le s srebrom. Uspešen povratek pa je potrdila Stanka Lovše-Prezeljeva, ki je v skoku v višino osvojila drugo mesto z rezultatom 176 centimetrov. V isti disciplini je mlada Brigita Topole osvojila peto mesto in preskočila 170 cm.

Mijač v metu diska in Rener v skoku ob palici sta osvojila četrti mesti, medtem ko je bila Žuntarjeva v teku na 400 metrov z ovirami šesta, Škof pa v teku na 3000 metrov z ovirami osmi.

Velenjski predstavniki so imeli najboljše moči v Režeku, ki je bil tretji v skoku v daljavo z rezultatom 724 centimetrov ter v dolgoprogašu Miklavžini, ki je bil peti v teku na 5000 metrov in šesti v teku na 10000 metrov.

START NOGOMETAŠEV

V prvem kolu nogometnega tekmovanja v vzhodni območni ligi so naši predstavniki dosegli le polovičen uspeh. Elkroj iz Mozirja je igral 2:2 proti Kovinarju, medtem ko je Savinjska izgubila v Pragerskem 3:6. V domačem derbiju v Rogaški Slatini med Steklarjem in Dravinjo iz Slov. Konjic pa so bili boljši domačini in zmagali 3:1.

V drugem kolu bodo igrali: Elkroj – Fužinar, Dravinja – Ptuj in Savinjska – Steklar.

J. KUZMA

CELJANOM ŠTIRI ZMAGE!

Celjski strelci so se v Ljubljani udeležili prvenstva Slovenije z malokalibrsko puško serijske izdelave in vojaško puško. Celjani so tudi to pot bili uspešni, saj so zabeležili dve ekipni in dve zmagi med posamezniki, četudi z rezultati niso zablesteli. V zmagovalni ekipi Celja z malokalibrsko puško so nastopili: Jože Jeram 459, Ervin Seršen 466, Marjan Dobovičnik 477 in Tone Jager 507 krogov. Kljub zmagi pa Celjani niso dosegli ekipne norme za nastop na prvenstvu SFRJ. Med posamezniki je zmagal Tone Jager, kar je njegova že 22 zmaga v raznih strelskih disciplinah na prvenstvih Slovenije. Od naših je zadovoljil le še Ivan Kočevar, ki se je s 485 krogi uvrstil na 4. mesto in tudi izpolnil normo za nastop na letošnjem prvenstvu Jugoslavije v Skopju. Med mladinkami je po pričakovanju stopila na zmagoviti oder Alenka Jager, ki je dosegla 476 krogov.

Odlično se je odrezala tudi Irma Kukovič iz Slovenskih Konjic, ki je bila druga pri mladinkah z rezultatom 448 krogov. Med mladinci je prijetno presenetil Bojan Petek – »KOVINAR« – Štore, ki je osvojil bronasto odličje s 466 krogi. Celjska ekipa v sestavi: Ivan Kočevar 163, Jože Jeram 171, Vili Dečman 171 in Tone Jager 171 krogov, je zmagala ekipno z vojaško puško in hkrati znatno presegla normo za nastop na bližajočem se prvenstvu SFRJ v Skopju. V tej disciplini so zadovoljili tudi preostali Celjani Ervin Seršen 166, Drago Čuček 168 in veteran Polde Teržan 168 krogov, vsi omenjeni so izpolnili kvalifikacijsko normo za nastop na višjem tekmovanju. Na splošno so Celjani upravičili sloves, ki ga uživajo, čeravno je nekaj tekmovalcev precej razočaralo.

T. J.

MIRKO FAJS

Odpovedalo je srce še enemu izmed onih, ki so mnogo prispevali za razvoj šaha v Celju.

Bil je prvak Celja leta 1953 skupno z Petrom Oder. Njegova je bila zasluga, da je šahovski klub dobil l. 1950 svoje prostore, kjer se nahaja še danes. V to akcijo je vložil ves svoj trud. Vodil je številna šahovska tekmovanja, tako tudi mladinsko državno prvenstvo l. 1954 in nato še ženski šampionat Jugoslavije l. 1955 na Dobrni. Dolga leta je opravljal različne funkcije v celjskem šahovskem klubu in v bivši šahovski zvezi. Zadnja leta se sicer ni aktivno ukvarjal s šahom, vendar je bil na tekočem z dogajanji.

Šah ni bil edina postranska dejavnost v njegovem življenju. Kolesarstvo je bila športna panoga, ki je bila zanj enako uspešna kot igra na črnobelih poljih. Tudi na tem področju je opravljal različne funkcije, največje priznanje zanj pa je bilo odlikovanje predsednika Tita. Prejel je namreč Red dela s srebrnim vencem.

Mirko FAJS je umrl v 74. letu starosti, potem ko je več let bolehal na srcu.

Z njegovo smrtjo smo celjski šahisti ponovno izgubili enega od svojih učiteljev.

Franc PEŠEC

Svetozar Gligorić

Aleksandar Matanović

Bora Kostić

PRIJETNE KARIKATURE

Mirko Fajs, veliki šahovski ljubitelj, o katerega smrti poročamo tudi na tej strani, je pred smrtjo celjskim šahistom med drugim zapustil tudi zanimivo zbirko karikatur naših nekoč in še danes izjemnih šahovskih velemojstrov. To so pravi »kralji« kraljeve igre in tri izmed njih danes tudi objavljamo.

Svetozar Gligorić je še vedno aktiven šahist, Aleksander Matanović se bolj posveča šahovski literaturi, spomin na Boro Kostića pa je še vedno prisoten.

TV

ŠAHOVSKA NAGRADNA IGRA 8

Današnji šampion sveta Anatolij Karpov je bil tudi mladinski svetovni prvak. Dvojno krono je razen njega uspelo osvojiti samo še enemu od prejšnjih šampionov. Vprašanje: kdo od navedene trojice svetovnih šahovskih prvakov je osvojil tudi naslov mladinskega svetovnega prvaka?

MIHAIL TALJ BORIS SPASSKI ROBERT FISCHER

Odgovore je treba poslati do 10. septembra, nagrade pa bo tokrat prispevala celjska KOVINOTEHNA!

LOVSKE

»DIVNA« NI RAZUMELA POVELJA

PIŠE: SANDI UDERMAN

Višnarjev Tone iz Dobrave pri Celju je že od mladih nog velik ljubitelj živali in narave. Še pred drugo svetovno vojno so ga bogataši jemali s seboj na lov, ter ga usposobili za dobrega gonjača. Kadar je bila brakada, je z lovskimi psi potiskal preplašeno divjad na stojišča, pred puškine cevi izbrancev.

Tone pa, kot bister fante, si je vse lovske skrivnosti dobro zapomnil in jih na skrivaj uporabljal zase. Staknil je na nekem podstrešju staro lovsko puško, katero je moral napolniti s smodnikom in šibrami še kar skozi cev. Na tak način torej je naš Tonač, hote ali nehote za nekaj časa postal divji lovec, ter z večjimi in manjšimi uspehi nadaljeval lovski šport vse do današnjih dni. Sedaj je član lovske družine »Kajuh« v Šmartnem v Rožni dolini.

Tone Višnar s psom Valdijem

Lovski revir te družine se razteza od gostilne Arlič v Dobrni, ob potoku Dobrnica do Škofje vasi in dalje mimo kapele v Zgornji Hudinji, ter pod Lokrovcem do Slatine. V njem je dovolj srnjadi, zajcev, jazbecev, fazanov in drugih živali. Do pred nekaj leti so peli divji petelini tudi na Kunigundi, medtem ko so divji prašiči v revirju le prehodni.

POLNOČNO SOVINO DARILO

Mrzle januarske noči se je mladi Tonač odpravil na lov, kar na svojo pest in s puško, s katero je bolj strašil kot pa lovil. Da bi počakal in seveda tudi ustrelil zajca, se je spravil v bližino gozda na staro nizko tepko in čakal. Od lune obsijana zasnežena polja so bila kot na dlani in Tonač, ves prezebel, je kmalu opazil divjega zajca, kako je priplesal po zmrznjenem snegu iz gozda.

Pripravil je starinsko puško za strel. V tem napetem trenutku pa je na tepko nalahno priletelo nekaj velikega. Tonačev firbec ni zdržal. Obrnil je glavo proti nebu in usmeril radovedne oči v veliko sovo uharico. Več časa ni imel. Izpod repa velike nočne ujede so mu točno na obraz prileteli iztrebki različnih vonjav.

Z rokavom si je obrisal sovino polnočno darilo in nameril puško v dolgoušca. Strahovit pok je prekinil nočno tišino. Prezebli lovec je zgrešil živi cilj, ter se po najkrajši poti vrnil domov na toplo peč.

TOLSTI PONOČNJAK JE NI SKUPIL:

Tonač se je izučil v tekstilni tovarni, služil bivšo jugoslovansko vojsko in bil ujetnik 19 mesecev v nemškem taborišču. Ko je prišel domov, je nekaj časa še delal in nato odšel v enoto 14. divizije NOV. Po svobodi se je zaposlil na prejšnjem delovnem mestu in postal strokovni mojster. Stopil je v lovsko družino »Kajuh«, ter si kupil rabljeno lovsko puško petelinko.

Pot v službo in iz nje ga je vodila skozi gozd in polja, tako, da je večkrat sledil jazbeca, srne in druge živali. Ko je neko jesen opazil na njivi veliko polomljene koruze, je sklenil, da zvečer ob luninem svitu počaka nenasitnega jazbeca. Dobrih deset metrov od poškodovanih poljščin je lovec Tone splezal na staro jablano in čakal z obema napetima petelincema. Okoli ene ponoči je zaslišal tako lomastenje po koruzi, da bi jo pobrisal, če ne bi bil lovec.

Ko je tolsti ponočnjak čez nekaj časa le pokazal z belimi lisami obrobljeno butico, je Tone pomeril in sprožil. Namesto enega petelina sta se sprožila oba hkrati. Sunek je bil tako močan, da je lovca dobesedno vrglo iz jablane. Pristal je srečno na zadnjici, ki ni ravno majhna. Jazbec pa mu je to pot pokazal rep in zbežal v podzemlje.

BRAKADA:

Pred leti so člani lovske družine »Kajuh« v pozni jeseni organizirali pogon na zajce, lisice in fazane. Lovovodja Rudi Blazinšek je vseh 25 lovcev odredil na lovna mesta, goniči pa so potiskali divjad od Lopate pri Celju proti Gorici.

Ko je Tone stal na križišču gozdnih poti, je že padlo nekaj strelov na nasprotnem koncu gozda in vse je kazalo, da bo lov bogat. Psi so v daljavi pognali in vse bolj razločno se je slišal njihov lajež. Za hrbtom je lovec zaznal rahel šum. Ko se je okrenil, je zagledal na stezi rjavo posavsko psico »Divno«, kako stoji in gleda. V gobcu je imela ustreljenega fazana, katerega je mimogrede pobrala. Poklical jo je po imenu in dejal: »Fuj, pusti fazana!« Ker ni ubogala, je ponovno bolj glasno zakričal: »Fuj, zakaj ne ubogaš?« Divna je položila ustreljenega živobarvnega ptiča na tla in kakor strela odskočila v grmovje.

V zadnjem hipu je presenečeni lovec opazil, da ni bila psica »Divna«, ampak lisica, ki je mrtvemu fazanu že med potjo pojedla glavo. V jezi je Tone pomeril za njo in ustrelil. Pokazala mu je fige in jo pobrisala v Črni les.

Po končanem pogonu ga je lovovodja Rudi vprašal, kje je ustrelil fazana brez glave? Lovec mu je odvrnil, da ga ni sam ustrelil, temveč mu ga je prinesla lisica, za katero je mislil, da je psica »Divna«, ki ni razumela njegovega povelja.

Ljubezenski trikotnik.

NOV VRTEC V KOZJEM

V dnevih pred praznikom občine Šmarje pri Jelšah bodo v Kozjem odprli nov otroški vrtec. Gre za objekt, za katerega izgradnjo je namenila denar občinska izobraževalna skupnost, del sredstev pa so zbrali tudi šmarski občani s samoprispevkom. V vrtcu bo zaenkrat deloval le en oddelek, v katerem bo 24 otrok in mala šola s 30 otroci. Trenutno pa že zbirajo prijave še za dva oddelka, to je za mlajšo in starejšo skupino otrok. Kljub temu, da je vprašanje kadrov za nov vrtec v Kozjem rešeno, bodo malčki stopili v njegovo okrilje šele v oktobru. Kajti okolica vrtca še ni toliko urejena, da bi bila vredna razposajenega otroškega smeha. Vendar pa v Kozjem hitijo, da bi nov vzgojno varstveni objekt čimprej zažarel v vsej svoji lepoti in poslušal varno okrilje njihovim malčkom.

D. S.

ŠENTJURSKA TRGOVINA SKOZI ČAS

PRODALI VELIKO SENA

Utemeljitelj sodobne trgovine je bil K. Andrinek

Razvita obrt in trgovina sta sedanji Šentjur iz skromnega srednjeveškega vaškega naselja dvignili v trg, ki ga prvič navajajo leta 1384. Najvažnejša pridobitev trga so bili privilegiji s katerimi so vladarji podeljevali trgu pravice do sejmov, ki jih je bilo letno kar dvanajst.

Do preloma 19. v 20. stoletje je naziv trškega naselja veljal le za Gornji trg v katerem je bilo farno središče, lokalno tržno središče, sejmišče, gostilne s furmanskimi hlevi, obrtne delavnice, sodnijo, občino in od leta 1769 tudi šola.

Izgradnja dvotirne Južne železnice od Dunaja do Ljubljane leta 1846, je povzročila, da se je po malem začel razvijati tudi spodnji del naselja ob cesti in železnici. Ugodne prevozne možnosti so povzročile razvoj velike trgovine, s senom, slamo, kmetijskimi pridelki, poljedelskimi stroji in z ustanovitvijo parne žage tudi rezanega lesa in furnirja.

Pred II. svetovno vojno je bila trgovska mreža v Šentjurju in bližnji okolici razmeroma gosta. V Gornjem trgu je imela trgovino z mešanim blagom Pepca Urbajs, Savelli v sedanji Jugovi hiši, Artman, t. j. bivša Kartinova specializirana trgovina z železnino, največja je bila Zdolškova trgovina s prodajo na veliko in jajčno zadrugo. Nasproti šole je bila mala trgovina s šolskimi potrebščinami, trafika in v mali meri tudi živila; lastnik Majerle. Kjer je sedaj papirnica je bila Mastnakova trgovina z mešanim blagom in zalogo piva Union. Na križišču je bila trgovina Adam Kincl, ki je trgoval tudi s senom – leta 1936. jo je prevzel Klima Karl. Preko železnice je bila v nekdanji Šporerjevi hiši trgovina z mešanim blagom – lastnik Andrej Pevec. V Novi vasi sta trgovala Čretnik Franjo in Šmit Feliks, pri Ahacu Novak Betka, na Grobelnem Voga, na Selah Zupanc in na Blagovni Simončič.

Trgovino s senom so imeli Adam, Franc in Avgust Kincl; tam ob cesti so bile dolge šupe, mostne tehtnice in stiskalnice za seno in slamo. Seno so prodajali tudi v inozemstvo in jugoslovanski vojski. Dnevno so nakladali povprečno po dva vagona.

Po osvoboditvi se je trgovina v Šentjurju razvijala prav tako kot v ostalih krajih. Najprej 1946. nacionalizacija z NAPROZO, nato Resevna in 1968. združitev z MERXOM.

Utemeljitelj in pionir moderne in sodobne trgovske mreže je bil v šentjurski občini direktor Karel Adrinek, ki je v dvanajstih letih službovanja na področju trgovine opravil ogromno delo. 1963. leta je bila zgrajena prva blagovnica, ki so jo čez deset let razširili in je imela površino 671 m² (sedanja ima 2800 m²). Žal je K. Adrinek svoje plodno delo prehitro končal, star komaj 43 let.

V KS Šentjur Center in okolica so sedaj trgovine pri Jakobu, Novi vasi, Kameno, papirnica, trgovina s tehničnim in gradbenim materialom in od 16. februarja dalje moderna sodobna blagovnica.

ERNEST REČNIK

ALPINISTIČNI KOTIČEK

SOLO V TRAVNIKU

Jesen v gorah in z njo nevarnost – megla

12. avgusta je mladi celjski plezalec Bojan Šrot sam ponovil skrajno težko zajedo v severni steni Travnika, ki je ocenjena pretežno s V. stopnjo in mesti VI–. Še pred nekaj desetletji bi bilo to senzacionalno dejanje, takrat smo lahko šteli solo plezalce na prste, v tako težkih smereh pa le ponovitve vsakih nekaj let. Zakaj se vedno več mladih in seveda odličnih posameznikov podaja v steno brez soplezalca, je težko odgovoriti. Tudi sami dajejo nejasen odgovor: »Hočem biti sam, kjer je najtežje in najbolj lepo...«, »V solo vzponu šele preizkusim, kako daleč seže moj stik z goro in kaj pomenim v njej...«, »Ker resnično uživam v steni, če sem sam, celo brez prijateljev...«. In najbolj enostaven odgovor, kjer »pravega« odgovora ni treba: »Ker ni bilo soplezalca...«!

V teh ljudeh je pač nekaj, kar vsi nimajo, kar večina ljudi in tudi plezalcev ne bo nikoli razumela in tudi solisti nikdar do kraja in verjetno razložili. Sama afirmacija s takšnim dejanjem ni opravičljiva. Preveč je tveganja in kompletnosti v tem plezalcu, da bi se podal v skrajne težave za vrstico v časopisu in opombo kronista. Naj ostane v razsoji njih samih, le da ne potegnejo za seboj novincev v gorah, katerih alpinistično znanje in merjenje lastnih zmožnosti še ni zrelo – »leži v povojih«.

Snežno neurje sredi julija ni redkost, september pa je za to zvrst presenečenj kot nalašč. Posnetek je z 22. julija letos na višini 24.000 m.

V soboto, 22. avgusta, je odšla v Švicarske Alpe Marjana Šah, kjer se bo udeležila še s tremi Slovenkami, na čelu z Nadjo Fajdiga, vsakoletnega srečanja alpinistk Evrope. To je drugo tako srečanje, prvo je bilo lani v Franciji, na katerem so se prav Slovenke s samostojnimi vzponi odlično odrezale. Marjani želimo lepih vzponov in – tudi vreme.

Čeprav smo še v poletnem mesecu, pa v goro že prihaja nevarnost, ki nemalokdaj spravi na noge gorske reševalce – megla in nenaden vremenski preobrat. Se tako dober poznavalec Korošice, Križkih podov, Sedmerih jezer in Triglavske stene, ne more priseči na svojo nezmotljivost, če ga na poti ujame »črna megla« in pade še nekaj prstov snega. Vse to je pred durmi – ob najmanjši ohladitvi v gorah nad 2000 sneži in megla usmerja korak po svoje. Zato na turo nikoli sam, brez dobre karte specialke in celo že zimske opreme. Že od naslednji turi nas lahko narava prisili na neprostovoljno bivakiranje ali najmanj na nekajurno tavanje v neznanem, kjer smo še pred tednom veselo koračili v soncu med markacijami.

CIC

ZDRAVILNE RASTLINE

NAVADNI GABEZ

Navadni gabez (SYMPHYTUM OFFICINALIS L =) Je zdravilna rastlina, ki jo še danes zelo cislajo v ljudskem zeliščarstvu. Če pobrskamo po starih knjigah, vidimo, da so gabez uporabljali za razne namene, za posebno učinkovito pa so jo imeli pri zdravljenju zlomljenih kosti. O tem nam pove že ime rastline samo in sicer »skupaj zrasti«. Zgornji listi te do pol metra visoke trajnice so podaljšani ob steblu navzdol in delajo na njem krilat rob. Menda je prav ta rob spomnil davne mistično navdahnjene rastlinarje na deščice, ki so jih tedaj uporabljali za uravnavanje zlomljenih udov in je tako že sama oblika rastline kazala na njeno mesto v tedanjem zdravilstvu.

Navadni gabez raste po Evropi vse do Sibirije, pri nas pa po travnikih, gozdovih, med grmovjem in ob poteh. Cvetovi imajo vijoličasto rožnat, včasih tudi rumenkasto bel venec, ki ima na robu pet krp. Jajčasti listi so srhko kocinasti enako kot steblo. Vretenaste korenine so odebeljene in pokrite s črno skorjo. Ponekod jih uživajo na razne načine;

Navadni gabez cveti od maja do septembra. Korenine nabiramo jeseni, steblo in liste ter cvetove pa poleti.

Rastlina vsebuje čreslovino, v majhnih količinah strupeni alkaloid simfitocinoglosin in glukoalkaloid konsolidin, nato precej sluzi, nekaj smolnatih in gimastih snovi, eterično olje, 3% aspargina, sladkorje, hormon auksin, ki dejansko vpliva na tvorbo novega tkiva, alantoin holin itd.

Vse te substance vplivajo na rast in na razmnoževanje celic, torej na obnavljanje tkiva. Zato priporoča ljudsko zdravilstvo gabez za zdravljenje prelomov, raztrganih ran, turov, razjed na nogi, oteklin nastalih pri gihtu itd. Za vse te naštete tegobe se kuha korenina, in sicer tako dolgo, da se popolnoma zmehča. Dobljeno kašasto zmes damo med dve sterilni gazi in si delamo obloge. Za notranja vnetja pa se pripravi gabezova tinktura. Skupaj s tinkturo arnike in ognjiča dobimo odlično zdravilo, ki blaži vnetja prebavil. Mešanica se uživa tako, da vzamemo po 10 do 15 kapljic na skodelico vode in sicer po vsakem večjem obroku.

In še starodavni recept iz leta 1720, priporoča, da se kuha pest posušenih korenin pol ure v mešanici vode in belega vina, in se dobi zdravilo, ki pospešuje izločanje sluzi pri hudi bronhialni astmi ter znižuje visoko vročino pri težki pljučnici. Isti čaj koristi tudi zoper krče v trebuhu. Če kuhamo gabezove liste in korenino v veliki količini vode (1:10), dobimo tekočino, s katero si čistimo aknasto kožo, rane, ki se nočejo zaceliti.

Namesto zgoraj naštetega si lahko pripravimo tudi mazilo, in sicer iz svežih gabezovih korenin, ki jih drobno zrezane pražimo na dobrem olivnem olju, ki smo mu dodali pol sveže svinjske masti. Vročo vsebino precedimo skozi laneno krpo ali sterilno gazo, ter tako dobimo zdravilno mast, ki služi za zdravljenje ran, vnetih sklepov, udarcev, za masažo bolečih brazgotin; mažo uspešno uporabljamo pri ranah, gnojnih izpuščajih, ki tarejo živinče.

Lahko pa si pripravimo tudi čaj, in sicer vzamemo gabezovih korenin, encijanovih korenin, griževnjaka, mete in melise ter pijemo čaj večkrat na dan po požirkih, pri vnetem in bolečem želodcu, pri prelivu in krčih.

Ponekod pripravljajo tudi gabezovo tinkturo, in sicer vzamejo 200 g svežih, drobno zrezanih korenin ter jih namočijo v 800 g 90% alkohola ter pustijo v dobro zaprti steklenki dva tedna na toplem. Nato se to precedi in dobljeno tinkturo uporabljajo razredčeno kot obkladke za rane, zvinjene sklepe, ki so otekli, za masažo krčnih žil itd.

BORIS JAGODIČ

PROMETNE NESREČE

USODNO PREČKANJE PROGE

Po kolovozni poti s Kompol, blizu štorske železniške postaje, je prečkala progo 62-letna MARIJA ROZMAN iz Kompol in to v trenutku, ko je iz smeri Šentjurja pripeljala električna lokomotiva. Strojevodja STANKO ŠUPERGER iz Hoč je Rozmanovo prepozno opazil in jo zato zadel s sprednjim desnim delom lokomotive ter odbil 20 metrov naprej, kjer je žal obležala mrtva. Prehod je označen s STOP znakom!

MOTORIST SI JE ZLOMIL NOGO

ŠTEFAN FRIN, 36, iz Jerneja se je peljal z motorjem iz Loč proti domu. V desnem blagem ovinku se je srečal s tovornjakom, ki ga je vozil RUDOLF FURMAN, 52, iz Loč in ki je vozil pravilno po svoji desni strani. Med srečanjem pa je motorist zapeljal v levo in trčil v zadnje levo kolo tovornjaka, padel ter si zlomil levo nogo.

POVZROČIL NESREČO IN NATO POBEGNIL IZ BOLNICE

V križišču Čopove in Ljubljanske ceste v Celju sta trčila voznika osebnih avtomobilov JANEZ REHAR, 46, iz Celja in JAKOB KOLAR, 38, iz Šentjurja. Voznik Kolar je izsiljeval prednost, ko je zavijal s Čopove v levo proti mestu in trčil v Reharjev avtomobil, ki je skozi križišče vozil naravnost. Oba voznika in enega sopotnika so lažje ranjene prepeljali v celjsko bolnišnico in Kolarja tudi preizkusili z alkotestom, ki je pozelenel nad polovico, ko pa so mu nameravali odvzeti še kri, je iz bolnišnice pobegnil.

KOLESARJA STA TRČILA

Iz Zgornjega proti Spodnjemu Gaberniku se je peljal s kolesom na pomožni motor JOŽEF BUT, 44, iz Zg. Gabernika, pravilno po desni strani. Nasproti pa je po levi strani pripeljal, prav tako s kolesom na pomožni motor ŠTEFAN MLINAR in ker srečanje ni bilo možno, sta trčila. Mlinar je padel in se težje poškodoval.

ZVEZNI ZAVOD ZA MERE IN PLEMENITE KOVINE BEOGRAD
Ul. Mike Alasa št. 14

RAZPISUJE

za nedoločen čas prosta dela in naloge v kontroli meril in plemenitih kovin, Celje, Tkalska ulica 15.

METROLOGA ZA MEHANSKA MERILA

Razen splošnih pogojev po členu 318. zakona o osnovah sistema državne uprave, zveznem izvršnem svetu in zveznih organih uprave (uradni list SFRJ št. 23/78), morajo kandidati izpolnjevati tudi naslednje pogoje:
– Morajo imeti končano strojno ali naravoslovno-matematično fakulteto ustrezne skupine, oddelka ali smeri.

K prijavi na razpis obvezno priložite dokumente o končani fakulteti, potrdilo o državljanstvu SFRJ, izpis iz matične rojstne knjige, opis dosedanjega dela (delovni življenjepis). Kandidati, ki niso zaposleni, priložijo tudi potrdilo o delovni sposobnosti (zdravniško potrdilo).

Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi, na naslov:
KONTROLA MERIL IN PLEMENITIH KOVIN Celje, Tkalska ulica 15.

Po poteku za sprejem prijav bodo kandidati obveščeni o kraju, dnevu in uri, ko bo razpisna komisija začela reševati prispele prijave.

MLADI PIŠEJO

Kot kaže, dragi mladi bralci, se počitnice iztekajo. To je videti tudi po vedno bolj zajetnem številu vaših pisem, ki nam jih pošiljate. V njih pripovedujete, kako ste preživeli počitniške dni, o počitniških zgodah in nezgodah in brez dvoma bo snovi za opisovanje veselih poletnih dogodkov še dovolj, zato upamo, da se nam boste še oglašali. Tokrat objavljamo nekaj prispevkov, ki smo jih prejeli od naših zvestih dopisnikov.

V BAŠKI

Kako si kaj,
odhajamo od tebe zdaj
in pridemo nazaj ko mine leto dni.
Spomnili se bomo lepih dni,
ki si to leto nam jih podarila ti,
oj, ti naša Baška ti.

To je pesem, ki jo zna mnogo otrok celjske občine in slovenske Koroške. Pesem, ki vsako leto odmeva v avtobusih, ki peljejo otroke iz Celja proti otoku Krku ali nazaj. To je pesem, ki še dolgo zveni v ušesih mladih, ki so preživeli lepe počitnice v celjskem domu v Baški.

Vsako leto letuje tu 550 otrok. V zdajšnji izmeni jih je 123. Od tega je 24 koroških Slovencev. Med drugimi pa so v Baški na počitnicah tudi otroci naših delavcev, ki so na začasnem delu v tujini. Ti so prišli iz Švice in Kanade.

Na plaži vsak dan rastejo čudoviti gradovi iz mivke in peska, ki jih gradijo srečne otroške roke. V vodi in na igrišču ob domu se vrstijo športna tekmovanja in igre. Otroci se učijo plavati, v razgovorih spoznavajo življenje prijateljev, navezujejo nove stike.

Pred dnevi so se nekateri otroci prvič peljali z ladjo. Vsak dan je doživetje zase.

MILENA MARGUČ

PTICE NAM DELAJO VESELJE

Vsako jutro me prebudi ptičje žvrgolenje. Doma sem na vasi. Okrog in okrog so zeleni gozdovi, travniki ter sadovnjaki. To je pravo okolje za ptičke. V žlebovih naše hiše se premetujejo vrabci, nato se zapode v sosedovo brezo, grm. Mimo okna letajo gibčne lastovice. Hitijo v gnezda pod streho, kjer jih čakajo lačni kljuni. Jate škorcev pa prilete iz gozda na sosedovo češnjo. Videla sem dva vrabca, ki sta se valjala po pesku. Ves dan je okoli naših hiš živo. Kadar pa se pripravlja k slabemu vremenu, se lastovke podijo čisto nizko. Ko je dež, pa ptičev ni nikjer. Posebno zvečer je lepo. Takrat najbolj letajo med našimi hišami. Vesela sem, da sem jim pozimi nastavljala hrano. Zdaj lahko poslušam njihovo ščebetanje. A žal se bodo kmalu ptice pevke poslovile od nas. Pozimi bomo skrbeli za tiste, ki bodo ostale.

NATAŠA SOJČ
Stranice

MOJE POČITNICE V BAŠKI

Nekega mrzlega zimskega dne sem sanjarila, kako lepo bi bilo, če bi se lahko v velikih počitnicah peljala na morje. V sanjarjenju mi je ponudil pomoč sošolec, ki mi je povedal, da je možnost letovanja v Celjskem domu v Baški na otoku Krku.

Prišle so počitnice in 31. avgusta sem se s prijateljico in ostalimi odpeljala v Baško. Tam so nas prijazno sprejeli in po kosilu seznanili z hišnim redom.

Tu v domu sem spoznala mnogo novih prijateljic in prijateljev. Z nekaterimi si bom dopisovala. Hrana je zelo okusna in obilna. Tovarišice in tovariši so zelo prijazni in se z njimi lepo razumemo. V prostem času pripravljamo presenečenje za tovarišice in tovariše, ki ga bodo prejeli zadnji večer ob tabornem ognju, obenem pa sem se naučila delati stvari, ki jih bom lahko izdelovala tudi doma in mi bodo lep spomin na Baško ter Celje.

Čez dan se na plaži kopamo in sončimo. Večeri so zabavni. Gremo v mesto, imamo razne prireditve ali pa se zabavamo ob športnih igrah. Dnevi so zanimivi in prav nič enolični. Hitro minevajo in kmalu se bomo morali posloviti od prijateljev in sončne Baške.

KLAVDIJA RUDOLF
Celovec

MOJE POČITNICE

Počitnice sem preživljal doma. Zjutraj sem vstal in šel ven. Tam so me že čakali prijatelji. S kolesi smo se peljali okoli pošte, potem na šolsko igrišče. Na glavno cesto se ni smo peljali, ker je tam mnogo prometa. Zadnjič se je zgodila majhna nesreča. Niko je padel, ker se je vanj zaletel s kolesom Uroš. Udaril se je na koleno in prikazalo se je malo krvi. Ko smo se naveličali kolesarjenja, smo se šli žogat. S tovarišico sem šel tudi na grobove 100 talcev, da smo jim jih počistili. Tako so minile moje počitnice.

MARJAN KOROŠEC
Stranice

NA KMETIH

Nekega dne je atek šel kosit. Trava je bila že precej velika. Mirno je kosil. Na polovici tranika je opazil, da se trava ziblje, čeprav ni bilo vetra. Atek je ustavil kosilnico in pogledal. Zagledal je zajčje gnezdo. Mladi zajčki so se stiskali. Tresli so se. Atek me je poklical. Rada bi jih prijela. A kaj ko mi je atek rekel, da ne smem. Če bi jih prijela, bi jih zajklja potem zavračala. Pokrili smo jih s travo. Tam okoli je atek pustil veliko travo nepokošeno.

ŠTEFICA ZAZJAL
Stranice

MOJA SKRIVNOST

Večkrat me je mikalo, da bi povedala skrivnost, ali sem bila trdna.

V strehi naše hiše so letos valile sinjičke. Bilo je več gnezd. Pod strešno opeko in pod žlebenjaki so se skrile. Nihče ni prišel do njih. Nekega dne mi je povedala mamica, da imamo ptičke. Tudi jaz sem slišala ali nisem vedela, kje čivkajo. Opazovali sva jih, kam hodijo hraniti mladiče in sva videli, da so v hiši.

Bila sem presenečena, da ptički, ki smo jih pozimi hranili, nas niso zapustili. Mamica jih hrani tudi sedaj, ko imajo mladiče. Ptički niso več majhni, saj so že odleteli iz gnezda.

Kako čivkajo okoli hiše, po drevesih, pridejo na okna, na balkon in povsod letajo. Tega nisem še nikomur povedala, ker sem se bala zanje. Ptički so veseli, ker jih ne zapiramo v kletke, so pa zelo koristni, saj pridno iščejo žuželke po sadnem drevju. Ker pa drevesa ne škropimo, ptički ne morejo umreti, ker bodo zdravi.

»Lepo je res na deželi
kjer hiš'ca na samem stoji.
Okol' so pa travn'ki zeleni
to mene najbolj veseli.«

DARJA TIMPRAN,
OŠ Dobrna

M OGLASI

PRODAM

LOKAL (22 m²) na Zg. Hudinji v novi stavbi prodamo ali dajemo v najem. Ponudbe pod: »LOKAL HUDINJA«.

WARTBURG karavan, letnik 70, dobro ohranjen ugodno prodam. Ogled vsak dan od 14. ure dalje. Jože Kovačič, Štore 36.

TRAKTOR Porche 14 KM kapatraktorski cikular in prikolico prodam. Novak, Orova vas 14a, Polzela.

RENAULT 8, ugodno in poceni prodam. Šifra: »LEPO OHRANJEN«.

STARO spalnico prodam. Antonija Pukl, ul. Heroja Šarha 5, Celje (za bife Ermančnik).

20»ŠPIROVCEV« za ostrešje prodam. Mere 12 ×14, dolžina 6 m. Vid Poznič, Kapla 10, Tabor.

POHIŠTVO za dnevno sobo, po ugodni ceni prodam. Lahko tudi posamezne komade: hladilnik, štedilnik... Plesnik, Dečkova 54, III. nadstropje.

JADRALNO desko, Imgrad novo, prodam. Tel. (063) 27-790.

REJCI PERUTNINE! Vršimo veliko razprodajo jarkic bele, rjave ter grahaste. Stare od 2–3 mesece, odlične nesnice. Garantiramo za spol in zdravje. Od 18. t. m. do 1. 9. 80 dobite samo doma ne na tržnici. Valilnica, Vinter, Lopata 55, Celje.

DIATONIČNO harmoniko B-ES-AS prodam. Pogladič, Ivenca, Vojnik.

SPALNICO z jogiji, ugodno prodam. Ogled vsak dan od 16. do 18. ure. Ul. Heroja Bračiča 1, Polule, Celje.

POHIŠTVO za mini kuhinjo in omarico za šivalni stroj prodam. Tel. 22-123.

Za 3M PRODAM os. avto AUSTIN 1300 lux, l. 1971 – sept., registriran ter Austin 1300 lux za rezervne dele. Cvetko Grobin, Ljubljanska 27, Celje.

KOPIRNI stroj Rais, parcelo 2500 m² in Ami 8 registriran do 30. 8. 1981, prodam. Novak, Šlandrov trg 24, Žalec.

MLADO vozno kravo »šeko«, dobro molznico prodam. Angela Toman, Bukovžlak 55, Celje.

CITROEN žabo ID 19 1968 ugodno prodam. Franc Tajhmeister, Petrovče (nasproti Drešinje vasi).

GUMIJAST čoln Sport II, registriran do 85, prodam za 13.000 din. Inf. na tel. 27-351 od 19. do 21. ure.

PUHALNIK z elektromotorjem in betonski mešalec vse malo rabljeno prodam. Ferdo Rezar, Podgrad 34, Šentjur.

HIDROFOR – komplet z bojlerjem 180 litrov in trofazni elektromotor v brezhibnem stanju, takoj za inštalirati prodam. Franc Šulc, Proseniško 29.

ZELO ugodno prodam: barvni televizor »Grunding«, na daljinsko upravljanje, sedežno garnituro boljše kvalitete, navadni kavč. Vse še pod garancijo, rabljeno komaj 6 mes. Šifra: »ENKRATNA PRILOŽNOST«. Stakne, Braslovče 12, 63314 Braslovče.

ZEMLJO okoli 80 arov, s stanovanjsko montažno hišo, na lepem kraju, elektrika v hiši, blizu Atomskih toplic, prodam za 50 SM. Ivan Šket, Vršna vas 38a, Pristava.

FIAT 750 dobro ohranjen l. 74 prodam. Udrih, Parižlje 11b, Braslovče.

SPALNICO ter 2 kavča in 2 fotelja prodam. Štrljič, Goriška 6, na Lavi.

RABLJENO dnevno sobo, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Kličite 28-758 od 13. do 16. ure.

VEČJE število gajbic za jabolka ali krompir prodam. Anton Gaber, Leskovec 18, Škofja vas (pri šoli Ljubečna).

TRAVNIK 1 ha v Pristavi pri Vojniku prodam, možna gradnja. Danijel Jošt, Sveteljka 27, Dramlje.

LADO 1200 letnik 74 in VW tovorni kasoner starejši letnik, ugodno prodam. Gorjan, Gotovlje 38 n. h.

ŠKODO S 100 letnik 70 po delih prodam. Bračko, Ložnica 28, Žalec.

RADIATORJE EMO in črpalko za črpanje gnojnice prodam, po ugodni ceni. Košnica 38/A, Celje.

FIAT 620 (2t) v voznem stanju in zaganjač, vplinjač ter »frtajler« za R 16, po ugodni ceni prodam. Rudi Rožič, Drapšinova 13, Celje.

TRENUTNO nevseljivo staro hišo v Škofji vasi prodam. Ponudbe pod: »NALOŽBA« ali na tel. (063) 25-009.

2 t PRIKOLICO 170 × 270 in kiper prodam. Slavko Lokovšek, Olešče, Laško.

NOVA garažna vrata Jelovica prodam. Ogled vsak dan Celje, Ronkova 10a.

VIKEND in 10 arov zemlje, lepo zasajeno trto prodam. Ogled vsak dan popoldan. Prebold, blok 102, Alojz Imenšek.

FORD TAUNUS 17M zelo poceni prodam. Stane Meško, Prešernova 14, Celje, ogled vsak dan po 14. uri.

CISTERNO za kurilno olje 1850 l, uvoženo, novo in 500 klinker opeke rdeče prodam. Tel 27-652.

VIKEND parcelo z gradbenim dovoljenjem 1150 m² pri Mozirju (Ljubija) lahko takoj začnete z gradnjo prodam. Tel. 27-652.

STAR bobrovec prodam. Iztok Božiček, Šlandrov trg 28, Žalec.

VOLKSWAGEN »Variant«, registriran do julija 81 prodam. Vodišek, ul. Frankolovskih žrtev 15, stan. 44, Celje.

OSEBNI avto FIAT 124 dobro ohranjen, registriran do 31. 7. 81 prodam. Avgust Ipšek, Zvodno 25, Celje.

ZASTAVO 101, letnik 72, prodam. Štante, Dečkova 54.

TRIKA radiatorje z ventili in pečjo za enostan. hišo, rabljeno, prodam. Rojc, Cesta na grad 50/c.

R-4 prva registracija 76, poceni prodam. Markovič, Prebold 127/c.

CISTERNO za olje 1900 l, železno prodam. Centrih, Začret 67.

MERCEDES motor 190. D.c. obnovljen prodam. Nova vas 12, Šentjur pri Celju.

ELEKTROMOTOR 11 KW prodam. Milan Guček, Cesta II. grupe odredov 10, Celje. (Ostrožno) Tel. 28-659.

OTROŠKO sobo nujno prodam. Tel. 26-093.

KAMION TAM 5000, l. 69, generalno obnovljen. Prodam. Tel. 26-093.

ŠKODO 1202, prevoženo 6000 km, rdeče barve. V račun vzamem Zastavo 750 ali 126 P, prevoženih do 10.000 km. Jože Magdalenc, Šentjur pri Celju ali po tel. od 7. do 14. ure (063) 741-247.

POCENI prodam – novi »sekular«, alfo, več peči na olje in trda goriva in čuvaja volčjaka. Zg. Rojc 23, Šempeter, ali tel. 701-385.

ZIDANO hišico z električno napeljavo, lasten vodovod in lokacijsko dovoljenje, 20 minut (peš) iz Celja. Zemljišče obsega 15 a, zasajeno s sadnim drevjem in vinsko trto, prodam, cena 400.000 din. Ponudbe pod: »GOTOVINA – KLJUČ«.

STANOVANJSKO hišo – atrijsko, podkleteno, s telefonsko napeljavo, prirejeno za opravljanje zasebne obrti. Zgrajena do četrte faze prodam. Šifra: »ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI«.

RENAULT-12, letnik 1975 november, prevoženih 65.000, garažiran. Ogled v soboto in nedeljo po 15. uri. Grabar, Travniška 6, Celje (Faraoni).

SPALNICO (trdi les) dobro ohranjeno prodam. Ogled pri Oblak, Soseska Ložnica 79 (upokojenski blok) Žalec.

KRZNEN PLAŠČ (perzijaner tačke), črne barve, št. 40 prodam. Ponudbe pod »NOV«.

KUPIM

STAREJŠO hišo takoj vseljivo kupim. Vzamem tudi na oskrbo starejše osebe do smrti. Anica Vrabec, Čuprijska 4, Celje.

GRADBENO parcelo ali začeto gradnjo (3. faza) kupim v Celju ali okolici. Šifra: »GOTOVINA«.

STANOVANJE v zasebni hiši v bližnji okolici kupim. Ponudbe pod: »GOTOVINA«.

NOVEJŠO enodružinsko hišo v bližini Šentjurja pri Celju. Plačilo v devizah. Ponudbe sprejme Mlaker, Podgaj 14, Ponikva pri Grobelnem.

ELEKTRIČNI mešalec za beton kupim. Ponudbe pod: »MEŠALEC« ali na tel. 28-117 od 13. do 14. ure.

STANOVANJA

ZA SVOJEGA delavca nujno potrebujem 2-sobno stanovanje oziroma 2 1/2-sobno stanovanje za dobo 1 leta v Celju ali bližnji okolici. Plačilo po dogovoru. Kovinotehna Celje, tel. 25-210 int. 26.

IŠČEM opremljeno sobo, lahko s sostanovalko. ŠIFRA: »POŠTENA«.

MLADA zakonca iščeta opremljeno sobo s souporabo kuhinje. Plačam naprej za eno leto do dve leti. ŠIFRA: »PRIMA«.

STANOVANJE ali večjo sobo, nujno iščeva v okolici Celja ali Šentjurja. Šifra: »NUJNO«.

MLAD par brez otrok išče garsonjero ali sobo z možnostjo kuhanja. Tel. (061) 344-910.

MLADA ZAKONCA iščeta dvo ali trosobno stanovanje v Celju. Šifra: »KONFORT«.

NUJNO iščem garsonjero v Celju ali bližnji okolici. Ponudbe pod: »ZDRAVNICA«.

MLADA zakonca brez otrok, intelektualca, iščeta garsonjero ali enosobno stanovanje v Celju. Ponudbe pod: »MIRNA«.

SOBO, garsonjero išče v Celju ali okolici ekonomist iz Sudana. Plača v devizah. Šifra: »NUJNO«.

IŠČEM enosobno stanovanje ali garsonjero v Celju. Šifra: »PLAČAM ZELO DOBRO«.

ZAMENJAM dvosobno stanovanje s centralno in telefonom v Celju za enako ali večjo v Preboldu, inf. po tel. 27-640 popoldan.

SOBO in kuhinjo prvo nadstropje 40 m² v Rogaški Slatini zamenjam za približno enako v Celju ali v okolici. Urleb Simon, Cankarjeva 5, Celje.

DVOSOBNO stanovanje s centralno zamenjam za enoinpolsobno I.–II. nadstropje (v Celju) Šifra: »DOGOVOR«.

DIJAKINJO 1. letnika sprejmem na stanovanje. Breg 46, Celje.

ZAMENJAM enosobno stanovanje v Mariboru v centru za enakovredno v Celju. Inf. na tel. (063) 22-123.

ZARADI bolezni zamenjam konfortno stanovanje s centralno za stanovanje brez centralne. Kolar, Zagata 4, pritličje.

ZAPOSLITEV

V STALNO ali začasno zaposlitev sprejmem dekle ali upokojenko za pomoč v kuhinji. Rest. TOMI, Portorož, Letoviška 1, tel. (066) 76-367.

IŠČEM triurno dnevno pomoč za pokretno invalidno žensko. Interesentke javite se po tel. 21-969.

AVTOMEHANIKA ter fanta za priučitev sprejem takoj. Tel. 24-135.

STROJNEGA ključavničarja ali priučenega delavca na stroju za brizganje plastičnih mas sprejmem v redno delovno razmerje. Zaželjena praksa – osebni dohodek visok. Ponudbe pod: »PLASTIKA«.

RAZNO

IZGUBIL sem osebno izkaznico št. osebne 33698. Ivan Kramar, Linhartova 22, Celje.

UPOKOJENKO iščem za skupno gospodinjstvo na manjšo kmetijo. Šifra: »BREZ OBVEZNOSTI«.

IŠČEM upokojenko ali upokojenca zakonca za pomoč v gospodinjstvu. Šifra: »ZAGOTOVLJENO STANOVANJE NA DEŽELI«.

GOSPODU Dr. Jenšterlu kirurg. oddelek, se iskreno zahvaljujem za uspešno operacijo. Pacientka: Ana VIDMAR, Dobrna 45.

Poklicna gostinska šola,
Celje, Ul. 29. novembra št. 12

objavlja

da še vpisuje novince za šol. leto 1980/81.

1. **Vpisuje učence za poklic kuhar in natakar**
   Pogoj je končana osnovna šola. Prijave sprejemamo do 15. septembra 1980.
2. **Enota za odrasle:**
   vpisuje slušatelje, ki se želijo ob delu izobraziti za poklic kuhar in natakar. Pogoj za vpis je končana osnovna šola, starost 18 let in redno delovno razmerje v gostinstvu.
3. **Šola vpisuje slušatelje za 60-urne kuharske tečaje.**
   Vpisnih pogojev ni. Kuharski tečaj bo pričel z delom, ko bo prijavljenih najmanj 20 kandidatov.

ZAHVALA

Ko smo se z bolečino v srcu za vselej poslovili od naše drage, skrbne mame, omike, babice in tašče

ANE CEPUŠ

iz Debra pri Laškem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti in ji poklonili toliko vencev in cvetja; iskrena hvala župniku za opravljen obred in pevskemu zboru za pesmi slovesa.

Žalujoči:

hčerke Gita, Sonja in Anica z družinami, Betka ter sinova Gusti in Johan z družinama, vnuki, vnukinje in pravnuki.

Laško, avgust 1980

ZAHVALA

Po težki bolezni je umrla naša žena in mati

MARIJA JERŠIČ

iz Medloga

Iskreno se zahvaljujeva vsem sorodnikom, znancem in podjetju Gradis za darovane vence in cvetje ter za izraženo sožalje. Posebno se zahvaljujeva zdravstvenemu osebju internega oddelka celjske bolnišnice za trud in lajšanje bolečin. Iskrena hvala tudi duhovnikoma za opravljeni obred in ganljivi poslovilni govor.

Žalujoči:

mož Franc in sin Tone z ženo Sonjo

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem za najhitrejšo in humano zdravniško pomoč ob bolezni mojega soproga spoštovanima: tov. spec. dr. Lipovšku revmatologu in njegovi sodelavki, ki sta bila dne 20. avgusta dežurna.

Zahvaljujem se celotni ekipi interne bolnice Celje: spoštovanim dr. spec. Šifrerjevi, sestram ter vsemu osebju intenzivnega oddelka Celje, posebno zdravnikom: spec. dr. Boharju in prim. dr. Fazarincu za nego in razumevanje v težki situaciji.

Enako čutim dolžnost, da se istočasno zahvalim še za dolgoletno pomoč ne le za zdravniško, najetičnejše ter izredno požrtvovalno zdravljenje, temveč tudi za pomoč v stiski zdravnikom, tov. spec. splošne prakse dr. Rozi Kovač, Zdravstveni dom Celje, spec. kardiologu tov. dr. Janezu Tasič, ki je ukrenil vse, za čim optimalnejše zdravljenje mojega soproga in dr. Pavlu Drnovšku spec. bolnice Celje. Prav tako tudi tov. spec. iz Vojnika: dr. Ruži Matanič, Novakovi, dr. Emilu Čater in tov. dr. Pukmajeviču, kateri so naju ves čas bodrili ter obema tudi zdravstveno pomagali v stiski.

Hvaležna:

Divna Burdian

Razpisna komisija pri

Delovni skupnosti Skupnih služb SIS občine Mozirje

v smislu 45. člena Statuta Delovne skupnosti Skupnih služb SIS Mozirje, 7. člena Pravilnika o delovnih razmerjih in 14. člena Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih DS SS SIS in občinskih interesnih skupnostih Mozirje

razpisuje

dela in naloge

vodje Skupne službe SIS občine Mozirje

Za opravljanje opravil vodje DS SS morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:
– visoka strokovna izobrazba pravne, upravne, politološke ali pedagoške smeri,
– da ima najmanj pet let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih opravilih,
– da je z dosedanjim delom dokazal, da ima sposobnost razvijanja samoupravnih socialističnih odnosov kot družbeni delavec.

Rok za prijavo na ta razpis je 20 dni od dneva objave. Prijave pošljite na naslov: SKUPNA SLUŽBA SIS OBČINE MOZIRJE – za razpisno komisijo

gorenje

SREČA V ZELENJU IN CVETJU od 27. do 31. 8. V MUTI

– razstava zelenega programa SOZD GORENJE
– v nedeljo, 31. 8. parada cvetja ob 15. uri
– domače jedi in pijače, za katere bodo poskrbeli okoliški kmetje – od 9. do 19. ure

Vabljeni v MUTO!

TV SPORED

NEDELJA, 31. 8.

9.25 POROČILA (Lj)
9.30 VIKING VIKI, otroška nadaljevanka (Lj)
9.55 UGRABLJEN, mladinska nadaljevanka (Lj)
10.20 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN (Lj)
10.50 D. Marković: ODPISANI, TV nadaljevanka (Lj)
11.40 TV KAŽIPOT (Lj)
12.00 KMETIJSKA ODDAJA (NS)
13.00 POROČILA (do 13.05) (Lj)
14.55 400 LET KOBILARNE LIPICA, prenos osrednje proslave (Lj)
16.45 POROČILA (Lj)
16.50 AVTOMOBILSKE DIRKE FORMULE 1 ZA VELIKO NAGRADO NIZOZEMSKE, posnetek iz Zandtworta (Lj)
17.15 PO FEREDŽI-BELI DNEVI, dokumentarna oddaja TV Priština (Lj)
17.55 MOJA MALA SINIČKA, ameriški film (Lj)
19.15 RISANKA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.26 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TVD (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 J. Kovačević: BEOGRAJSKA RAZGLEDNICA – 1920, drama TV Beograd (Lj)
21.40 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
21.45 DOKUMENTARNA ODDAJA (Lj)
22.25 NOGOMET VOJVODINA : CRVENA ZVEZDA, reportaža (NS)
22.55 ŠPORTNI PREGLED (Sa)
23.25 POROČILA (Lj)

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

15.00 TVD (Zgb)
15.15 NEDELJSKO POPOLDNE (Bgd)
18.10 DOBOJ: MEDNARODNI ROKOMETNI TURNIR, finale (Zgb/II-Sa/II)
19.30 TVD (Zgb/I)
20.00 GORE SVETA: ALPE (Zgb/II)
21.00 VČERAJ, DANES, JUTRI (Zgb/II)
21.10 GLASBENA ODDAJA (Zgb/II)
21.30 IGRANI FILM (do 23.15) (Zgb/II)

PONEDELJEK, 1. 9.

17.20 POROČILA (Lj)
17.25 VRTEC NA OBISKU: GRESTE Z NAMI V ŽIVALSKI VRT (Lj)
17.40 DELAJ Z GLAVO, poljudnoznanstvena serija (Lj)
18.05 ZNANA-NEZNANA JUGOSLAVIJA, izobraževalna oddaja (Lj)
18.35 OBZORNIK (Lj)
18.45 MLADINSKA ODDAJA (NS)
19.15 RISANKA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.26 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TVD (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 Rudi Šeligo: LEPA VIDA, predstava SNG Maribor (Lj)
21.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
22.00 V ZNAMENJU (Lj)
22.15 KULTURNE DIAGONALE (Lj)

TOREK, 2. 9.

17.15 POROČILA (Lj)
17.20 COLARGOL, lutkovna nadaljevanka (Lj)
17.35 JUGOSLOVANSKI NARODI V PESMI IN PLESU: TANEC, 3. del (Lj)
18.05 PISANI SVET: DANES BO KONCERT V ULICI OKTOBRSKE REVOLUCIJE, 1. del (Lj)
18.30 OBZORNIK (Lj)
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA (Lj)
19.15 RISANKA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.26 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TVD (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 VZPONI IN ZATIKANJA (Lj)
20.50 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.55 BERNICE SE POSTRIŽE, zgodba iz TV nanizanke AMERIŠKE NOVELE (Lj)
21.40 V ZNAMENJU (Lj)
21.55 IZ KONCERTNIH DVORAN: Haydn, Schumann (Lj)

SREDA, 3. 9.

17.30 POROČILA (Lj)
17.35 Z BESEDO IN SLIKO: NEŽA MAVRER: KOSTANJEV ŠKRATEK (Lj)
17.45 VELIKE RAZSTAVE, dok. serija (Lj)
18.10 NAŠA PESEM 80, 3. del (Lj)
18.45 OBZORNIK (Lj)
19.00 NE PREZRITE (Lj)
19.15 RISANKA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.26 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TVD (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 REPORTAŽA PRED ODDAJO IGRE BREZ MEJA (Bg) (Bgd)
20.05 Cobourg: IGRE BREZ MEJA, prenos (EVR, Bgd)
21.30 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHARSKIH MOJSTROV (Lj)
21.35 V ZNAMENJU (Lj)
21.50 ROŽA IZ PORTOROŽA, glasbena oddaja (Lj)

ČETRTEK,4. 9.

17.05 POROČILA (Lj)
17.10 ZGODOVINA POMORSTVA, francoska dok. odd. (Lj)
18.00 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE, otroška oddaja (Bgd. Lj.)
18.30 OBZORNIK (Lj)
18.40 NA SEDMI STEZI (Lj)
19.15 RISANKA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.24 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TV DNEVNIK (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 FILM TEDNA: MLADI ZMRZUJEJO TUDI POLETI, švicarski film (Lj)
21.40 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
21.45 V ZNAMENJU (Lj)
22.00 JUGOSLOVANSKI PORTRETI: ZINKA KUNC (Lj)

PETEK, 5. 9.

17.20 POROČILA (Lj)
17.25 LETI, LETI PIKAPOLONICA, lutkovna nad. (Lj)
17.40 DRUŽINA SMOLA, madžarska risana serija (Lj)
18.05 DOMAČI ANSAMBLI: ANSAMBEL LOJZETA SLAKA (Lj)
18.35 OBZORNIK (Lj)
18.45 SPOZNAVAJMO NAŠE MORJE (Lj)
19.15 RISANKA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.26 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TVD (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 »NEKA CJELI OVAJ SVJET JOŠ SJA U SUNCU«, zabavno glasbena oddaja (Lj)
20.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
21.00 BLAKOVIH SEDEM, serijski film (Lj)
21.50 V ZNAMENJU (Lj)
22.05 NOČNI KINO: MINNIE IN MOSKOWITZ, ameriški film (Lj)

SOBOTA, 6. 9.

8.15 POROČILA (Lj)
8.20 Z BESEDO IN SLIKO: NEŽA MAVRER: KOSTANJEV ŠKRATEK (Lj)
8.30 VRTEC NA OBISKU: GRESTE Z NAMI V ŽIVALSKI VRT? (Lj)
8.45 COLARGOL, TV nadaljevanka (Lj)
9.00 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE, otroška odd. (Bgd, Lj)
9.30 PISANI SVET: KONCERT V ULICI OKTOBRSKE REVOLUCIJE, I. del (Lj)
9.55 H. Fallada: ČLOVEK HOČE NAVZGOR, TV nadaljevanka (Lj)
10.55 PO SLEDEH NAPREDKA (Lj)
11.25 DOKUMENTARNA ODDAJA (Lj)
12.10 LJUDJE IN ZEMLJA, ponovitev (Lj)
13.10 POROČILA (do 13.15) (Lj)
15.20 POROČILA (Lj)
15.25 NOVA GORICA: ATLETSKI TROBOJ JUGOSLAVIJA – ČSSR – ŠVICA (za JRT II)
17.50 NAŠ KRAJ (Lj)
18.05 DEČKA IN VRABČKI, japonski mladinski film (Lj)
19.15 ZLATA PTICA (Lj)
19.20 CIKCAK (Lj)
19.26 ZRNO DO ZRNA (Lj)
19.30 TV DNEVNIK (Lj)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.00 C. Dickens: NICHOLAS NICKLEBY, TV nadaljevanka (Lj)
20.50 PROPAGANDNA ODDAJA (Lj)
20.55 TOM WAITS, glasbena oddaja (Lj)
21.45 POKLIČI NORTH SIDE 7, celovečerni film (Lj)
23.30 TV KAŽIPOT (Lj)
23.50 POROČILA (Lj)

Oddajniki II. TV mreže:

16.55 Tuzla: NOGOMET SLOBODA : PARTIZAN (Sa)
18.45 GLASBENA MEDIGRA (Lj/II)
19.00 IZ SPOREDA TV... (Sa/II)
19.30 TVD (Zg/II-Bg/I)
20.00 ZABAVNO GLASBENA ODDAJA (Zg/II)
21.00 VČERAJ, DANES, JUTRI (Zg/II)
21.10 DOKUMENTARNA ODDAJA (Sa/II)
21.40 ŠPORTNA SOBOTA (Bg/II)
22.00 DOKUMENTARNI FILM (do 22.30) (Bg/II)

Plošče in kasete melodij, ki ste jih izbrali, so vam na voljo v prodajnih enotah KOVINOTEHNE – TOZD TEHNIČNA TRGOVINA Celje

LESTVICA ZABAVNIH MELODIJ:

1. JUGOSLAVIJO – DANILO ŽIVKOVIĆ
2. ONCE UPON A TIME – DONNA SUMMER
3. NADALINA – B. DVORNIK IN O. DRAGOJEVIĆ
4. APUTAMENTI – PEPEL IN KRI
5. COMING UP – PAUL MC CARTNEY

KUPON
za lestvico zabavnih melodij

Glasujem za pesem _____

izvajalec _____

Ime, priimek, naslov _____

_____

LESTVICA DOMAČIH MELODIJ:

1. STOL JE NAJVIŠJI VRH – AVSENIK
2. KELNERICA – GORENJCI
3. NA VSEH STRANEH SVETA – SLAK
4. RODNI KRAJ – KVINTET ŠTATENBERG
5. POSTOJNSKA JAMA – SLAK

KUPON
za lestvico domačih melodij

Glasujem za pesem _____

izvajalec _____

Ime, priimek, naslov _____

_____

Nagrajenca: Bernarda Babič, Bistrica ob Sotli 46
Sandi Narad, Kersnikova 32 a, Celje

Pišite na naslov: Novi tednik – Radio Celje, Trg V. kongresa 3 a, Celje
Lestvica domačih melodij je na sporedu vsak ponedeljek ob 17.15, lestvica zabavnih melodij pa vsako soboto ob 17.15.
Vsakič nagrada mala plošča.

POIŠČITE V ... MERKURJU
PREBOLD

Priporočamo vam nakup vselej primernega darila »set za pecivo« za 465,47 din.
Druga ponudba pa velja moškemu spolu – to je varilni aparat za 7510,38 din.
Lepa je tudi izbira toplovodnih kotlov in inštalacij za centralno ogrevanje.

kovinotehna
tozd tehnična trgovina

RADIO CELJE

SPORED OD 28. 8. DO 3. 9. 1980

ČETRTEK, 28. 8.: **8.00** Poročila, **8.05** Dopoldan z vami (vmes ob **9.00** Poročila) **10.00** Zaključek sporeda, **15.20** Obvestila, **16.00** Kronika, **16.15** Čestitke in pozdravi, **16.30** Zabavni globus, **16.45** V četrtek za vas (vmes ob **17.00**Humoreska) **18.00** Zaključek sporeda.

PETEK, 25. 8.: **8.00** Poročila, **8.05** Petkov mozaik (vmes ob **9.00** Poročila), **10.00** Zaključek sporeda, **15.30** Obvestila, **16.00** Poročila, **16.05** Čestitke in pozdravi, **16.45** Zabavni globus, **17.00** Kronika, **17.15** Glasbo vam izbira, **17.45** Turistična oddaja, **18.00** Zaključek sporeda.

SOBOTA, 30. 8.: **8.00** Poročila, **8.05** Dopoldan z vami (vmes ob **9.00** Poročila), **9.30** Filmski sprehodi, **10.00** Zaključek sporeda, **15.30** Obvestila, **16.00** Poročila, **16.05** Čestitke in pozdravi, **17.00** Kronika, **17.15** Lestvica zabavnih melodij, **17.30** Kulturni feljton, **17.45** Zabavni globus, **18.00** Zaključek sporeda.

NEDELJA, 31. 8.: **10.00** Poročila, **10.05** Obvestila, **10.30** Predstavljamo vam, **10.45** Onkraj srebrne črte, **11.00** Vedri zvoki, **11.15** Zabavni globus, **11.30** Kmetijska oddaja, **12.00** Čestitke in pozdravi, **13.00** Poročila, **13.05** Od melodije do melodije, **13.30** Literarna oddaja, **13.45** Iz domačih logov, **14.00** Zaključek sporeda.

PONEDELJEK, 1. 9.: **8.00** Poročila, **8.05** Športno dopoldne (vmes ob **9.00** Poročila), **10.00** Zaključek sporeda, **15.30** Obvestila, **16.00** Poročila, **16.05** Čestitke in pozdravi, **16.45** Zabavni globus, **17.00** Kronika, **17.15** Lestvica narodno-zabavnih melodij, **17.30** Športni pregled, **17.45** Glasbene novosti, **18.00** Zaključek sporeda.

TOREK, 2. 9.: **8.00** Poročila, **8.05** Dopoldne z vami (vmes ob **9.00** Poročila), **10.00** Zaključek sporeda, **15.30** Obvestila, **16.00** Poročila, **16.05** Čestitke in pozdravi, **16.30** Reportaža, **16.45** Zabavni globus, **17.00** Kronika, **17.15** Iz arhiva resne glasbe, **17.45** Vedri zvoki, **18.00** Zaključek sporeda.

SREDA, 3. 9.: **8.00** Poročila, **8.05** Dopoldne z vami (vmes ob **9.00** Poročila), **10.00** Zaključek sporeda, **15.30** Obvestila, **16.00** Poročila, **16.05** Čestitke in pozdravi, **16.45** Zabavni globus, **17.00** Kronika, **17.15** Domači ansambli, **17.30** Aktualno, **17.45** Iz zakladnice zborovske glasbe, **18.00** Zaključek sporeda.

VIO LAŠKO TOZD Osnovna šola Primoža Trubarja Laško

razpisuje
prosta dela in naloge:

1. **učitelja razrednega pouka na podružnični šoli Rečica**
   za nedoločen čas – pogoj: učitelj razrednega pouka
2. **učitelja razrednega pouka v oddelku PB na centralni šoli Laško**
   za nedoločen čas – pogoj: učitelj razrednega pouka.

Prijave pošljite na gornji naslov v roku 15 dni od objave razpisa.

RC REKLAMA – CELJE
Razpisna komisija

Razpisuje
dela in naloge

individualnega poslovodnega organa

Pogoji:
– višješolska izobrazba ekonomsko-komercialne ali druge ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na nalogah organiziranja oz. vodenja
– srednješolska izobrazba ekonomsko-komercialne ali druge ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj na nalogah organiziranja oz. vodenja
– družbena aktivnost in samoupravno delovanje
– predložitev ustreznega koncepta o načinu realizacije razvojnega programa
– kandidat bo imenovan za 4 leta

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z opisom dosedanjih del in nalog ter dokazila o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na naslov:

Reklama – Celje
Razpisna komisija
Celje, Ul. XIV. divizije 6

Kandidati bodo obveščeni v roku 15 dni po izbiri.
Razpisna komisija

SVET DELOVNE SKUPNOSTI UPRAVE SKUPŠČINE OBČINE ŽALEC

objavlja
naslednja prosta dela in naloge za:

1. **vodjo odseka za odmero davkov**
   z zahtevano visoko strokovno izobrazbo pravne ali ekonomske smeri, strokovnim izpitom ter 3 leti delovnih izkušenj – za nedoločen čas
2. **samostojnega referenta za prometni davek**
   z zahtevano visoko strokovno izobrazbo pravne ali ekonomske smeri, strokovnim izpitom ter 3 leti delovnih izkušenj – za določen čas za nadomeščanje v času porodniškega dopusta

Kandidati morajo imeti ustrezne moralnopolitične kvalitete.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi kadrovski službi uprave skupščine občine Žalec.

IZ GRŠKE POPOTNE MALHE

SANJSKE METEORE

Slovo od Delfov je pomenilo tudi slovo od antičnih spomenikov ob naši poti, ki se je že tudi neizprosno bližala koncu. Po dolgi vožnji smo ob koncu še ene od domala neskončnih ravnin, ki so tako redko posejane po Grčiji, zagledali sanjski prizor. Sonce je počasi zahajalo za neverjetno oblikovanimi skalnatimi stebri, ki so sredi ravnice silili kvišku. Prizor je spominjal na podobe s kakšnega tujega planeta. Kajti skalne škrbine, ki smo se jim vse bolj bližali, so bile videti povsem neresnične. Kljub vencu kopastih gričev, ki obdaja dolino. Prispeli smo v meteoro.

Zelo težko je najti besede, ki bi vsaj približno opisale presenetljiv prizor v vsej njegovi nerealni in divji lepoti. Še danes ne vedo zagotovo, kako so nastale te skalne škrbine. Domnevajo pa, da je bila v tej dolini v prazgodovini rečna delta in da so čeri – meteore – nastale z nenehnim nalaganjem različnih kamenin, ki jih je v divje oblike izoblikovala deroča voda.

V štirinajstem stoletju so te meteore postale pribežališče pravoslavnih duhovnikov. Na meteorah je zraslo 24 samostanov, ki so jih zgradili na najbolj nemogočih mestih. Na vrhovih meteor, kjer je bilo prostora le za stavbo, največ dve. Sama gradnja je bila pravi podvig, kajti meteore so bile vse do prejšnjega stoletja povsem nedostopne. Tako so se nanje povzpeli kot pravi alpinisti in nato ves gradbeni material zvlekli nanje v pletenih košarah.

Ti samostani so prave zakladnice umetnosti in gradbene virtuoznosti. Vsak samostan ima svojo cerkev, in vsaka od njih je v celoti poslikana s freskami, med katerimi so tu in tam vrinjeni zanimivi mozaiki in ki jih ponekod prekrivajo še značilne ikone. Danes so od štiriindvajsetih naseljeni le še štirje takšni samostani. Ostali samevajo prazni in dopolnjujejo sanjsko podobo meteor. Seveda so v turistični Grčiji meteore in njihovi samostani postali privlačna turistična atrakcija. Popustili so tudi duhovni, ki dandanes omogočajo turistični ogled notranjosti teh samostanov. Vendar so njihova pravila stroga. Ženske smejo vstopiti v samostan le, če so povsem oblečene, pri čemer morajo imeti nedekoltirane bluze dolge rokave, ne dopuščajo pa niti hlač. Dostop do samostanov je zdaj urejen po cesti, s katere vodijo do samostanov strme stopnice vklesane v kamen in pogostoma speljane tudi skozi vklesane tunele. Plato samostana, ki smo si ga ogledali, je lesen in na njen je postavljenih več stavb – cerkev, pa prebivališča menihov, kuhinja z jedilnico in manjši muzej, v katerem so na ogled presenetljivo zanimivi rezbarski izdelki, knjige in nabožne podobe. Posebej me je presenetilo dvoje – V eni od stavb so podjetni menihi odprli trgovino s suvenirji in dolgobradi menih se je krepko razjezil, ko sem prekršil ustaljeni red in ga slikal, ko prodaja spominčke ob zvokih nabožnih pesmi, ki so prihajali iz majhnega kasetnega magnetofončka na mizi. Druga zanimivost je bila ob opazovanju vsakdanjega dela menihov, ki še vedno, kot pred stoletji, spravljajo vsa živila in potrebščine v samostan s pomočjo škripca. Le ročno vleko je danes že zamenjal elektromotor.

Na meteorah pa niso le samostani. Zelo veliko je v njih vklesanih tudi prebivališč, ki so jih pred stoletji naseljevali samotarji in puščavniki. Da bi bili v tem divjem okolju sami s svojimi mislimi.

Poleg ogleda Delfov mi bo nedvomno prav dan na meteorah ostal najdlje in najbolj mogočno v spominu.

PIŠE 16
BRANKO STAMEJČIČ

Sanjska podoba ene od meteor s samostanom na vrhu nedostopne skalne čeri

SMO SREČNA DRUŽINA

Trinajstletna ZLATA JAZBEC, učenka osemletke v Žalcu, sicer pa doma pri Jederti nad Žalcem, je zanimiva sogovornica. Sprva beseda noče in noče z jezika, nekje se zatika, tudi lička pordijo, čez čas zadrega izgine in pripoved je živahna, pisana, življenjska.

– No ja, smo menda res kar srečna družina. Imamo svoj topel dom, ki sta ga zgradila oče in mama, tudi jaz sem nekaj malega pomagala. Oče dela v tovarni Feralit v Žalcu, mati doma gospodinji in res dobro kuha. Naučila se je od stare mame, ki je bila poklicna kuharica. Stari oče Vihernik pa je bil velik šaljivec in strasten lovec; menda ga je poznala cela Savinjska dolina. Tudi moj oče je lovec, pa stric Matko tudi, pove, se skloni nad štedilnik, od koder prihaja prijeten vonj, poboža istrskega goniča Hedo in se prijetno nasmeje.

– Si moja? Seveda si. In ti, Anda, tudi, kajne? namigne črni lovski psički, ki se bahavo razteguje na mehkem divanu. Živali so naše prijateljice. In v naravo radi hodimo. Kar po vrsti se jezimo na brezvestneže, ki brezbrižno razvažajo najrazličnejšo pločevino in plastiko po prelepih gozdovih. Če bi jaz imela oblast v rokah, to bi jih kaznovala! Člani lovske družine Žalec so prejšnjo nedeljo naredili veliko akcijo za čiščenje okoliških gozdov. Čeprav je bilo vreme puščobno in celo snežilo je, so nabrali za nekaj velikih kamionov. Česa vsega ni bilo, grozno! Tudi moj oče je šel in je zvečer pripovedoval, kako žalostno je, ko imajo nekateri »boljši« ljudje tako malo kulture. Kar ob cesti je nekdo iz avtomobila odvrgel, kaj jaz vem, pet ali šest polivinilastih vreček pokvarjene govedine in svinine. Sramota. Po svetu pa tisoči in tisoči umirajo od lakote.

Kaj pa tvoji načrti za prihodnost?

– Po dokončani osemletki bom najbrž šla v uk, nato pa naprej v mizarsko šolo. me veseli, če se bo dalo, b tudi vztrajala. Najbolj sre pa sem, ko zvečer posedi v kuhinji, seveda sta prisu tudi psički Anda in He oče pripoveduje o delu v varni in lovskih dogodiv nah, mama pa zelo rada ve, kako je bilo med vo ko je bila partizanska ku ka. Pri Vihernikovih, tam bila mama doma, so vsi de li za partizane. Do šole v Ž cu imam tri kilometre. V dan šest kilometrov, gor dol v vsakem vremenu. Č dovita je moja pot v šolo. vse šolarje, ki smo pri Je doma. Sprašujete, kaj je me sreča? To, da sem zdra da imam očeta in mamo sta mi najboljša prijatelja. česar mi ne manjka in da vimo v miru, je končala, božala psičko in se rahlo smehnila: Ali ne, Heda?

D

SKUPINA NOVINARJEV V MODNEM SALONU

Skupina novinarjev, ki poroča z MEP 80 v Celju, si je na željo MODNEGA SALONA Velenju ogledala delovne prostore in izdelke kolektiva, kjer je zaposlenih 250 delavce poprečno starostjo 22,5 let! Kolektiv je zaslovel po Jugoslaviji in v svetu predvsem za mode za mlade in tega, da že vrsto let oblači najboljše jugoslovanske košarkarje. Direk Modnega salona Marjan Gaberšek je novinarjem govoril o dosedanjem razvoju, predvse pa tudi o načrtih za bodoče. Poskušali bodo vedno držati korak z modo ter po različe največjih krajih v Jugoslaviji bodo odprli svoje butike. Po ogledu delovnih prostorov gostitelji popeljali novinarje še v Vilo Široko pri Šoštanju.

Na sliki od leve proti desni: direktor Modnega salona Marjan Gaberšek, sodela Tanjuga Vito Divac, Broćeta iz Sarajeva, Olga Djoković (164 krat je oblekla dres z državn grbom v ženski košarki!), novinarka Oslobođenja Sarajevo, Danilo Šotra, dopisnik Spo iz Beograda, Rudi Pur in Stane Trbovc, Delo Ljubljana.

TV – Foto: T. TAVČ

GODBENIK SLAVČI

Kar izgubil se je med svojimi tovariši. Droben in majhen. In tudi kapa, vsaj meni se je zdelo, mu je bila prevelika. Naj sem ga pogledal s katere koli strani, vedno mu je zakrivala del obraza in metala nanj senco.

Slavči Štarkl (devet let) je član svetinske godbe na pihala.

»Da, leto dni je, odkar sem začel igrati na trobento in leto dni je, odkar sem tudi član te godbe,« je pripovedoval.

»In kdo te je navdušil za ta instrument?«

»Ja, to je boter Anzek Ulaga. Po njegovi zaslugi igram tudi v tej godbi.«

»In rad igraš?«

»Zelo!«

»Kaj pa šola?«

»Končal sem tretji razred osnovne šole v Kompolah.«

»Uspeh?«

»Bil sem odličen.«

»čestitam. Pa note že dobro poznaš?«

Bil je skoraj užaljen, ko sem mu zastavil tako čudno vprašanje, saj sem vendar lahko sam videl, da med igranjem gleda na note.

»Seveda jih poznam!«

»In še dolgo igraj,« sem mu zaželel.

M. BOŽIČ

NOVI tednik 34

NOVI TEDNIK – Glasilo občinskih organizacij SZDL Celje, Laško, Mozirje, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec – Uredništvo: Celje, Trg V. kongresa 3 a, poštni predal 161. Naročnina in oglasi: Trg V. kongresa 3 a – Glavni urednik Novega tednika i Radia Celje Avgust Ribič. Odgovorni urednik Novega tednika Drago Medved, odgovorni urednik Radia Celje Branko Stamejčič. Redakcija: Marjela Agrež, Milan Božič, Jure Krašovec, Mateja Podjed, Milena Poklič-Brečko, Damjana Stamejčič, Zdenka Stopar Mitja Umnik, Janez Vedenik, Tone Vrabl. Tehnični urednik Franjo Bogadi. Izhaja vsak četrtek. Izdaja ga ČGP Delo, Ljubljana Rokopisov ne vračamo. Cena posamezne številke 6 din, celoletna naročnina 280 din, polletna 140 din. Za tujino je cena dvojna. Štev žiro računa: 50700-603-31198 – ČGP Delo Ljubljana TOZD Novi tednik Celje. – Telefon, oglasi in naročnina: 22-369, 23-105.